

TYRNÄVÄN KUNNAN
TILINPÄÄTÖS
2022

Sisällysluettelo

1 TILINPÄÄTÖSSÄÄNNÖKSET	1
1.1 Tilinpäätöksen laadintaa koskevat säännökset.....	1
2 TILINPÄÄTÖSASIAKIRJAT	1
2.1 Tilinpäätös.....	1
2.2 Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat.....	1
3. TOIMINTAKERTOMUS	1
3.1 Toimintakertomusta koskevat säännökset	1
3.2 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	3
3.2.1 Kunnanjohtajan katsaus.....	3
3.2.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	5
3.2.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	6
3.2.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	8
3.2.5 Kunnan henkilöstö	13
3.2.6 Ympäristöasiat	14
3.2.7 Muut ei taloudelliset asiat	15
3.2.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	15
3.2.9 Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	15
3.3 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä	16
3.4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	19
3.4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	19
3.4.2 Toiminnan rahoitus.....	20
3.5 Rahoitusasema ja sen muutokset	21
3.6 Kokonaistulot ja kokonaismenot.....	23
3.7 Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	24
3.7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	24
3.7.2 Konsernin toiminnan ohjaus	24
3.7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	25
3.7.4 Arvio konsernin todennäköisestä kehityksestä	25
3.7.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	26
3.7.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	27
3.8 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	31
3.8.1 Asiaa koskeva sääntely.....	31
3.8.2 Tilikauden tuloksen käsittely.....	31
3.8.3 Talouden tasapainottamistoimenpiteet	31
4 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	31
4.1 Seurantaa koskeva sääntely.....	31
4.2 Tavoitteiden toteutuminen.....	31
4.3 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen.....	31

4.3.1 Käyttötalouden toteutuminen	31
4.3.2 Tuloslaskelman toteutuminen	34
4.3.3 Investointien toteutuminen	35
4.3.4 Rahoitusosan toteutuminen	36
4.3.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	37
4.4 Hallinto- ja kehittämisosasto	38
4.5 Sosiaali- ja terveysosasto	50
4.6 Sivistys- ja hyvinvointiosasto	57
4.7 Tekninen osasto	80
5. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	90
5.1 Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet	90
5.2 Tyrnävän kunnan tuloslaskelma.....	90
5.3 Rahoituslaskelma	91
5.4 Kunnan tase	92
5.5 Konsernilaskelmat.....	93
6 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	96
6.1 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	97
6.2 Tasetta koskevat liitetiedot.....	100

TYRNÄVÄN KUNNAN TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2022

1 TILINPÄÄTÖSSÄÄNNÖKSET

1.1 Tilinpäätöksen laadintaa koskevat säännökset

Kunnan tilinpäätöksen laatimisessa noudatetaan kuntalain sekä sovelletaan kirjanpitolain ja -asetuksen säännöksiä (KuntaL 112 §). Kuntalaki on kirjanpitolakiin nähden erityislain asemassa. Siltä osin kuin mainittujen lakien säännökset poikkeavat toisistaan noudatetaan kuntalakia (KPL 8:5 §). Kirjanpitolain säännösten soveltamisesta antaa ohjeet kirjanpitolautakunnan kuntajaosto (KuntaL 112 §). Myös konsernitilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan soveltuvin osin kirjanpitolakia (KuntaL 114 §). Kunnan tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista on lisäksi annettu erillinen asetus (525/2020).

Tilinpäätöksen sisältö

Kunnan tilinpäätöksen sisältö määritellään kuntalaissa. Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus (KuntaL 113.2 §) Kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee lisäksi laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Kunnan, jolla ei ole tytäryhteisöjä, mutta joka on jäsen kuntayhtymässä tai liikelaitoskuntayhtymässä, tulee sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöstä vastaavat tiedot. Kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimisesta ohjeistetaan tarkemmin kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamassa yleisohjeessa kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimisesta.

Tilinpäätöslaskelmat laaditaan kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeiden mukaisesti kaavoihin. Liitetietojen antamisessa noudatetaan kuntajaoston antamaa yleisohjetta.

Tilinpäätöksen laadinta ja allekirjoittaminen

Tilinpäätöksen laadinnasta on säännökset kuntalaissa ja kirjanpitolaisissa. Kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä tilintarkastuksen jälkeen saatettava se valtuuston käsiteltäväksi. Tilintarkastajan on viimeistään toukokuun loppuun mennessä tarkastettava päättyneen tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös ja luovutettava tarkastuslautakunnalle valtuustolle osoitettu tilintarkastuskertomus. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä. (KuntaL 113.1 §).

Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet sekä kunnanjohtaja. Tilinpäätös voidaan allekirjoittaa myös sähköisesti. Jos tilinpäätöksen allekirjoittaja on esittänyt eriävän mielipiteen tilinpäätöksestä, on tätä koskeva lausuma sisällytettävä siihen hänen vaatimuksestaan.

2 TILINPÄÄTÖSASIAKIRJAT

Tilinpäätöksen muodostavat tasekirja ja tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat. Tilinpäätöstä varmentavia asiakirjoja ovat tase-erittelyt. Tilinpäätöksen käsittelyyn liittyvät lisäksi tarkastusasiakirjat eli tilintarkastuskertomus ja arviointikertomus

2.1 Tilinpäätös

Kunnan tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen, talousarvion toteutumisvertailun, tilinpäätöslaskelmat, liitetiedot, erillistilinpäätökset, allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkinnät sekä luettelot ja selvitykset. Tilinpäätökseen kuuluvien asiakirjojen on oltava selkeitä ja tilinpäätöksen on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus (KPL 3:1.4 §)

2.2 Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat

Tilinpäätöstä varmentavia asiakirjoja ovat tase-erittelyt (KPL 3:13 §), joiden laatimisesta on annettu ohjeet kirjanpitolautakunnan kuntajaoston Kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisesta koskevassa yleisohjeessa.

3. TOIMINTAKERTOMUS

3.1 Toimintakertomusta koskevat säännökset

Toimintakertomuksen antamisesta vastaavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Toimintakertomuksessa annetaan tiedot kunnan toiminnan kehittymistä ja tuloksellisuutta, taloudellista tilannetta sekä merkittäviä riskejä ja epävarmuustekijöitä koskevista tärkeistä seikoista. Kunnan toimintakertomuksen erityisenä tehtävänä on selvittää valtuuston

talousarviossa hyväksymien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei ole tehtävä selkoa kunnan tai kuntakonsernin taseessa, tuloslaskelmassa tai rahoituslaskelmassa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja niiden perusteella tehdyistä keskeisistä johtopäätöksistä. Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Toimintakertomuksessa annetaan tiedot siitä, miten kirjanpitovelvollinen huolehtii ympäristöasioista, sosiaalisista asioista ja henkilöstöasioista, ihmisoikeuksien kunnioittamisesta sekä korruption ja lahjonnan torjunnasta.

3.2 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

3.2.1 Kunnanjohtajan katsaus

Vuosi 2022 alkoi korona- ja vaalitunnelmissa kun 23. tammikuuta 2022 pidettiin historian ensimmäiset aluevaalit. Samalla riehui koronan Omikron-muunnos. Rokotuskattavuuden noustessa koronarajoituksista ja myös maskeista päästiin eroon kevään mittaan. Vuoden käännekohta oli Venäjän hyökkäys Ukrainaan 24.helmikuuta, johon kulminoituu suuri osa vuoden tapahtumista. Sodan seurauksena korona jäi taka-alalle ja katseet suuntautuivat erityisesti turvallisuusasioihin. Toukokuussa eduskunta teki historiallisen päätöksen ja kannatti Natoon hakemista murskaluvuin 188–8. Suomessa elettiin jo kolmas peräkkäinen kriisivuosi.

Ukrainan sota näkyi Suomessa pakolaisina ja haluna auttaa. Venäjän energia-asiat ja erityisesti kaasukiristys ajoi puolestaan Fortumin ongelmiin saksalaisen tytäryhtiönsä kautta. Kesällä myös Hanhikiven ydinvoimalaprojekti kariutui.

Vuoteen 2022 osui monta asiaa samaan aikaan: Venäjän hyökkäys Ukrainaan, siitä seurannut energiakriisi, korkea inflaatio, korkojen nopea nousu sekä rahapolitiikan muutos, kun keskuspankit alkoivat purkamaan poikkeuksellisia osto-ohjelmiaan. Valtionvelka oli vuoden 2022 lopussa 141,6 miljardia euroa eli 51,6 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Julkinen velka oli 71,7 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Vuosi 2022 oli kaiken kaikkiaan erittäin haastava vuosi myös Tyrnävällä. Korona jäi taka-alalle, mutta Ukrainan sodan vaikutukset oli meilläkin läsnä koko vuoden. Jouduimme välillä voimakkaastikin keskittymään perustehtävien hoitamiseen. Vuosi 2022 oli kuitenkin kokonaisuutena varsin hyvin onnistunut. Kunta oli tehnyt negatiivisen tuloksen vuosina 2016, 2017 ja 2018. Vuodesta 2019 alkaen olemme tehneet joka vuosi positiivisen tuloksen. **Vuoden 2022 tulokseksi tuli 199 426,84 euroa**, jonka jälkeen kunnan **taseessa on kertynyttä ylijäämää 3 327 329 euroa**.

Kunnan toimintatuotot vuonna 2022 olivat 5 654 462,20 euroa. Vuonna 2021 vastaava luku oli 4 951 472,60 euroa ja vuonna 2020 4 055 529,52 euroa. Kasvua siis 702 989,60 euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Suunta on pysynyt oikeana.

Toimintakulut puolestaan olivat -47 712 339,73 euroa. Vastaava luku vuonna 2021 oli 45 333 929,93 euroa ja vuonna 2020 42 253 349,22 euroa. Toimintakulut kasvoivat siis 2 378 409,80 euroa. Kasvaneet toimintakulut johtuivat suurelta osin varautumis- ja rajoittamistoimenpiteistä sekä sote-kuluista.

Toimintakatteeksi muodostui näin ollen -42 057 877,53 euroa, kun se vuonna 2021 oli -40 382 457,33 euroa ja vuonna 2020 -38 197 819,70 euroa.

Verotuloja kuntaan kertyi 22 109 796,18 euroa. Ansio- ja pääomatuloverojen osuus oli 20 276 379,67 euroa, yhteisöverojen osuus oli 847 034,10 euroa ja kiinteistöverojen osuus oli 986 382,47 euroa. Vuonna 2021 verotuloja kertyi 21 577 980,71 euroa ja vuonna 2020 19 898 901 euroa. Kasvua siis 531 815,47 euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Valtionosuuksia kuntaan tuli 22 401 451,00 euroa. Vuonna 2021 valtionosuuksia saimme 21 352 948,00 euroa, kun vastaava luku vuonna 2020 oli 21 800 848,00 euroa. Kasvua valtionosuuksissa oli 1 048 503 euroa.

Korko- ja rahoituskulujen sekä -tuottojen jälkeen **vuosikate oli 2 196 095,82 euroa**.

Tyrnävän kunnan **tulos vuodelta 2022 oli 199 426,84 euroa positiivinen**. Viimeisimpien vuosien tulokset olivat seuraavat: 2021 tulos oli 205 499,82 euroa, vuoden 2020 976 258,28 euroa ja vuoden 2019 184 695,20 euroa.

Myös **suhteellinen velkaantuneisuutemme** on mennyt oikeaan suuntaan ollen **71,7 %**. Vuonna 2021 suhteellinen velkaantuneisuutemme oli 75,7 %, kun vastaava luku vuonna 2020 oli 80,70 ja vuonna 2019 87,64 sekä vuonna 2018 94,98.

Lainakantamme on myös pienentynyt ollen vuonna 2022 **29 139 635,28 euroa** Vuonna 2021 lainakantamme oli 30 201 318,62 euroa ja vuonna 2020 lainakantamme oli 31 310 501,80 euroa. Vuonna 2019 vastaava luku oli 31 939 141,51 euroa ja vuonna 2018 33 749 519,54 euroa.

Lainojen ja vastuiden kehitys on ollut oikea myös vuonna 2022 ollen 4 441,34 euroa/asukas. Vuonna 2021 luku oli 4 660,23 euroa/asukas. Vastaavat luvut olivat vuonna 2020 4 740,42 euroa/asukas, vuonna 2019 4 852,62 euroa/asukas ja vuonna 2018 5 028,98 euroa/asukas. Samanaikaisesti **rahat ja pankkisaamisemme ovat kasvaneet ollen nyt 2 226 614,03 euroa.**

Omavaraisuusasteemme on myös parantunut viime vuosina. Vuonna 2022 **omavaraisuusaste oli 28,78 %** kun se vuonna 2021 oli 28,35 %. Vastaava luku vuonna 2020 oli 27,70 % ja vuonna 2019 26,07 % sekä vuonna 2018 24,99 %.

Tyrnävän kunnassa väestökehitys on ollut positiivista pitkällä aikavälillä, mutta vuoden 2015 jälkeen väestönmäärä on laskenut noin 200 henkilöllä. 31.12.2022 Tyrnävän **kunnan asukasmäärä oli 6 561.** Vuosi sitten vastaava luku oli 6593. Syntyneiden määrä on laskenut useilla kymmenillä lapsilla vuodesta 2015. **Vuonna 2022 syntyi 75 lasta,** kun vastaavasti vuonna 2021 syntyi 111 lasta. Vuonna 2020 Tyrnävälle syntyi 63 lasta ja vuonna 2019 Tyrnävällä syntyi 101 ja vuonna 2018 107 lasta.

Tyrnävällä **joulukuun lopussa 2022 oli 192 työtöntä työnhakijaa,** kun vastaava luku 31.12.2021 oli 233 työtöntä työnhakijaa. **Työttömyysaste joulukuun lopussa oli 6,8 %.** Vuonna 2021 luku oli 8,4 % ja vastaava luku vuoden 2020 lopussa oli 10,1 % ja vuoden 2019 lopussa oli 8,8 % sekä vuoden 2018 lopussa työttömyysaste oli 8,9 %. **Avoimia työpaikkoja oli joulukuun lopussa 16,** kun niitä oli vuosi sitten 58. Vastaava luku vuoden 2020 lopussa oli 37, vuoden 2019 lopussa avoimia työpaikkoja oli 19 ja vuoden 2018 lopussa 12.

Vuonna 2022 Tyrnävälle perustettiin 23 yritystä. Lakanneita yrityksiä oli 12. Vastaavasti vuonna 2021 perustettiin 29 uutta yritystä. Lakanneita yrityksiä oli 7. Vuonna 2020 Tyrnävällä perustettiin 25 uutta yritystä. Lakanneita yrityksiä oli 11. Vuonna 2019 Tyrnävällä perustettiin 25 uutta yritystä ja lakanneita yrityksiä oli 7. Vuonna 2018 yrityksiä perustettiin 27. Vuosi 2022 oli myös **Tyrnävän Kehitys Oy:n ensimmäinen täysi toimintavuosi.**

Vuonna 2022 tehtiin yhteensä 81 päätöstä kunnanvaltuustossa ja 293 päätöstä kunnanhallituksessa. Merkittävimmät päätökset olivat kuntastrategian hyväksyminen, Kirkkomännikön rakennushanke, laaja hyvinvointikertomus, kyllien yhteistyösopimus, kunnan kiinteistöjen kehittämissuunnitelma (salkutus), tehtävän vaativuuden arviointijärjestelmä sekä viestintä- ja markkinointisuunnitelma.

Strategiaan asetettujen tavoitteiden valossa olemme onnistuneet vähintäänkin hyvin. Kunnan tuloksellisen toiminnan osalta on useita seurantamittareita. Näiden mittareiden perusteella olemme onnistuneet kauttaaltaan. Kiitos kuuluu niin päättäjille, kuntalaisille, kaikille työntekijöille ja yhteistyökumppaneille. Tulos ei ole tullut helposti. Se on vaatinut paljon ponnisteluja ja päätettyjen asioiden tehokasta toimeenpanemista. Kiitos!

Emme kuitenkaan ole vielä valmiita - seuraavaksi haluamme olla taloudellisesti vakaa, hyvinvoiva ja paras kunta-työnantaja!

Turvallista kevään odottelua!

Tyrnävällä 14.3.2023

Vesa Anttila
Kunnanjohtaja

3.2.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kunnan valtuusto

Kunnanvaltuuston jäsenmäärä on 27.

Kunnanvaltuusto valtuustokaudella 1.8.2021 – 31.5.2025

Valtuuston poliittiset voimasuhteet kaudella 2021–2025 ovat

Suomen Keskusta r.p.	16
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.	2
Perussuomalaiset r.p.	4
Vasemmistoliitto r.p.	1
Kansallinen Kokoomus r.p.	4

Valtuusto jäsenet 1.1.2022 alkaen

Bäckman Tarja, Erkkilä Senja, Heikkilä-Tuomaala Hannele, Karhumaa Niina (9.5.2022 saakka), Karppinen Kari, Karppinen Ossi, Kauppi Pasi, Lithovius Helena, Manninen Ville-Juhani, Matinlauri Minna, Matinolli Jari, Matinolli Maarit, Myllyoja Emilia, Mällinen Seija, Ojala Timo, Paaso Maria, Partanen Jari, Partanen Marko, Patala Heikki, Pokka Soili, Rusila Tiia, Saikkonen Miska (10.5.2022 alkaen), Sainio Lauri, Suotula Annukka, Törmä Visa, Uitto Jaakko, Väisänen Seija, Ylitalo Jussi. Valtuuston puheenjohtaja on Jussi Ylitalo kesk., I varapuheenjohtaja Emilia Myllyoja SDP ja II varapuheenjohtaja Visa Törmä kesk.

Kunnanhallitus

Kunnanhallitukseen kuuluu yhdeksän jäsentä.

Kunnanhallituksen poliittiset voimasuhteet kaudella 2021–2025 ovat: Suomen Keskusta viisi jäsentä, Perussuomalaiset kaksi jäsentä, Kansallinen Kokoomus yksi jäsen, Vasemmistoliitto yksi jäsen.

Kunnanhallituksen jäsenet vuonna 2022

Heikkilä-Tuomaala Hannele, Karppinen Ossi, Kauppi Pasi, Matinolli Maarit, Mällinen Seija, Partanen Marko, Patala Heikki, Rusila Tiia, Suotula Annukka. Kunnanhallituksen puheenjohtaja on Annukka Suotula, ensimmäinen varapuheenjohtaja Maarit Matinolli ja toinen varapuheenjohtaja Marko Partanen.

Lautakunnat

Lautakunnat ovat luottamushenkilöistä koostuvia toimielimiä, jotka vastaavat Tyrnävän kunnan palvelujen järjestämisestä. Kunnanvaltuusto valitsee lautakuntien jäsenet.

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Sosiaali- ja terveyslautakunta vastaa Tyrnävän kunnan sosiaali- ja terveystaloudesta. Lautakunnassa on yhdeksän jäsentä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta vuonna 2022

Paaso Maria puheenjohtaja, Erkkilä Senja varapuheenjohtaja, Immonen Heidi, Huurre Kaarina, Jetsonen Allan, Kokko Satu, Mäkelä Timo, Kantola Jukka, Tuuri Jukka.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta käsittelee koulutukseen liittyviä asioita esiopetuksesta aikuiskoulutukseen. Lisäksi sivistyslautakunnan toimialaan kuuluvat kirjastopalvelut, kulttuuripalvelut ja vapaa-aikapalvelut. Lautakuntaan kuuluu yhdeksän jäsentä.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta vuonna 2022

Matinlauri Minna puheenjohtaja, Sainio Lauri varapuheenjohtaja, Herrala Helena, Huusko Vesa, Partanen Jari, Pokka Soili, Saikkonen Miska, Uitto Jaakko, Väisänen Seija.

Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan vastuualueeseen kuuluvat mm. julkisten tilojen ja alueiden hoitaminen, vuokra-asuntotoimen hoitaminen ja väestönsuojelutehtävät. Lautakuntaan kuuluu yhdeksän jäsentä.

Tekninen lautakunta vuonna 2022

Karppinen Kari puheenjohtaja, Matinolli Jari varapuheenjohtaja, Alapirtti Mirka, Bäckman Tarja, Hietikko Veli-Matti, Junttila Anita (10.5.2022 alkaen), Karhumaa Niina (9.5.2022 saakka), Lithovius Helena, Manninen Ville-Juhani, Ojala Timo.

Keskusvaalilautakunta

Keskusvaalilautakunta hoitaa vaalilain määräämiä tehtäviä. Esimerkiksi kunnallisvaaleissa keskusvaalilautakunta vastaa tuloksen laskennasta ja vahvistaa tuloksen. Lautakuntaan kuuluu viisi jäsentä.

Keskusvaalilautakunta vuonna 2022

Marttinen Tuula puheenjohtaja, Tuura Petteri varapuheenjohtaja, Kangasjärvelä Timo, Matero Riitta, Suutari Anu.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan tehtävät ovat lakisääteisiä. Sen tehtävät liittyvät kunnan ulkoiseen valvontaan. Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat ja arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Lautakunnassa on viisi jäsentä.

Tarkastuslautakunta vuonna 2022:

Törmä Visa puheenjohtaja, Myllyoja Emilia varapuheenjohtaja, Piippo Jouni, Markus Anu, Manninen Ville.

3.2.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Suomen bruttokansantuote (BKT) kääntyi lievään laskuun syksyllä ja heikon talouskehityksen odotetaan jatkuvan talven ajan. Suomen talous painui vuoden 2022 jälkipuoliskolla tekniseen taantumaan, ja vuoden viimeisellä neljänneksellä kysyntä heikkeni laajasti. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan vuonna 2023 BKT supistuu 0,2 prosenttia, kun hintojen nousu heikentää kotitalouksien ostovoimaa ja vähentää kulutusta. Inflaation hidastuminen kääntää kuitenkin reaalitytulot kasvuun jo vuoden 2023 aikana. Suomen talous kasvaakin jälleen vuosina 2024 ja 2025 1,2 ja 1,4 prosenttia. Venäjän hyökkäyssota vaikuttaa taloudessa pidempään, eikä talous palaudu aiemmin ennakoidulle kasvurallalleen. Venäjän hyökkäyssota seurannaisvaikutuksineen näyttäisi iskeneen Suomen talouteen pahemmin kuin muihin euromaihin keskimäärin. Nettoviennin heikko kehitys sekä elinkustannusten ja korkojen nousu ovat nakertaneet kasvun eväitä.

Ennusteeseen liittyy huomattavan paljon epävarmuutta. On hyvin mahdollista, että sodan uusilla käänteillä on merkittäviä ja nopeasti leviäviä vaikutuksia talouteen. Myös kotitalouksien kulutusikäytymiseen liittyy riskejä hintojen noustessa ennätyksellisen nopeasti.

Venäjän hyökkäyssota nosti viime keväänä merkittävästi energian ja raaka-aineiden hintoja koronakriisin takia jo valmiiksi korkealta tasolta. Laaja-alainen hintojen nousu on leikannut kotitalouksien ostovoimaa ympäri maailman, kun tulojen kasvu on jäänyt jälkeen hintojen noususta. Lisäksi velkaantuneiden kotitalouksien ahdinkoa lisäävät EKP:n ja muiden keskuspankkien koronnostot, jotka lisäävät lainanhoitokustannuksia.

Hintojen nousuun on kuitenkin odotettavissa helpotusta. Raaka-aineiden hintapiikki on jo ohitettu ja koronan aiheuttamat maailmankaupan pullonkaulat ovat helpottaneet. Tavaroiden ja ruuan hintojen odotetaan kääntyvän laskuun. Sähkön hinta pysyy korkeana talven ajan, mutta siinäkin on odotettavissa laskua keväällä ja kesällä. Vaikka sähkön hinta luultavasti nousee uudelleen vuoden päästä talvella, ovat Euroopan energiemarkkinat sopeutumassa uuteen tilanteeseen, ja hintojen nousu jää tätä talvea selvästi maltillisemmaksi.

Vuonna 2023 energian ja monien tavaroiden hinnat laskevat selvästi, mutta hintataso jää lähtötasoa korkeammalle. Vuonna 2023 kuluttajahinnat nousevat 4 prosenttia ja vuosina 2024–2025 hinnat nousevat vajaat 2 prosenttia. Yhdessä nousevien palkkakustannusten kanssa aiempaa korkeammat kustannukset siirtyvät myös palveluiden hintoihin. Tulevina vuosina inflaatio on nopeampaa kuin mihin viime vuosina on totuttu. Tästä huolimatta inflaation hidastuminen helpottaa kotitalouksien tilannetta vuonna 2023, kun palkat ja tulonsiirrot nousevat viime vuosina totuttua enemmän.

Hintojen nousu heikentää kotitalouksien ostovoimaa, mutta hintojen noususta on myös hyötyjiä. Monet yritykset hyötyvät tuotteidensa hintojen noususta, mikä on pitämässä työllisyystilannetta kohtuullisen hyvänä ja vauhdittamassa palkkojen nousua.

Myös euroalueella tuotanto supistuu väliaikaisesti. Ylipäätään euroalueen taloustilanne on hyvin samanlainen kuin Suomen. Korkeat hinnat heikentävät kotitalouksien ostovoimaa ja kulutusta, ja epävarmuus ja korkojen nousu hidastavat investointitahtia. Suuri osa euroalueen maista kärsii energiakriisistä Suomea enemmän, koska maakaasulla on niiden energiatuotannossa selvästi suurempi rooli. Tästä huolimatta vuositasolla euroalueen tuotanto kasvaa 0,2 prosenttia, kun Suomen tuotanto vähenee saman verran.

Julkisyhteisöjen rahoitusasema on kohentunut vuonna 2022 reippaasti talouden nopean nimelliskasvun ja työllisyyden kasvun vetämänä. Alijäämä alkaa kasvaa vuonna 2023, kun talouskasvu ja siten verotulojen kasvu hiipuvat, minkä lisäksi mm. Venäjän hyökkäyssodan vuoksi tehdyt toimet kasvattavat menoja. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa alijäämäisinä suurten investointien takia, ja alijäämän ennakoitaan vähitellen kasvavan, kun kustannukset ja erityisesti henkilöstömenot kasvavat. Menojen kasvu on nopeaa myös kuntahallinnossa. Valtiontaloutta puolestaan rasittavat varautumistoimien lisäksi kasvaneet velanhoitomenot. Vaikka julkinen velkasuhde on parina viime vuonna supistunut vahvan BKT:n nimelliskasvun vetämänä, alkaa velkasuhde kasvaa uudelleen vuodesta 2023 alkaen. Valtionhallinnon ja paikallishallinnon mittavat alijäämät sekä kohonneet velanhoitokustannukset pitävät velkasuhteen nousevalla uralla lähitulevaisuudessa.

Yleisesti tehdyt ennusteet perustuvat oletukselle, että pakotteet ja sodan vaikutus taloudellisiin suhteisiin pysyvät nykyisellä tasolla. Sodalla on negatiivinen vaikutus talouteen koko ennusteperiodin ajan, mutta vaikutus lievenee, koska talous sopeutuu uuteen tilanteeseen. On kuitenkin todennäköistä, että tilanne muuttuu ennusteperiodilla, mutta on hyvin vaikea ennakoita miten. On hyvin mahdollista, että joko sotatilanne Ukrainassa tai Venäjän sisäinen kehitys aiheuttavat uusia negatiivisia vaikutuksia maailman ja Suomen talouteen. Tällöin talouskasvu ja työllisyys kehittyisivät arvioitua heikommin. Toisaalta sodan loppumisella ja jälleenrakentamisen käynnistymisellä olisi merkittäviä positiivisia vaikutuksia talouteen. Julkisen talouden ennuste on vuodesta 2023 eteenpäin tehty nk. muuttumattoman politiikan ennusteena. Keväällä 2023 muodostettavan hallituksen päätökset tulevat keikauttamaan julkisen talouden ennustetta kumpaan suuntaan tahansa.

Julkisyhteisöjen rakenne muuttui vuoden 2023 alussa, kun sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämistä vastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueille. Tämä helpottaa kuntien rakenteellisia, väestön ikääntymisestä johtuvia menopaineita, mutta silti kuntahallinto jää painelaskelmassa alijäämäiseksi. Ikääntyvä rakennuskanta, muuttoliike ja infra-rakentaminen pitävät kuntien investointimenot korkeina. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa alijäämäisinä. Alijäämä johtuu mm. mittavista investoinneista sekä henkilöstömenojen kasvusta. Kuntien tulot sekä menot lähes puolittuvat uudistuksen seurauksena. Kuntahallintoon (paikallishallinto pl. hyvinvointialueet) luettavat tehtävät painottuvat uudistuksen jälkeen entistä vahvemmin varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden yhteenlaskettu palvelutarve on laskeva koko 2010-luvun jatkuneen syntyvyyden alenemisen vuoksi. Kehitysarviossa palvelutarpeen laskua on totuttuun tapaan hieman pehmennetty, sillä pienissä kunnissa mahdollisuudet kouluverkon sopeuttamiseen ovat rajalliset ja lisäksi varhaiskasvatuksen osallistumisaste on ollut viime vuosina kasvussa.

Loppuvuodesta 2022 laadituissa talousarvioissaan lähes puolet kunnista, noin 140, ennakoivat taloutensa kääntyvän alijäämäiseksi vuoteen 2025 mennessä. Inflaatio ja korkotasot ovat sittemmin jatkaneet nousuaan, palkkaratkaisut nostavat kuntien kuluja, eivätkä investointitarpeetkaan juuri laske. Kuntatalouden tila heikkenee siis vielä arvioituakin enemmän. Yksin korkojen nousu nostaa kuntien rahoituskuluja 150–200 miljoonaa euroa vuodessa. Kuntien on vaikea välttää kustannuspainetta eteenpäin, joten korkean inflaation olosuhteissa kulukuri on normaaliakin tärkeämmässä

roolissa. Käynnissä on paljon pitkäkestoisia hankkeita, mutta erityisesti uusia investointeja on harkittava tarkkaan, ja taloutta tulee vahvistaa määrätietoisesti. On kuitenkin mahdollista, että talouden epävarmat näkymät sekä kasvavat korot ja kustannukset siirtävät investointeja tuleville vuosille. Kuntahallinnon alijäämän arvioidaan pysyvän n. 0,4 prosentissa suhteessa BKT:hen vuonna 2023. Kuntahallinnon alijäämä kasvaa 0,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuosina 2024–2025 ja 0,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen tarkastelujakson lopulla vuosina 2026–2027.

Edellä mainitut seikat huomioon ottaen Tyrnävän kunta kuitenkin lähtee vuonna 2023 edelleen tavoittelemaan positiivista taloudellista tulosta.

(lähteet: kuntaliitto, VM, kuntarahoitus)

3.2.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Kuntastrategian toimeenpano, seuranta ja arviointi

Strategian toimeenpano

- Vuosittainen talousarviovalmistelu (aihiot strategiasta toimialoittain)
- Seuranta ja arviointi toteutetaan vuosittain
- Perusteellisempi arvio toteutetaan valtuustokauden lopussa
- Vuosittain arviointia toteutetaan tilinpäätöksen ja tarkastuslautakunnan havaintojen pohjalta

Hyvinvointikertomus osana hyvinvointijohtamista

Hyvinvoinnin edistäminen on kunnan perustehtävä. Vuonna 2011 voimaan tullut terveydenhuoltolaki velvoittaa kuntia raportoimaan valtuustolle vuosittain kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä. Sen lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus.

Laajempi hyvinvointikertomus on laadittu syksyllä 2022 ja valtuusto on hyväksynyt sen 7.11.2022.

Tyrnävän arvoperusta

- Avoimuus
- Kestävyys
- Oikeudenmukaisuus
- Turvallisuus
- Vastuullisuus

Tyrnävän kunnan strategiset valinnat

- Luodaan mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle sekä tarpeellisille sosiaali- ja terveystaloudelle
- Työpaikat ja asiointipalvelut ovat lähellä ja saavutettavissa sekä kunnassa että lähiseudulla
- Kuntataloudessa huolehditaan hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista
- Vuorovaikutus on avointa ja osallistavaa
- Yhteisestä ympäristöstä pidetään huolta erityispiirteitä arvostaen
- Edistetään paikallislähtöistä yrittäjyyttä ja lähiruokaa

Strategian läpileikkaavat teemat

- Hyvinvointi
- Elinvoima
- Juurevuus

HYVINVOINTI

Tyrnävällä on poikkeuksellinen ikärakenne. Kuntalaisista noin 45 prosenttia on alle 29-vuotiaita, 17 % kuntalaisista on 0–9-vuotiaita. Palvelujen kehittämistä on tehty aidosti hallintokuntien rajat ylittävällä tavalla. Ikärakenne aiheuttaa haasteita investointien osalta.

Tavoitteet

- Luodaan mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle sekä tarpeellisille sosiaali- ja terveyspalveluille
- Työpaikat ja asiointipalvelut ovat lähellä ja saavutettavissa sekä kunnassa että lähiseudulla
- Kuntataloudessa huolehditaan hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista
- Vuorovaikutus on avointa ja osallistavaa
- Yhteisestä ympäristöstä pidetään huolta erityispiirteitä arvostaen
- Edistetään paikallislähtöistä yrittäjyyttä ja lähiruokaa.

Toimenpiteet

- Varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut sekä kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut sekä vapaan sivistystyön palvelut lisäävät kuntalaisten hyvinvointia erityistarpeet huomioiden. Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat helposti saatavilla
- Kuntalaisten mahdollisuus lähipalveluiden käyttöön helpottaa arkea ja lisää vapaa-aikaa. Asiointimatkojen määrään ja liikkumistapaan pyritään vaikuttamaan hyvinvoinnin ympäristön näkökulmista
- Kunnan moniammatillinen hyvinvointiryhmä valmistelee vuosittain hyvinvointia tukevat tavoitteet ja toimenpiteet
- Hyvinvointitapahtumat ja sähköinen osallistuminen mahdollistavat kuntalaisten osallistumisen ja yhteisöllisen tekemisen
- Kunta tarjoaa kuntalaisille monipuoliset ulkoilumahdollisuudet. Ympäristöstä huolehditaan tiiviissä yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Asukkaiden viihtyisyyteen kiinnitetään huomiota ja nostetaan ympäri kuntaa sijaitsevat erityiset kohteet esille
- Kunta edistää palvelurakenteen monipuolisuutta ja uusien työpaikkojen syntymistä. Kunnan toimenpiteet yrittäjien hyvinvoinnin edistämiseksi; aamukahvit, elinvoimatoimikunta, tilaisuudet, liikuntapalvelut. Kunnan ruokapalveluissa hyödynnetään lähiruokaa mahdollisuuksien mukaan.

Toteutuminen

Hyvinvointiin liittyviä tapahtumia järjestettiin noin 50 kpl sisältäen muun muassa yhdessä tekemistä, liikuntatarjonnan esittelyjä, osallisuutta lisääviä työpajoja. Seurayhteistyön avulla liikutettiin tyrnäväläisiä yli 16 000 kertaa.

Mobiilikirjastoilla kirjastopalvelut lähemmäs kuntalaisia -hankkeen puitteissa hankittujen kirjakaappien myötä kirjastopalvelut laajenivat marraskuussa 2021 Temmekselle ja kesällä 2022 Murtoon.

Lukeva ja liikkuva kunta -ohjelmat toteuttavat hyvinvointityötä. Lukeva kunta – ohjelmassa tavoitteena on edistää ja innostaa kaikenikäisten lukuharrastusta ja lukutaitoa. Liikkuva kunta -ohjelma tukee kunnan eri osastoja edistämään liikuntaa arjessa ja kannustaa kuntalaisia liikunnalliseen elämäntapaan *Kunnossa kaiken ikää* -ryhmien ja *Harrastamisen Suomen mallin* liikuntakerhojen avulla. Harrastamisen suomen malli - hankkeella mahdollistettiin lasten ja nuorten harrastamista koulupäivän yhteydessä.

Kunta on tukenut kolmatta sektoria mm. toiminta-avustuksin, ja siten mahdollistanut monipuolisten ja myös uusien ulkoilumahdollisuuksien tarjonnan kuntalaisille. Tuunaa Tyrnävää - osallistavan budjetoinnin kohteeksi valikoitui ulkoilukuntapuisto.

Tyrnävän kunta oli mukana Vertaistervarit -hankkeessa, myös vuonna 2022. Vertaistervarit- hanke on saanut jatkorahoituksen vuodelle 2023 ja yhteistyö jatkuu edelleen. Hankkeessa on elintapaohjaukseen liittyviä toimenpiteitä.

Työllisyyden kuntakuntakokeilu käynnistyi 1.3.2021. Kuntakokeilussa on kehitetty uudentyyppisiä palveluja ja tehostettu palvelumalleja. Työllisyyden kuntakokeilu jatkui vuonna 2022.

Kotimetsän leikkipuiston saneeraus on valmistunut 2022. Katuvalaistuksen vuosittainen uusiminen led-valaisimiksi on toteutunut. Murron pohjoisosan valaistus on uusittu 2021 ja eteläosa uusittiin syksyn 2022 aikana. Puistoja ja yleisiä alueita on hoidettu laadittujen hoitoluokitusten mukaisesti. Murron metsäalueiden raivaukset ja siivoukset toteutuivat

kesän 2022 aikana. Tyrnävän kuntakeskusalueella on ollut suunnitelmassa Vanhatien saneeraus välillä Kunnankuja-Meijerikatu. Hankkeen tavoite on parantaa keskusta-alueen liikenneturvallisuutta sekä viihtyisyyttä.

Tarkemmin hyvinvointityön toteutumisesta vuonna 2022 on kerrottu sivistys- ja hyvinvointiosaston osuudessa.

ELINVOIMA

Vahva alkutuotanto

Kunnassa oli vuonna 2022 137 aktiivitalaa. Näistä oli peltoa viljelyksessä 11 200 ha. Maitoa tuotetaan n. 4,8 milj. litraa vuodessa.

High Grade-alue

Korkealuokkaisen siemenperunan tuotantoalueiksi on Euroopassa nimetty viisi aluetta: Skotlanti, Irlanti, alue Pohjois-Saksassa, Azorit sekä Tyrnävän ja Limingan kuntien muodostama alue.

Palvelualan merkitys on kasvanut Tyrnävällä. Eniten työpaikkoja Tyrnävällä on terveys- ja sosiaalipalveluiden alalla. Luovat alat nousevat ja mahdollistavat uuden yrittäjyyden.

Tavoitteet

- Luodaan mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle sekä tarpeellisille sosiaali- ja terveyspalveluille
- Työpaikat ja asiointipalvelut ovat lähellä ja saavutettavissa sekä kunnassa että lähiseudulla
- Kuntataloudessa huolehditaan hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista
- Vuorovaikutus on avointa ja osallistavaa
- Yhteisestä ympäristöstä pidetään huolta erityispiirteitä arvostaen
- Edistetään paikallislähtöistä yrittäjyyttä ja lähiruokaa

Toimenpiteet

- Kunta tarjoaa kattavasti varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut sekä kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelut, sosiaali- ja terveyspalvelut sekä vapaan sivistystyön tarjoamat mahdollisuudet
- Maankäytön ja kaavoituksen keinoin mahdollistetaan yritysten ja asukkaiden sijoittuminen yhdyskuntarakenteen kannalta järkevästi. Huolehditaan kunnan sisäisistä ja alueellisista yhteyksistä
- Varataan resursseja hyvinvointia tukeviin toimenpiteisiin. Kunnan kiinteistöstä ja maaomaisuudesta pidetään huolta suunnitelmallisesti ja pitkän aikavälin tavoitteita asettaen
- Kuntalaiset osallistuvat päätöksentekoon. Kaikessa päätöksenteossa ennakkovaikutusten arviointi on päätöksenteon perusta. Avoimen päätöksenteon kautta osallistava budjetointi tuodaan käytäntöön osana talouden suunnittelua
- Elinympäristöstä huolehditaan suunnitelmallisesti. Ainutlaatuiset kohteet, kuten kuntakeskuksen Meijerialueen ympäristö, nostetaan omaan arvoonsa ja niitä kehitetään vetovoimatekijöinä
- Tarjotaan yrityksille kehittymisen mahdollisuuksia kunnassa. Kunta tekee tiivistä yhteistyötä paikallisen ja seudullisen yrittäjyhteisön kanssa. Lähiruoka on esillä eri toiminnoissa.

Toteutuminen

Koronavuosien jälkeen vuonna 2022 tilaisuuksien ja tapahtumien järjestämisiä päästiin toteuttamaan totutusti.

Asemakaavojen ajantasaisuutta on tarkasteltu keskeisiä toimenpiteitä käynnistäen ja jalankulun ja pyöräilyn yhteyksiä ja ympäristöä on tarkasteltu vuoden aikana laaditun tavoiteohjelman valmistelussa. Viestintä- ja markkinointisuunnitelmaan kirjatut toimenpiteet ovat edenneet vuosikellon mukaisesti ja Meidän Tyrnävä -brändiä on vahvistettu kyläkohtaisella brändityöllä kylien yhteistyösopimusten valmistelujen yhteydessä.

Työllisyystilanne on parantunut vuoden 2022 aikana. Vaikka lomautukset rakennusallalla näkyvät vuoden lopun luvuissa, on työllisyystilanne parantunut verrattuna vuoteen 2021. Marraskuun 2022 työttömyysprosentin ollessa 5,3 % ja joulukuussa 6,8 %. Edellisen vuoden vastaavien lukujen tilanne marraskuun osalta 7,1 % ja joulukuun osalta 8,4 %.

JUUREVUUS

Tavoitteet

- Luodaan mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle sekä tarpeellisille sosiaali- ja terveyspalveluille
- Työpaikat ja asiointipalvelut ovat lähellä ja saavutettavissa sekä kunnassa että lähiseudulla
- Kuntataloudessa huolehditaan hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista
- Vuorovaikutus on avointa ja osallistavaa
- Yhteisestä ympäristöstä pidetään huolta erityispiirteitä arvostaen
- Edistetään paikallislähtöistä yrittäjyyttä ja lähiruokaa

Toimenpiteet

- Tyrnäväläiset arvot ja historia sisältyvät varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmiin sekä vapaan sivistystyön opintoihin. Opetuksessa hyödynnetään paikallisia ihmisiä ja yhteisöjä siten, että kulttuuriperintö pysyy osana yhteisöä ja kehittyä edelleen
- Paikallisia palveluita ja niiden näkyvyyttä tuetaan eri tavoin. Lähipalveluiden saatavuus pyritään mahdollistamaan kuntalaisille
- Tyrnäväläistä rakennusperintöä vaalitaan ylläpitämällä kunnan rakennusten kuntoa ja järkevää käyttöä. Yhteisiä varoja suunnataan paikallisiin hyvinvointia lisääviin tekoihin ja alueen monipuoliseen kehittämiseen
- Vuoropuhelu paikallisten kanssa on aktiivista. Kuntalaisten osallistuminen tukee päätöksentekoa ja kunnan talouden ja toiminnan suunnittelua. Osallisuuteen on monta tapaa: vaikuttaa voi tapahtumissa, palautteilla, sähköisissä kanavissa ja kohtaamisissa. Yhdessä teemme tulevaisuuden Tyrnävää
- Vahvalle alkutuotannolle tyypillisiä maisemia ja rakennuksia ylläpidetään ja arvostetaan. Kylät ja jokivarret pidetään yhteistyössä avoimina ja siisteinä. Ympäristörakentamisessa huomioidaan kuntalaisten toiveita
- Tyrnävän osaamista brändin kautta nostetaan paikallisia elinkeinoja esille. Vahva alkutuotanto, erityisesti perunan viljely ja niiden jalostusasteen nosto ovat osana kunnan elinvoimatyötä.

Toteutuminen

Lakeuden kansalaisopisto toimii Limingan, Lumijoen ja Tyrnävän kuntien alueella. Sen toiminta perustuu lakiin vapaasta sivistystyöstä. Lakeuden kansalaisopisto tarjoaa matalan kynnyksen harrastus- ja virkistysmahdollisuuksia ja yleissivistävää koulutusta tasa-arvoisesti kaikenikäisille toimialueensa asukkaille. Kansalaisopiston tavoitteena on edistää kuntalaisten aktiivista osallistumista, yhteisöllisyyttä, elinikäistä oppimista ja sekä henkistä että fyysistä hyvinvointia.

Tyrnävällä kansalaisopiston kursseille osallistui 391 henkilöä vuonna 2022. Toteutuneita kursseja oli 34 kpl. Tyrnävällä järjestettiin kursseja kieliin, musiikkiin, esittävään taiteeseen ja kirjallisuuteen, kuvataiteisiin ja muotoiluun, kädentaitoihin sekä tanssiin ja liikuntaan liittyen. Opetustunteja toteutui 1186 oppituntia.

Asiointipalvelujen saatavuutta iäkkäiden osalta tuettiin sosiaali- ja terveysosaston kuljetuspalveluilla ja palveluliikenteellä.

Vuoden 2022 aikana vanhus- ja vammaisneuvostot kokoontuivat sovitun mukaisesti ja he nimesivät edustajansa alueellisiin neuvostoihin.

Talouskehitys kunnassa on kääntänyt suuntaansa toivotusti. Tilikauden ylijäämä on kasvanut merkittävästi.

Kunnan oma ruokahuolto on nostanut lähiruokaprofiilia. Lähiruokaa suosittiin koulujen ruokalistalla.

Tyrnävän kunnan talous suunnitelmakaudella

Tyrnävän kunnan talouskehitys jatkuu positiivisena. Taseessa ei ole kattamatonta alijäämää. Taseeseen oli aikaisempina vuosina saatu kerättyä erittäin tarpeellinen yli neljän miljoonan euron ylijäämäpuskuri. Vuoden 2018 jälkeen tuo pusku kutistui noin 1,8 miljoonaan euroon ja vuoden 2021 positiivisen tuloksen myötä kohosi yli kolmeen miljoonaan euroon. Kunnan toimintamenojen kasvu saatiin käännettyä säästötoimenpitein laskuun, mikä on alle kuntien keskimääräisen menojen kasvun. Kertomusvuoden tilinpäätös on positiivinen. Tähän auttoi erityisesti verotulojen huomattava kasvu. On huomattava, että vuoden toimintakate oli noin 1,0 miljoonaa euroa alijäämäinen verrattuna alkuperäiseen talousarvioon. Verotulojen kasvu on viimeisten vuosien aikana ollut alle maan keskiarvon, kun poistetaan vero-äyrin korotuksen vaikutukset.

Kunnan kasvutavoitteen saavuttaminen merkitsee, että kunnan lisääntyvät palvelu- ja investointitarpeet edellyttävät palvelutuotantotapojen tehokkuuden ennakkoluulotonta tarkastelua sekä suunnitelmallista ja hyvin ajoitettua investointipolitiikkaa sekä eri investointimallien tarkastelua.

Vuoden 2022 talousarvio ja suunnitelmavuodet 2023–2024 oli laadittu siten, että talouskehitys saadaan pidettyä positiivisena. Käyttötalousmenoja seurataan jatkuvasti ja raportoidaan valtuustolle neljän kuukauden välein.

Käyttötalouden nettomenot kasvoivat kertomusvuonna 3,1 % (edellisenä vuonna kasvoivat 5,7 %).

Kiinteistövero % 2022	Yleinen	Vakituisten asuntojen	Muu asuinrakennus
Tyrnävä	1,12	0,54	1,12
Pohjois-Pohjanmaa	1,13	0,52	1,12
Koko maa	1,07	0,51	1,18

Tulovero % kehitys	2021	2022
Tyrnävä	22,00	22,00
Pohjois-Pohjanmaa	21,43	21,42
Koko maa	20,98	21,00

Verotulojen kehitys Tyrnävä 1000 €	2018	2019	2020	2021	2022
Tulovero	16 976	18 387	18 634	19 943	20 276
Kiinteistövero	904	925	843	932	986
Yhteisövero	416	408	422	703	847
Yhteensä	18 296	19 721	19 898	21 578	22 109

Lainat

Tyrnävän kunnan lainakanta oli vuoden 2022 alussa 30 201 3191 euroa ja vuoden lopussa 29 139 635 euroa. Uutta pitkäaikaista lainaa nostettiin 4 miljoonaa euroa vuonna 2022. Asukasta kohden lainamäärä on 4 441 (ed. vuonna 4 582) euroa. Konsernilainat ovat yhteensä 38 058 804 euroa (ed. vuonna 37 291 838 euroa) ja 5 899 (ed. vuonna 5 657) euroa/asukas.

Kunnan talousasemaa esittäviä lukuja	2018	2019	2020	2021	2022
Verotulot milj.€	18,3	19,7	19,9	21,6	22,1
Valtionosuudet milj.€	18,5	18,8	21,8	21,4	22,4
TA-lainat milj.€	33,5	31,9	31,3	30,2	29,1
TA-lainat €/asukas	4 990	4 810	4 740	4 660	4 441
Vuosikate 1000 €	-288	1926	3243	2327	2 196
Vuosikate €/asukas	-42,9	290	491	353	335
Vuosikate% käyttötuloista	0,7	4,5	7,1	4,9	4,4
Vuosikate% poistoista	14,2	95,9	159,3	109,7	110,0
Investointien tulorahoitus%	-9,9	250,9	290,6	186,8	128,7
Lainanhoitokate	0,0	0,6	1,1	0,8	0,57
Kassan riittävyys pv.	1,0	0,1	12	16	15

3.2.5 Kunnan henkilöstö

Kertomusvuonna **kunnanjohtajana** on toiminut Vesa Anttila.

Osastopäälliköt

Hallinto- ja kehittämisosasto Hallinto- ja talousjohtaja Jarno Kilpinen

Sosiaali- ja terveysosasto Sosiaali- ja terveysjohtaja Teija Eskola

Sivistys- ja hyvinvointiosasto Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Elina Vehkala

Tekninen osasto 30.6.2022 saakka Tekninen johtaja Tomi Leinonen, 1.9.2022 alkaen Tekninen johtaja Hannu Komu

Tunnusluvut

31.12.2022 Tyrnävän kunnan henkilöstömäärä oli 473 henkilöä, sisältäen vakinaisen ja määräaikaisen sekä palkkatuella palkatun henkilöstön. Vakinaisessa palvelussuhteessa oli vuoden 2022 aikana 211 henkilöä. Vakinaisista palvelussuhteista eläkkeelle siirtyi 18 henkilöä. Vakinaisista palvelussuhteista 37 palvelussuhdetta päättyi muista syistä. Hyvinvointialueelle siirtyi 134 henkilöä, mukaan lukien vakinaiset ja määräaikaiset työntekijät sekä oppisopimussuhteiset sekä palkkatuella palkatut.

Henkilöstömäärä 31.12. osastoittain, sisältäen vakinaiset ja määräaikaiset sekä palkkatuella palkatut henkilöt:

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2020	2021	2022
Hallinto- ja kehittämisosasto	20	22	24
Sosiaali- ja terveysosasto	113	139	146
Sivistys- ja hyvinvointiosasto	239	231	251
Tekninen osasto	57	57	52
Yhteensä	421	449	473

Henkilöstön ikäjakauma 31.12.

Ikä	-29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65-	Ka	Lkm.
Naiset	34	51	51	79	51	33	48	44	7	44	398
Miehet	7	6	9	8	12	11	12	9	1	47	75
Kaikki	41	57	59	87	63	44	60	53	8	45	473

Henkilöstökulut €	2020	2021	2022
Kulut tuloslaskeman mukaan	17 740 777,10	19 968 882,58	20 879 464,54
kulut aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	51 103,99	65 772,64	168 181,34
Henkilöstökulut yhteensä	17 791 881,09	20 034 655,22	21 047 645,88

Työhyvinvointi

Henkilöstön hyvinvointi oli edelleen keskeisenä kehittämiskohteena vuoden 2022 aikana. Yhdessä suunniteltujen hyvinvointia lisäävien toimintamallien käyttöön kuten taukoliikuntaan ja kävelykokouksiin kannustettiin. Vuoden 2022 aikana kokeiltiin työnantajan henkilöstölle tarjoamaa ohjattua viikoittaista kehonpainoharjoitteluryhmää ja kuntosaliohjausta. Tyrnävän kunta sitoutui kuntakumppanuuteen PoPLi:n kanssa, yhtenä tavoitteena henkilöstöliikunnan kehittäminen. Liikunta- ja kulttuurisetelien maksimiarvo oli 200 eur/ vuosi/ työntekijä. Vuonna 2022 ePassi edun sai 289 työntekijää, joista 124 (42,91 %) käytti etua vähintään yhden kerran kuluvan vuoden aikana. Etua käytettiin vuoden 2022 aikana 20 392,29 euroa.

Syksyllä 2022 toteutettiin esihenkilöiden seminaaripäivä, jossa teemana oli johtaminen ja esihenkilötyö työhyvinvoinnin edistäjänä. Jatkossa esihenkilöseminaarit toteutetaan kaksi kertaa vuodessa. Etätyö jatkui vuoden 2022 aikana

ohjeistusten mukaisesti. Tyrnävän kunnassa etätöiden määrää ei rajoiteta. Etätö edellyttää aina sopimista ja kunkin osaston johtaja vastaa osastonsa osalta etätöiden ohjeistuksen noudattamisesta.

Tehtävän vaativuuden arviointi (TVA)- prosessi käynnistettiin syksyn 2022 aikana. TVA-prosessi aloitettiin KVTES:n alaisen kunnantalon henkilöstöstä.

Henkilöstön saatavuudessa etenkin sosiaali- ja terveyspalveluissa ja varhaiskasvatuspalveluissa oli haasteita. Rekrytoinnin osalta kokeiltiin määräaikaisten rekrytointilisien ja kertapalkkion käyttöä. Varhaiskasvatuspalveluissa vaikuttavuutta ei kokeilulla ollut. Sosiaali- ja terveyspalveluissa kokeilu auttoi tilannetta merkittävästi.

Henkilöstön koulutuspäiviä toteutui v. 2022 yhteensä 697 koulutuspäivää. Toteutuneiden koulutuspäivien määrään todennäköisesti vaikutti esimerkiksi sosiaali- ja terveysosaston osalta sijaishenkilöstön saatavuuden haasteet.

	2020	2021	2022
Koulutuspäivät	296	384	697

Työkyky

Työterveyshuollosta vastaa Pihlajalinnalla toimintasuunnitelman ja sopimuksen mukaisesti. Työterveyshuollon kanssa tehtiin tiivistä yhteistyötä henkilöstön työkyvyn tukemiseksi. Työterveyspalveluiden saatavuus oli hyvä. Työpaikkaselvitykset toteutettiin suunnitelman mukaisesti.

Sairauspoissaoloja oli yhteensä 7946 päivää vuoden 2022 aikana. Työntekijöistä 13 %:lla ei ollut sairauspoissaoloja lainkaan. Tuki- ja liikuntaelinsairaudet ja mielenterveydelliset syyt olivat edelleen merkittävimpiä sairauspoissaolojen syitä.

Sairauspoissaolot	
Pv/ henkilötyövuosi	18,12
Sairauspoissaolo %	6,81

	2020	2021	2022
Sairauspoissaolopäivät	6265	8092	7946

Työsuojelu

Työsuojelujao ja sisäilmatyöryhmä kokoontuivat säännöllisesti vuoden 2022 aikana. Sisäilmaongelmailmoituksia tehtiin v. 2022 yhteensä 75 kpl. Työryhmä käsitteli kaikki saapuneet ilmoitukset ja laati tapauskohtaiset selvitys- ja toimintasuunnitelmat ilmoitusten kohteena oleviin tiloihin. Vaara-, uhka- ja lähellä piti - ilmoituksia tehtiin vuoden 2022 aikana yhteensä 330 kpl, joista määrällisesti suurin osa sosiaali- ja terveysosastolta. Kaikki ilmoitukset käsiteltiin toimintamallin mukaisesti ja tilanteita ratkaistiin moniammatillisesti.

3.2.6 Ympäristöasiat

Tyrnävä on mukana valtakunnallisen Canemure -hankkeen osahankkeessa Resurssiviisaat, vähähiiliset ratkaisut kuluttajille, jossa vähähiilisiä ratkaisuja pyritään tuomaan jokaisen tietoisuuteen ja saataville. Kevättalvella 2022 hankkeen toimenpiteenä käynnistettiin Kestävien elämäntapojen kiihdyttämö, jonka kuluessa neljässä Tyrnäväläisessä perheessä kokeiltiin ilmastopalapelin avulla konkretisoitujen päästötavoitteiden saavuttamista perheiden omassa arjessa. HINKU-kuntana Tyrnävä on sitoutunut tavoittelemaan koko alueensa kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä 80 % vuoden vuoteen 2030 mennessä. Tyrnävän kunta on mukana myös kuntien energiatehokkuusohjelman jatkosopimuksessa 2017–2025.

HINKU-työssä valmistellun resurssiviisaan tiekartan ehdotuksia viimeistellään vuonna 2023 ja otetaan mahdollisuuksien mukaan käyttöön. Tyrnävän koulut ovat mukana 50/50 energiansäästöhankeissa, josta varsinaiset tulokset konkretisoituvat keväällä seurantavuoden tulosten tarkastelun myötä.

3.2.7 Muut ei taloudelliset asiat

Kirjanpitolain 3a luvun mukaan toimintakertomuksessa annetaan lisäksi tiedot siitä, miten kirjanpitovelvollinen huolehtii ympäristöasioista, sosiaalisista asioista ja henkilöstöasioista, ihmisoikeuksien kunnioittamisesta sekä korruption ja lahjonnan torjunnasta.

Tyrnävän kunnalla on sisäisen valvonnan ohje osana hyvää hallinto- ja johtamistapaa.

Sisäisen valvonnan avulla saadaan riittävä varmuus siitä, että mm. seuraavat yleiset tavoitteet saavutetaan

- Noudatetaan lakeja, säännöksiä ja johdon ohjeita
- Vältetään resurssien menetyksiltä, jotka aiheutuvat tuhlauksesta, huonosta hoidosta,
- virheistä, väärinkäytöksistä, petoksista tai muista epäsäännönmukaisuuksista
- Pystytään tunnistamaan ja ennaltaehkäisemään virheitä ja hallitsemaan riskejä.

Sisäisen valvonnan ohjeen mukaan sisäinen valvonta koostuu viidestä toisiinsa liittyvästä osatekijästä, jotka ovat johtamistapa ja organisaatiokulttuuri, riskienhallinta, valvontatoimenpiteet, raportointi ja tiedonvälitys sekä seuranta ja arviointi. Johtamistapa ja organisaatiokulttuuri luovat perustan valvonnalle ja edistävät tavoitteiden saavuttamista sekä henkilöstön valvontatietoisuutta. Organisaatiokulttuuri koostuu mm. eettisistä arvoista, rehellisyydestä, organisaation ihmisten pätevydestä sekä tavasta, jolla johto antaa valtaa ja vastuuta sekä organisoii ja kehittää henkilöstöään.

Sisäisen valvonnan ohjeessa on viitattu kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain ja rikoslain säännöksiin, joiden mukaan viranhaltija tai julkisyhteisön työntekijä ei saa vaatia tai hyväksyä lahjaa tai muuta etua, jolla vaikutetaan tai pyritään vaikuttamaan taikka joka on omiaan vaikuttamaan hänen toimintaansa palvelussuhteessa. Arviointikriteerinä on se, voiko edun vaatiminen, hyväksyminen tai vastaanottaminen vaarantaa luottamusta viranomaiseen, viranhaltijaan tai julkishallinnon työntekijään.

Toimintakertomuksessa on erikseen selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Ulkoinen valvonta koostuu tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan toiminnasta, sekä valtion viranomaisen, kunnan jäsenten ja asianosaisten valvonnasta.

Sisäinen tarkkailu on jatkuvaa päivittäistä toimintojen, varojen käytön ja muun taloudenhoidon valvontaa. Tarkkailu kuuluu esimiehille ja on olennainen osa palvelujen järjestämistä ja muuta toimintaa. Sisäinen tarkastus on sisäisen valvonnan näkyvä osa.

3.2.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Pidemmän ajan arvioon Tyrnävän kunnan kehityksestä talouden kannalta tulee vaikuttamaan verotulojen kehitys sekä muutokset valtionosuuksissa. Näillä näkymin valtionosuudet supistuvat Tyrnävän kunnan osalta tulevaisuudessa. Verotuloihin ennustetaan kuitenkin lievää nousua, pois lukien vuodelle 2024 ennustettu verotulojen pienentyminen. Kunnassa joudutaan pitämään yllä tarkkaa taloudenhoitoa, jotta kunnan talous kääntyisi ja pysyisi tasapainossa.

Viimeisten vuosien aikana tehdyt merkittävät investoinnit rajoittavat kunnan kykyä uusiin isoihin investointeihin lähivuosina. Tulevia investointeja pitää tarkasti arvioida ja suunnitella huolellisesti suunnitelmavuosina. Kirkkomännikön päiväkodin uudisrakennuksen rakentaminen rajoittaa kunnan kykyä muihin merkittäviin investointeihin.

Käyttötalouden osalta vuosi 2022 toteutui positiiviseksi johtuen muun muassa verotulojen positiivisesta kehityksestä, mutta vuosi 2023 tulee olemaan tiukka. Juuri ilmestynyt veroennuste ennustaa pienempää verokertymää vuodelle 2023 kuin mitä oli odotettavissa talousarviota tehtäessä. Vuoden vaihteessa 2022/2023 toteutuva hyvinvointialueuudistus myös sitoo kunnan rajallisia resursseja. Uudistuksen lopulliset vaikutukset mm. kunnan tuleviin valtionosuuksiin tarkentuvat vuoden 2023 aikaan. Näistä suurista haasteista huolimatta kunta tavoittelee positiivista tulosta vuodelle 2023.

3.2.9 Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Kunnan toimintaan vaikuttavat yleensä mm. strategiset, toiminnalliset, taloudelliset ja vahinkoriskit. Strategiset riskit liittyvät kunnan pitkän aikavälin tavoitteisiin, menestystekijöihin ja niihin kohdistuviin epävarmuustekijöihin.

Toiminnalliset riskit koskevat mm. päivittäistä toimintaa, prosesseja ja tietojärjestelmiä, henkilöstön osaamista ja saatavuutta, suhdannevaihteluita ja lainsäädännön muutoksia.

Valtionosuusuudistuksen tavoitteena on ollut valtionosuusjärjestelmä, joka on nykyistä yksinkertaisempi, selkeämpi ja läpinäkyvämpi. Valtionosuusjärjestelmän on esitetty pyrkivän tasaamaan kuntien kustannuksia, jotka liittyvät peruspalvelujen tuottamiseen, mutta normien lisääntyessä yleensä myös kuntien menot kasvavat. Viimeisimmät muutokset valtionosuuden perusteissa ovat Tyrnävän kannalta olleet epäedullisia ja verorahoituksen kertyminen haastaa kunnan palvelutuotannon järjestämistä ja rakenteita ainakin väliaikaisesti.

Kunnan henkilöstössä on ollut vaihtuvuutta. Henkilöstön saatavuudessa on ollut ongelmia. Ongelmiin on vastattu muun muassa rekrytointipalkkioiden käyttöönotolla.

Rahoituksen saamisessa ei ole ollut ongelmia. Ennakointi maailmantalouden kehityksestä vaikeuttaa korkotason ennakointia. Viimeisen vuoden aikana korkotaso on muuttunut merkittävästi. Korkeaherkkien lainojen osuus Tyrnävän kunnan tämänhetkisestä lainakannasta on noin 30 %. Tästä huolimatta korkotason nousu vaikuttaa oleellisesti kunnan tulokseen. Tämä vaikutus kasvaa tulevina vuosina.

3.3 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 11.6.2014 §:ssä 30 hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet Tyrnävän kunnassa ja kuntakonsernissa.

Kunnanhallitus on 19.12.2011 hyväksynyt ohjeen sisäisen valvonnan järjestämisestä. Ohjeessa on määritelty mm. sisäisen valvonnan rakenne Tyrnävän kunnassa, sisäisen valvonnan osatekijät, sisäisen valvonnan toteuttajat ja heidän vastuunsa, riskienhallintapolitiikka ja valvontatoimenpiteet toimintaprosesseissa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi

Arviointikysely osastopäälliköille

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen arviointi vuodelta 2022 on käynnissä ja se toteutetaan käyttämällä kunnanhallituksen hyväksymää arviointilomaketta. Arvion tekivät osastopäälliköt kukin omien osastojensa toiminnasta. Tällä kertaa arviointiin seuraavia kokonaisuuksia: Tavoitteiden asettaminen ja toteutumisen seuranta, riskien hallinta, tieto ja tiedonvälitys tai tiedonkulku.

Tavoitteiden asettaminen ja toteutumisen seuranta

Kunnan tavoitteilla ohjataan kunnan toimintaa ja resurssien käyttöä. Tavoitteet luovat perustan toiminnan ja sen tuloksellisuuden arvioinnille. Olennaisiin asioihin kohdistuvat ja mitattavat tavoitteet mahdollistavat toiminnan ja siihen liittyvien riskien (poikkeamien) arvioinnin ja havaitsemisen.

Arviointi: Strategian suunnittelu-, toimeenpano- ja seurantavastuut on selkeästi määritelty ja ne toteutuvat käytännössä. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden seuranta on säännöllistä kaikilla osastoilla.

Riskienhallinta

Riskillä tarkoitetaan sellaisen tapahtuman mahdollisuutta, joka voi uhata kunnan tavoitteiden saavuttamista. Riski voidaan myös ymmärtää hyödyntämättä jääneeksi strategiseksi tai toiminnalliseksi mahdollisuudeksi. Kuntaa ja sen toimintaa voidaan johtaa ja kehittää riskien mahdollisuuksien perusteella. Tunnettujen riskien toteutumisen todennäköisyyttä ja vaikutusta tulisi arvioida ja määritellä toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja säännönmukaiseksi raportoimiseksi.

Riskienkartoitusraportti

Kunnan vakuutusten hoidossa käytetään vakuutusmeklaripalveluja. Riskienkartoitusraportin tiivistelmässä todetaan, että riskienhallinnan näkökulmasta Tyrnävän kuntaa voidaan pitää tyyppillisenä kohteena.

Riskiä parantavia seikkoja

- Merkittävimmät toiminnot, kuten lämmön-, sähkön- ja vedentuotanto on siirretty alueella toimivien yritysten tai kunnan omistamien itsenäisten oikeushenkilöiden tehtäväksi.
- Kunnan tarjoamat muut palvelut ovat toiminnoiltaan ja kokoluokaltaan joko pieniä tai keskimääräisiä.
- Kunnan omistamat kiinteistöt ja muu omaisuus on tyyppillistä eikä niihin liity erityistä riskiä (mm. kemikaalit).

Riskiä heikentäviä seikkoja

- Kokonaisvaltaista riskienhallintajärjestelmää ei ole.
- Jatkuvuussuunnittelua tärkeiden kohteiden näkökulmasta on tehty pääsääntöisesti varautumissuunnittelun (vrt. poikkeustila) mukaisesti.
- Toiminnan kannalta merkittävien kohteiden, kuten koulujen, päiväkotien yms. tiloihin ei ole tehty kattavaa omaisuus- ja keskeytysriskikartoitusta ei jatkuvuussuunnitelmia.
- Kuntakonsernin ulkopuolelle ulkoistettujen tehtävien riskienhallinnan tasoa ei arvioida yhtenäisen mallin mukaisesti.

Riskienhallinnan kokonaisvaltaisuus

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa johtamista, johon on kiinnitetty huomiota. Kunnanhallituksen hyväksymän sisäisen valvonnan ohjeen liitteenä on kattava kyselylomake sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen arvioinnista. Arviointia on tehty vuodesta 2019 alkaen tavoitteiden asettamisesta ja niiden seurannasta, riskienhallinnasta, tiedonvälityksestä ja tiedon kulusta sekä seurantamenettelyistä. Arviointi on tehty vuosittain johtoryhmätasolla ja osastot osastopäällikön johdolla arvioi omaa toimintaansa.

Riskeiltä suojaudutaan myös vakuutuksin. Vakuutusturvan oikealla tasolla pitämiseksi käytetään vakuutusmeklaripalveluja.

Turvallisuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota. Kunnassa toimii nimettynä turvallisuusvastaava tehtävänä kunnan turvallisuutta, varautumista ja valmiussuunnittelua koskevat asiat.

Kuntalaissa on säännökset kunnan ja kuntakonsernin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Niissä on erityisesti kiinnitetty huomiota sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kattavuuteen, järjestämiseen ja raportointiin. Säännösten mukaan valtuuston tulee päättää kunnan kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Lisäksi hallintosääntöön on tehty tarpeelliset määräykset asiaa koskevasta toimivallasta ja tehtävien jaosta. Hallintosääntö on tarkistettu vuoden 2022 aikana. Muilta osin viitataan jäljempänä esitettyihin kehittämistoimenpiteisiin.

Vuoden 2022 aikana osastopäälliköt ovat kiinnittäneet huomiota mm. henkilöstön jaksamiseen, vaihtuvuuteen ja saatavuuteen. Osastopäällikköjen näkemyksen mukaan henkilökunnan riittävyys on turvattu myös normaalien sairauspoissaolojen aikana, uusille työntekijöille on asianmukaiset perehdytyskäytännöt, joiden noudattamista valvotaan, uusien henkilöiden tarve ennakoidaan ja tehtävät määritellään etukäteen. Tietyillä toimialoilla kuitenkin uusien työntekijöiden saatavuudessa on ollut suuria haasteita. Tähän on reagoitu mm. rekrypalkkio -järjestelmän käyttöönotolla.

Edelleen nähdään, että toimintaan ja kunnan tulevaisuuteen liittyvistä toiminnallisista ja taloudellisista riskeistä vakavimpia ovat tietoturvariskit, kilpailutusten onnistumiset, sopimus- ja vastuuriskit, henkilöstöriskit, kiinteistöjen sisäilma-asiat, talouden ennakointi ja korkoriskin hallinta sekä rahoituksen saamisen turvaaminen.

Riskeihin voidaan vastata seuraavasti: Rakenteiden ja prosessien uudistaminen, henkilöstön koulutus ja työnkierto, hyvinvointityön vaikutus koko kuntaorganisaatioon, yhteistyö yli hallintorajojen, säännölliset palaverit/dokumentointi, henkilöstötarpeiden ennakointi, perehdyttäminen, avoimuus, tiedottaminen, yhdessä kehittäminen, kustannusten ennakointi, työtehtävien määrittely, yhteistyö työterveyshuollon kanssa, kuukausittainen talouden seuranta yksiköittäin, säännölliset kiinteistökierrokset, kiinteistöjen järjestelmälliset kuntoarviot ja tutkimukset, urakoitsijoiden tietojen tarkistaminen/tilaajavastuu, osaamisen lisääminen ja lakimiespalvelujen käyttäminen sekä lainojen suojaaminen.

Tieto ja tiedonvälitys tai -kulku

Toimivat vuorovaikutus- ja raportointikanavat mahdollistavat sen, että kunnan johto, henkilöstö ja sidosryhmät saavat oikea-aikaisesti olennaista ja käyttökelpoista tietoa toimintaan vaikuttavista tekijöistä. Oikea, riittävä ja luotettava tieto on välttämätöntä päätöksenteossa ja toiminnan arvioinnissa.

Kunnalla on käytössään sisäiset tiedotuskanavat ja -menettelyt, joita käyttäen vastuualueen ja sen tulosalueiden ja tulosyksiköiden johto ja henkilökunta saavat työtehtäviinsä liittyvää ajantasaista tietoa.

Samaa mieltä oltiin myös siitä, että kunnalla on systemaattiset ulkoisen tiedottamisen kanavat ja menettelytavat, joita käyttäen toimialaa, tulosalueita ja tulosyksiköitä koskeva informaatio välitetään asiakkaille, yhteistyökumppaneille, sidosryhmille, viranomaisille. Kunnan viestintäkoordinaattori vahvistaa kunnan sisäistä ja ulkoista viestintää. Lisäksi kunnalla on käytössään raportointijärjestelmä, joka tuottaa luotettavaa ja ajantasaista tietoa tavoitteiden saavuttamisesta.

Tieto, tiedonvälitys – ja vuorovaikutus siirtyvät ja keskittyvät entistä enemmän sähköisiin järjestelmiin. Toimivat vuorovaikutuskanavat ja -menettelyt vaativat panostuksia henkilöstön osaamiseen ja laitteistoon. Sähköisten järjestelmien helppokäyttöisyys on otettu huomioon mm. kunnan kotisivujen ja intran suunnittelussa sekä sähköisten kokouskäytäntöjen kehittämisessä.

Sisäinen viestintä on noussut esille myös monissa henkilöstöpalaverissa yhdeksi tärkeimmistä kehitettävistä asioista. Kunnassa on viestintäryhmä vastaamassa tähän tarpeeseen ja lisäksi kunnan viestintäkoordinaattori auttaa omalla panoksellaan.

Tietoturvaryhmälle ei ole tullut tietoon kertomusvuonna tietoturvarikkeitä. Tietoturvapoliittikaohjeessa on ohjeet riskien käsittelystä. Tietoturva- ja tietosuojapojikkeamia ei ole ollut. Atk-laitetilojen lämpötilan seuranta on reaaliajassa. Jakamon kulunvalvontahälytykset toimivat. Hälytykset menevät vartiointiliikkeelle.

Sisäistä tarkastusta on kohdistettu vuorovuosin eri toimintoihin. Kohdennettuja tarkastuksia käytetään edelleen myös osana sisäistä tarkastusta.

Käytössä olevia työmenetelmiä

- Ostolaskujen ym. menotositteiden käsittelyyn kunnanhallitus ja lautakunnat nimeävät vastaanottajat ja hyväksyjät
- Nimenkirjoitusoikeudet ovat määritelty hallintosäännössä
- Päätösvalta ja delegoinnit määritelty hallintosäännössä ja delegointipäätöksin
- Sopimusten seurannan hälytysjärjestelmä
- Tietohallinnossa tietosuoja- ja tietoturvapoliittikat, tietoturvaohjeet, salasanakäytännöt ja ohjelmankäyttöoikeudet
- Kirjaamiskäytännöt asioille

Kehittämistoimet

- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen arviointiin tarvitaan edelleen selkeyttämistä. Kyselyn avulla riskienhallintatyölle saadaan näkyvyyttä ja se saadaan kiinteäksi osaksi toimintayksiköiden työtä.
- Hankinta-asioihin ja erityisesti tarjouspyyntöihin käytetään enemmän aikaa ja hankitaan lisää osaamista mm. koulutuksen avulla ja asiantuntijapalvelua käyttäen.
- Kiinteistöjen järjestelmälliset kuntoarviot ja toimenpiteet.
- Perustyöhön keskittyminen.

Kannanotto sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toiminatavoissa on edelleen kehitettävää. Kohtuullinen varmuus sisäisen valvonnan tuloksellisuudesta vuodelta 2022 on saatu.

3.4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitusta kuvataan rahoituslaskelmassa. Molempien laskelmien ja niistä laskettavien tunnuslukujen tehtävänä on osoittaa kunnan rahoituksen riittävyyttä. Rahoituslaskelmassa osoitetaan edelleen, miten investoinnit ja lainanlyhennykset tulorahoituksen lisäksi muutoin rahoitetaan.

3.4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulojen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä.

Toimintatuotot olivat kertomusvuonna 5 654 462 euroa ja toimintakulut olivat 47 712 340 euroa. Toimintatuotot kasvoivat 14,2 % eli 702 990 euroa. Toimintatuottoja kertyi 769 773 euroa enemmän kuin talousarviossa oli arvioitu. Toimintatuottojen toteutuma-aste oli 116 %.

Toimintakulut kasvoivat 2 378 411 euroa (edellisenä kasvoivat 3 080 580), 4,4 %.

Toimintakatteeksi muodostui 42 057 878 euroa. Verotulot olivat 21 109 796 euroa. Verotulot pienuivät edelliseen vuoteen verrattuna 2,2 %. Verotulojen toteutuma-aste oli 104,8 %. Valtionosuudet olivat 22 401 451 euroa. Valtionosuudet kasvoivat 4,9 %. Valtionosuuksien toteutuma-aste oli 100,9 %.

Vuosikatteeksi muodostui 2 196 096 euroa. Poistoja kirjattiin yhteensä 1 996 669 euroa. Satunnaisia tuottoja ja kuluja ei tilikauden aikana kirjattu. Tilikauden ylijäämäksi muodostui 199 427 euroa.

Tuloslaskelma (ulkoiset luvut)	2022	2021	2020
Toimintatuotot	5 654 462	4 951 472	4 055 529
Toimintakulut	47 712 340	45 333 929	42 253 349
Toimintakate	42 057 878	40 382 457	38 197 820
Verotulot	22 109 796	21 577 980	19 898 900
Valtionosuudet	22 401 451	21 352 948	21 800 848
Rahoitustuotot ja kulut			
Korkotuotot	12 621	20 529	10 843
Muut rahoitustuotot	25 885	28 095	18 933
Korkokulut	277 055	247 845	270 556
Muut rahoituskulut	18 725	22 276	18 043
Vuosikate	2 196 096	2 326 974	3 243 105
Poistot ja arvonalentumiset	1 996 669	2 121 473	2 035 640
Satunnaiset erät	0	0	-231 207
Tilikauden tulos	199 427	205 500	976 258
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	199 427	205 500	976 258

Tuloslaskelman tunnusluvut	2022	2021	2020
Toimintatuotot/ Toimintakulut %	11,9	10,9	9,6
Vuosikate/Poistot %	110,0	109,7	159,3
Vuosikate, euroa/asukas	335	353	491
Asukasmäärä	6 561	6 592	6 605

3.4.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilikaudella.

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirta –välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Tyrnävän kunnan toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä on viideltä vuodelta 2 332 914 euroa.

Investointien tulorahoitus – tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Kertomusvuoden investointien tulorahoitus – tunnusluku on 128,7 % (ed. vuonna 186,8 %)

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	2022	2021
Toiminnan rahavirta	€	€
Vuosikate	2 196 096	2 326 974
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	-136 829	-295 942
Investointien rahavirta	€	€
Investointimenot	-1 720 784	-1 261 702
Rahoitusosuudet investointimenoihin	15 000	15 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	220 184	326 130
Toiminnan ja investointien rahavirta	573 667	1 110 459
Rahoituksen rahavirta	€	€
Antolainauksen muutokset		
Antolainauksen lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset		22 770
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 000 000	4 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 061 683	-3 109 183
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	-1 000 000	-2 000 000
Tyrnävän Sotavammaisten tukiyhdistys Ry		
Tyrnävän Kuitu Oy osakaslaina		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	-4 067	-3 958
Saamisten muutos	-224 968	117 874
Korottomien velkojen muutos	796 931	439 406
Rahoituksen rahavirta	-493 788	-533 091
Rahavarojen muutos	79 879	577 368
Rahavarat 31.12.	2 226 614	2 146 735
Rahavarat 1.1.	2 146 735	1 569 366
Rahavarojen muutos	79 879	577 368

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on yksi tai suurempi. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun tunnusluku on 1–2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Tyrnävän kunnan lainanhoitokatte kehitys vuodesta 2000 lähtien vaihtelee 0,0–2,8 välillä. Kertomusvuonna lainanhoitokate oli 0,57 (ed. vuonna 0,77).

Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Vuonna 2018 yksi päivä, vuonna 2019 0,1 päivää, vuonna 2020 12 päivää, vuonna 2021 16 päivää ja vuonna 2022 15 päivää.

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2022	2021
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta €	2 332 914,36	-4 805 208,83
Investointien tulorahoitus %	128,74	186,80
Laskennallinen lainanhoitokate	0,63	0,64
Lainanhoitokate	0,57	0,77
Kassan riittävyys, pv	15	16
Asukasmäärä hlö	6 561	6 592

3.5 Rahoitusasema ja sen muutokset

Lainamäärän kehitys	2022	2021	2020	2019	2018
Lainakanta milj. euroa	29,1	30,2	31,3	31,9	33,5
Pitkäaikaisten lainojen lisäys 1000 €	4 000	4 000	0	3 047	4 500
Pitkäaikaisten lainojen väh. 1000 €	4 062	3 109	3 029	3 200	3 394
Lainat euroa/asukas	4 441	4 582	4 740	4 810	4 990
Konsernilainat euroa/asukas	5 899	5 657	5 544	5 312	5 390

Tyrnävän kunnan tase ja sen tunnusluvut

Taseen tunnusluvut	2022	2021
Omavaraisuusaste %	28,8	28,4
Suhteellinen velkaantuneisuus %	71,7	75,7
Kertynyt yli-/alijäämä €	3 327 329	3 127 903
Kertynyt yli-/alijäämä € /asukas	507	474
Lainat 31.12. €/asukas	4 441	4 582
Lainakanta 31.12.	29 139 635	30 201 318
Lainat ja vastuut 31.12.	29 603 886	30 720 235
Lainat ja vastuut 31.12. €/asukas	4 512	4 660
Lainasaamiset	320 286	331 906
Kunnan asukasmäärä	6 561	6 592

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä + Tilikauden ylijäämä. Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Lainasaamiset 31.12. Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja

Kunnan tase

VASTAAVAA	2022	2021	VASTATTAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT	46 790 959	47 165 199	OMA PÄÄOMA	14 573 172	14 373 745
Aineettomat hyödykkeet	1 193 258	1 229 470	Peruspääoma	11 245 843	11 245 843
Aineettomat oikeudet	80 983	51 445	Muut omat rahastot	0	0
Muut pitkävaikutteiset menot	1 112 274	1 178 025	Edellisten tilikausien ali/ylijäämä	3 127 902	2 922 403
Ennakkomaksut	0	0	Tilikauden ali/ylijäämä	199 427	205 500
Aineelliset hyödykkeet	40 733 301	41 105 938	POISTOERO JA VAPAAEHTOIS- SET VARAUKSET		
Maa- ja vesialueet	5 837 547	5 848 554	Poistoero	0	0
Rakennukset	30 658 040	31 396 571	PAKOLLISET VARAUKSET		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 889 557	3 562 475	Muut pakolliset varaukset	0	0
Koneet ja kalusto	186 288	163 827	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	94 603	94 198
Muut aineelliset hyödykkeet	35 454	35 454	Valtion toimeksiannot	0	0
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	126 416	99 056	Lahjoitusrahastojen pääomat	995	995
Sijoitukset	4 864 400	4 829 791	Muut toimeksiantojen pääomat	93 607	93 203
Osakkeet ja osuudet	4 493 109	4 493 109	VIERAS PÄÄOMA	35 968 777	36 233 529
Muut lainasaamiset	0	0	Pitkäaikainen	25 365 452	25 702 135
Muut saamiset	371 291	336 682	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	25 365 452	25 702 135
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	93 607	93 203	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Valtion toimeksiannot	0	0	Lyhytaikainen	10 603 325	10 531 394
Muut toimeksiantojen varat	93 607	93 203	Joukkovelkakirjalaina	0	1 000 000
VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 751 985	3 443 070	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 774 183	3 499 183
Vaihto-omaisuus	51 662	47 594	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Ennakkomaksut	0	0	Ostovelat	2 602 667	2 455 357
Muu vaihto-omaisuus	51 662	47 594	Muut velat	697 410	516 857
Saamiset	1 473 710	1 248 741	Siirtovelat	3 529 065	3 059 996
Pitkäaikaiset saamiset	320 286	331 906	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	50 636 552	50 701 473
Lainasaamiset	320 286	331 906			
Muut saamiset	0	0			
Lyhytaikaiset saamiset	1 153 424	916 835			
Myyntisaamiset	558 991	551 829			
Muut saamiset	594 433	365 007			
Siirtosaamiset	0	0			
Rahat ja pankkisaamiset	2 226 614	2 146 735			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	50 636 552	50 701 473			

3.6 Kokonaistulot ja kokonaismenot

Tulot 2022	1000 €
Toiminta	
Toimintatuotot	5 654
Verotulot	22 110
Valtionosuudet	22 401
Korkotuotot	13
Muut rahoitustuotot	26
Satunnaiset tuotot	
Tulorahoituksen korjauserät	
- Pysyvien vast. hyödykkeiden luovutus voitot	137
Investoinnit 2022	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	15
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot.	220
Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisen vähennykset	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 000
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	
Oman pääoman lisäykset	
Kokonaistulot yhteensä	54 576
Menot 2022	
Toiminta	
Toimintakulut	47 712
- Valmistus omaan käyttöön	
Korkokulut	277
Muut rahoituskulut	18
Satunnaiset kulut	
Tulorahoituksen korjauserät	
Investoinnit 2022	
Investointimenot	1 721
Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten lisäykset	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	4 062
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	1 000
Oman pääoman vähennykset	
Kokonaismenot yhteensä 2022	54 790

3.7 Kuntakonsernin toiminta ja talous

3.7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Toimintakertomuksessa esitetään yhdistelmä kunnan tytär-, osakkuus- ja muista omistusyhteisyhteisöistä sekä kuntayhtymistä, joissa kunta on jäsenenä. Yhdistelmässä ilmoitetaan tytäryhteisöjen lukumäärät yhteisötyypeittäin ja toimialoittain sekä kuntayhtymien, osakkuusyhteisöjen ja muiden omistusyhteisyhteisöjen lukumäärät. Lisäksi ilmoitetaan yhdisteltyjen ja yhdistelemättä jätettyjen yhteisöjen lukumäärät.

Yhdistelty konsernitilinpäätökseen	Yhdistelty(kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt (yhteensä)	2	
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt		
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	1	
Muut yhtiöt	1	
Osuuskunnat		
Yhdistykset	0	
Säätiöt		
Kuntayhtymät	3	
Osakkuusyhteisöt		
Muut omistusyhteisyhteisöt	2	7
Yhteensä	7	7

Tytäryhtiöt Tyrnävän Kehitys Oy ja Tyrnävän Vesihuolto Oy on yhdistelty konsernitilinpäätökseen, kuntayhtymät omistussuuden suhteessa ja yhteisyhteisöistä Hirsijärven Vesi Oy ja Tyrnävän Kuitu Oy on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä. Osakkuus- ja muista omistusyhteisyhteisöistä (kunnan omistussuus tai määräysvalta on alle 50 %), joita ei ole yhdistelty konsernitaseeseen on luettelo liitetiedoissa.

Konsernitaseen tunnusluvut	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Omavaraisuus - %	29,8	27,34	27,04	27,8	27,52	26,1
Konsernin lainakanta milj. euroa	33,7	36,2	35,2	36,6	37,3	38,7
Konsernin lainat euroa/asukas	5 001	5 390	5 313	5 544	5657	5 899

3.7.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Tyrnävän kunnan konserniohjeissa on määritelty kunnan toimivalta ja vastuu Tyrnävä-konsernissa. Tyrnävän kunnan omistajapolitiikan tavoitteena on tuottaa laadukkaita ja edullisia palveluja kunnalle ja kuntalaisille. Konserniohjeen hyväksyy kunnanvaltuusto. Valtuusto määrittelee kunnan tavoitteet ja hyväksyy konsernijohtamista koskevat yleiset tavoitteet ja toimintaperiaatteet. Valtuusto on kuntakonsernin ylin valvoja. Valtuusto hyväksyy tavoitteet talousarviossa ja taloussuunnitelmassa koko kuntakonsernille.

Päivitetty konserniohje on hyväksytty kunnanvaltuustossa 22.2.2012.

Konserniohjeen mukaan tilivuoden päätyttyä tytäryhteisön tulee toimittaa kunnalle vuosikertomus sekä konsernitaseen laatimisessa tarvittavat tiedot kunnan edellyttämässä määräajassa. Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen tulee laatia kirjanpitoa yhtenäisesti siten, että konsernitaseen laatimista varten tarvittavat tiedot on vaikeuksitta saatavissa. Yhteisöjen tulee myös laskea kunnan poistosuunnitelman mukaiset poistot kunnan konsernitasetta varten.

Tytäryhteisöjen henkilöstöpolitiikassa noudatetaan kunnan omaksumia yleisperiaatteita elleivät asianomaista alaa koskevat sopimukset muuta edellytä.

Kunnanhallitus koordinoi, antaa konsernivalvontaa koskevia ohjeita ja seuraa yhteisöjen hallintoa ja taloudenhoitoa sekä tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotukset havaitsemiensa epäkohtien poistamiseksi. Kunnanhallitus valitsee edustajat kuntayhtymiä lukuun ottamatta muiden tytäryhteisöjen hallintoelimiin (yhtiökokous tai muun yhteisömuodon hallintoelin) ja antaa tarvittaessa yksityiskohtaisemmat ohjeet kunnan edustajille eri yhteisöjen hallintoelimiissä käsiteltävistä asioista.

Tyrnävän Vesihuolto Oy:n tulee informoida kunnanjohtajaa välittömästi poikkeus- tai häiriötilanteista veden jakelussa tai muista vesiyrityksen toiminnan muutoksista.

3.7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Tyrnävän Kehitys Oy yhdistettiin ensimmäistä kertaa vuoden 2021 kunnan tilinpäätökseen. Kunta omistaa 100 % Tyrnävän Kehitys Oy:stä. Tyrnävän Kuitu Oy on yhdistelty ensimmäisen kerran vuonna 2018 Tyrnävän kunnan tilinpäätökseen. Kunta omistaa 49 % Tyrnävän Kuitu Oy:stä. Oulun seudun koulutuskuntayhtymä OSAO on yhdistelty ensimmäisen kerran vuonna 2010 Tyrnävän kunnan tilinpäätökseen. Kunnan omistusosuus on 2,7 %. Tyrnävän kunnan omistusosuus Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiristä on 1,36 %. Tyrnävän kunnan osuus Pohjois-Pohjanmaan liitosta on 1,05 %.

Tyrnävän Vesihuolto Oy

Tyrnävän Vesihuolto Oy:n osakkeita on 100 kpl, joista Tyrnävän kunnalla on 68 %. Kunta on antanut vuonna 2015 Tyrnävän Vesihuolto Oy:n 600 000 euron lainalle takauksen. Kunta sai vastavakuudeksi panttikirjoja neljään eri tilaan:

400 000 euroa, kiinnitys tilaan Suojala, kiinteistötunnus 859-401-5-32

200 000 euroa, kiinnitys tilaan Vesikukkola, kiinteistötunnus 859-401-123-0

200 000 euroa, kiinnitys tilaan Alavesilä, kiinteistötunnus 859-401-95-13

200 000 euroa, kiinnitys tilaan Pumpula, kiinteistötunnus 859-401-41-22

Toiminnallisesti vuosi sujui vedenjakelun osalta hyvin eikä toimintavuoden aikana ollut merkittäviä pitkäkestoisia vuotoja. Haja-asutusalueen jätevesiverkostoon liitettiin kiinteistöjä Korkalantiellä ja Palontielle. Murron alueen täydennystonttien vesi- ja viemäriverkostojen rakentaminen toteutettiin yhteistyössä Tyrnävän kunnan kanssa kesällä 2022.

Myydyssä vesimäärässä oli vähennystä viimevuoteen verrattuna 0,66 %. Vähennystä vedenostoissa oli 2,49 %. Erotus johtuu satunnaisista verkostovuodoista, Tyrnävän Ylipään Kontissa tapahtuvasta pitkän runkolinjan huuhtelusta ja mitaamattomasta yleisestä vedenkulutuksesta.

Tyrnävän Vesihuolto Oy osallistui toimintavuoden aikana omalta osaltaan Lakeuden Keskuspuhdistamo Oy:n, Hirsijärven Vesi Oy:n, Vesi- ja Viemärlaitosyhdistyksen ja Pohjois-Suomen vesivaliokunnan toimintaan. Naapurilaitosten kanssa jatkui tiivis ja hyvä yhteistyö.

Tyrnävän Kehitys Oy

Vuosi 2022 oli yhtiön ensimmäinen kokonainen toimintavuosi. Toiminnan aloittamista hidastivat mm. Venäjän sota-toimista johtuneet vaikutukset energiakustannuksiin ja komponenttien saatavuuteen. Koska Tyrnävän elinkeino painottuu pitkälti alkutuotantoon, ja merkittävässä roolissa on siemenperuna- ja perunaviljely, olivat edellä mainitut vaikutukset suhteellisen vähäisiä. Muissa toimialoissa vaikutukset olivat niin ikään suhteellisen pieniä, koska yritysten asiakkuudet ovat pääsääntöisesti kotimaassa, joskin joitakin toimijoita tekevät vientitoimintoja välillisesti, suora vientitoiminta yrityksissä on vähäistä.

Kehittämissyhtiö kasvatti vuoden aikana verkostoaan lähikuntien elinkeinokehittäjäorganisaatioihin, julkisiin rahoittajiin, eri koulutusorganisaatioihin ja muihin kumppanitoimijoihin. Tämä näkyi selvästi yhteisten tapaamisien, tilaisuuksien ja muun toiminnan osalta, jossa haettiin niin Tyrnävän kuin lähialueen yritysten kasvun mahdollisuuksia.

Yhtiön toiminnan haasteina nähdään yhtiön pidemmän tähtäimen rahoitus. Yhtiön aloittaminen rahoitettiin kunnan antamalla omalla vapaalla pääomalla. Yhtiön resurssit ovat rajalliset. Näitä pyritään kasvattamaan muun muassa hyödyntämällä julkisia rahoituksia saaden siten lisää niin henkilö- kuin hankintaresursseja. Hankkeita tehdään yhdessä yrittäjien ja kunnan kanssa kohdistuen ne oikeisiin ja tarpeellisiin kohtiin elinvoiman kehittämisen näkökulmasta.

3.7.4 Arvio konsernin todennäköisestä kehityksestä

Tyrnävän kuntakonsernista on yhteenveto konsernin liitetiedoissa. Yli 50 prosentin määräämisvalta on Tyrnävän Kehitys Oy:ssä sekä Tyrnävän Vesihuolto Oy:ssä.

Tyrnävän kuntakonsernin kehityksen arvioidaan jatkuvan nykyisessä laajuudessaan.

3.7.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konserniohjeilla konsernijohto antaa konsernitason toimintaohjeet ja –periaatteet sekä täsmentää kunnan ja kunnanhallituksen asemaa konsernin johtajana. Konserniohje on uusittu vuonna 2012.

Tyrnävän Vesihuolto Oy:n hallituksessa on kunnanhallituksen edustus. Tyrnävän kunnalla ja Tyrnävän Vesihuolto Oy:llä on sama tilintarkastaja. Asiakirjahallinnossa on tehty yhteistyötä (arkistonmuodostussuunnitelman valmistelu). Tyrnävän Kehitys Oy:n hallituksessa on myös kunnanhallituksen edustus ja yhtiöllä on sama tilintarkastaja kuin kunnalla. Myös Lakeuden Kuitu Oy:ssä on hallituksessa kunnanhallituksen edustus.

Konserniohje sisältää konsernijohtamiseen, -ohjaukseen ja seurantaan liittyviä asioita sekä määrittelee, minkälaista yhteistyötä konsernitason tasolla tehdään, esim. Tyrnävän kunnan tytäryhteisön henkilöstöpolitiikassa on konserniohjeen mukaan noudatettava kunnan omaksumia yleisperiaatteita elleivät asianomaista alaa koskevat sopimukset muuta edellytä. Konserniohjeen mukaan tilivuoden päätyttyä tytäryhteisöjen tulee toimittaa kunnalle vuosikertomus sekä konsernitilinpäätöksen laatimisessa tarvittavat tiedot kunnan edellyttämässä määräajassa. Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen tulee laatia kirjanpitoa yhtenäisesti siten, että kunnan konsernitaseen laatimista varten tarvittavat tiedot on vaikeuksitta saatavissa.

Kehittämistoimet (konsernia koskevat)

Tieto, tiedonvälitys ja – kulku ovat kehittyneet harjoitusten myötä, jatketaan harjoittelua ja yhteistyötä erityisesti koko kuntaa koskevissa häiriötilanteissa

Jatketaan turvallisuustyötä.

Sisäisen valvonnan toimintatavoissa on edelleen kehitettävää. Kohtuullinen varmuus sisäisen valvonnan tuloksellisuudesta vuodelta 2022 on kuitenkin saatu.

3.7.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma

Konsernituloslaskelma	1.1.– 31.12.2022	1.1.– 31.12.2021
Toimintatuotot	16 848 291,07	16 552 829,74
Toimintakulut	-60 514 381,33	-57 918 146,88
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	-18 997,41	28 533,81
Toimintakate	-43 685 087,67	-41 336 783,33
Verotulot	22 109 796,18	21 577 980,71
Valtionosuudet	24 488 521,84	23 327 024,06
Rahoitustuotot ja kulut	-287 068,49	-223 112,03
Korkotuotot	15 430,82	22 205,43
Muut rahoitustuotot	36 845,30	39 562,74
Korkokulut	-310 636,78	-260 112,44
Muut rahoituskulut	-28 707,83	-24 767,76
Vuosikate	2 626 161,86	3 345 109,41
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 036 525,60	-3 199 772,39
Omistuksen eliminointierot	24,34	-29,45
Arvonalentumiset	-1 242,29	
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tilikauden tulos	-411 581,69	145 307,57
Tilinpäätössiirrot	8 822,21	31 806,97
Tilikauden verot	-19 719,14	-6 962,36
Laskennalliset verot	-95,20	-784,72
Vähemmistöosuudet	-2 208,70	-434,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-424 782,52	168 933,46

Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2022	2021
Toimintatuotot/Toimintakulut %	27,84	28,58
Vuosikate/Poistot %	86,48	104,54
Vuosikate euroa/ asukas	400,27	507,45
Asukasmäärä	6561	6592

Konsernin koko ja konserniin kuuluvien yhteisöjen luonne vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät konsernikoh-
taisia eroja. Vuosikate osoittaa konsernin tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan
lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä. Perusoletus on, että mikäli
vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, konsernin tulorahoitus on riittävä.

Konsernin vuosikate prosenttia poistoista: kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan konsernin tulorahoituksen ole-
van riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat konserniyhteis-
öjen keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

Konsernin vuosikate euroa/asukas: Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittä-
vyyden arvioinnissa. Konsernikohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen
vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Keskimääräistä, kaikkia kuntakonserneja koskevaa tavoitearvoa ei voida
asettaa. Muun muassa konserniyhteisöjen toimintojen sisältö vaikuttaa vuosikatetavoitteen määrittämiseen konser-
nissa.

Konsernin rahoituslaskelma	1.1.– 31.12.2022	1.1.– 31.12.2021
Toiminnan rahavirta		
..Vuosikate	2 626 161,86	3 345 109,41
..Satunnaiset erät		
..Tulorahoituksen korjauserät	-152 453,28	-407 471,99
..Tilikauden verot	-19 719,14	-6 962,36
Investointien rahavirta		
..Investointimenot	-5 422 339,00	-4 350 892,42
..Rahoitusosuudet investointimenoihin	22 670,54	25 413,40
..Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	287 557,30	402 328,63
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 658 121,72	-992 475,33
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antosaamisten lisäykset		
Antosaamisten vähennykset		22 770,42
Lainakannan muutokset	1 413 961,01	671 335,47
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 733 600,00	6 053 600,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 309 303,64	-3 353 704,53
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 010 335,35	-2 028 560,00
Oman pääoman muutokset		200 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-444,38	-14,92
Vaihto-omaisuuden muutos	-1 876,62	-10 340,10
Saamisten muutos	-236 366,29	215 694,48
Korottomien velkojen muutokset	1 005 200,01	743 503,26
Rahoituksen rahavirta	2 184 226,97	1 842 948,61
Rahavarojen muutos	-473 894,75	850 473,28
Rahavarat 31.12.	4 081 238,50	4 555 133,25
Rahavarat 1.1.	4 555 133,25	3 704 659,95
Rahavarojen muutos	-473 894,75	850 473,30

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut	2022	2021
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta €	-4 912 799,60	-8 831 079,85
Investointien tulorahoitus	48,64	77,34
Laskennallinen lainanhoitokate	0,6	1,00
Lainanhoitokate	0,64	0,73
Kassan riittävyys pv	6	7

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Investointien tulorahoitus - tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

Konsernitaseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat konsernin omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Konsernitase

VASTAAVAA	2022	2021	VASTATTAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT	62 132 059,06	59 896 580,30	OMA PÄÄOMA	18 392 249,36	18 820 465,89
Aineettomat hyödykkeet:	1 513 988,18	1 490 032,40	Peruspääoma	11 245 843,00	11 245 843,00
Aineettomat oikeudet	401 713,72	312 007,78	Säätiöiden ja yhdistysten	2 287,36	2 287,36
Muut pitkävaikutteiset menot	1 112 274,46	1 178 024,62	Muut omat rahastot	399 186,54	402 758,75
Ennakkomaksut	0,00	0,00	Edellisten tilikausien ali/ylijäämä	7 169 714,98	7 000 643,33
Aineelliset hyödykkeet:	57 500 582,49	55 461 592,80	Tilikauden ali/ylijäämä	-424 782,52	168 933,45
Maa- ja vesialueet	5 833 238,62	5 841 576,26	VÄHEMMISTÖOSUUDET	673 087,75	649 646,64
Rakennukset	38 682 306,70	39 372 256,46	PAKOLLISET VARAUKSET	399 227,27	417 195,11
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 265 898,16	3 939 159,14	Muut pakolliset varaukset	399 227,27	417 195,11
Koneet ja kalusto	1 057 190,45	1 036 309,80	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	276 162,86	286 867,76
Muut aineelliset hyödykkeet	51 339,71	48 932,19	Valtion toimeksiannot	66 971,41	82 909,26
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	7 610 608,85	5 223 358,95	Lahjoitusrahastojen pääomat	6 933,15	6 662,69
Sijoitukset:	3 117 488,39	2 944 955,10	Muut toimeksiantojen pääomat	202 258,30	197 295,81
Osakkuusyhteisöosuudet	1 585 207,01	1 446 791,74	VIERAS PÄÄOMA	50 632 874,57	48 197 457,08
Muut osakkeet ja osuudet	1 052 772,16	1 053 263,00	Pitkäaikainen	36 801 503,04	34 827 368,07
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	0,00	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	34 494 948,33	32 533 843,16
Muut lainasaamiset	343,10	343,10	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Muut saamiset	479 166,12	444 557,26	Liittymismaksut ja muut velat	2 275 513,58	2 240 303,58
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	275 071,69	285 332,22	Siirtovelat	22 275,40	44 550,80
Valtion toimeksiannot	66 971,41	82 909,26	Laskennalliset verovelat	8 765,73	8 670,53
Lahjoitusrahastojen erityiskate	5 848,76	5 553,93	Lyhytaikainen	13 831 371,53	13 370 089,01
Muut toimeksiantojen varat	202 251,52	196 869,03	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	7 966 471,06	8 189 720,03	Pitkäaikaisten lainojen lyhytaikainen osuus	4 210 856,14	3 757 995,14
Vaihto-omaisuus:	385 747,83	387 624,45	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Aineet ja tarvikkeet	193 732,54	230 430,18	Saadut ennakot	312,27	363,82
Keskeneräiset tuotteet	1 323,27	1 099,25	Ostovelat	3 629 682,46	3 331 861,73
Valmiit tuotteet	139 030,43	108 500,66	Joukkovelkakirjalainat	0,00	1 000 000,00
Muu vaihto-omaisuus	51 661,59	47 594,36	Muut velat	928 898,36	712 231,27
Ennakkomaksut	0,00	0,00	Siirtovelat	5 061 622,30	4 567 637,05
SAAMISET	3 499 484,73	3 246 962,33	Laskennalliset verovelat	0,00	0,00
Pitkäaikaiset saamiset:	321 723,48	333 423,40	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	70 373 601,81	68 371 632,48
Lainasaamiset	320 285,88	331 906,00	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2022	2021
Muut saamiset	627,41	627,41	Omavaraisuusaste %	26,14	27,52
Siirtosaamiset	810,19	889,95	Suhteellinen velkaantuneisuus	100,93	78,42
Lyhytaikaiset saamiset:	3 177 761,25	2 913 538,97	Kertynyt ylijäämä €	6 744 932,46	7 169 576,79
Myyntisaamiset	1 624 017,70	1 533 295,04	Kertynyt ylijäämä € /asukas	1 028,03	1 087,62
Lainasaamiset	362 832,51	484 117,73	Konsernin lainat €/asukas	5 899,38	5 657,14
Muut saamiset	945 470,60	647 985,36	Konsernin lainakanta	38 705 804,47	37 291 838,30
Siirtosaamiset	245 440,44	248 140,84	Lainat ja vastuut 31.12.	39 617 304,00	38 325 209,46
Rahoitusarvopaperit	126 730,51	218 715,26	Lainat ja vastuut € /asukas	6 038,30	5 813,90
Osakkeet ja osuudet	142,33	142,33	Konsernin lainasaamiset	362 832,51	484 117,73
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	126 588,18	218 572,93	Kunnan asukasmäärä	6 561	6 592
Rahat ja pankkisaamiset	3 954 507,99	4 336 417,92			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	70 373 601,81	68 371 632,48			

3.8 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

3.8.1 Asiaa koskeva sääntely

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Silloin kun kunnan taaseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta.

3.8.2 Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallitus esittää valtuustolle vuoden 2022 tilikauden tuloksen 199 426,84 euroa käsittelystä seuraavaa:

Tilikauden ylijäämäksi muodostuu 199 426,84 euroa, joka siirretään tilikauden yli /alijäämätilille.

3.8.3 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Vuoden 2022 tilinpäätös osoittaa 199 426,84 euroa ylijäämää. Aikaisempien vuosien ylijäämää on 3 127 902,42 euroa.

4 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

4.1 Seuranta koskeva sääntely

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Toteutumisvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen.

Toteutumisvertailusta on lisäksi käytävä ilmi, onko menot, tulojen lisäksi, muutoin rahoitettu talousarviossa määrättyllä tavalla. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Toteutumisvertailussa noudatetaan vastaavaa rakennetta.

4.2 Tavoitteiden toteutuminen

Tavoitteen merkitystä ja noudattamista korostetaan kuntalain eri säännöksissä: valtuusto ylimpänä toimitelimenä päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista, määrärahan ja tuloarvion on liityttävä tavoitteeseen ja kunnanhallituksen on annettava toimintakertomuksessa selvitys tavoitteen toteutumisesta.

Vertailutavoitteiden toteutumisesta on esitetty jäljempänä osastoittain sivulta 38 lähtien. Lautakunnat ovat käsitelleet omat kertomuksensa ja kunnanhallitus hallinto- ja kehittämisosaston sekä sosiaali- ja terveysosaston kertomuksen.

Talousarvioon otetut tavoitteet ovat erityyppisiä. Kaikkia talousarvion tavoitteita koskee noudattamisvelvoite ja raportointivelvoite. Tavoitteiden sitovuusaste on kuitenkin erilainen. Se riippuu tavoitteen saavuttamisajasta, meno- tai tulosidonnaisuudesta tai siitä, kuinka paljon muut tekijät kuin kunnan omat toimenpiteet vaikuttavat tavoitteen toteutumiseen.

Pitemmän aikavälin tavoitteista, koko väestöä koskevista tavoitteista ja kuntastrategian kehittämisalueita koskevista tavoitteista ja niiden toteutumisesta on selostettu edellä kohdassa 3.2.4.

4.3 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

Määräraha on valtuuston talousarviossa toimitelimelle myöntämä, euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen määrätyn tehtävän suorittamiseksi tai hankkeen toteuttamiseksi. Kunnan rahankäyttö perustuu valtuuston myöntämään määrärahaan.

Tuloslaskelmaosaan ja rahoitusosaan merkittävät rahan lähteet ovat talousarviossa tuloarvioita.

Toteutumisvertailussa esitetään sekä budjetoidut että toteutuneet menot ja tulot bruttomääräisinä riippumatta siitä, onko sitovuus talousarviossa määritelty brutto- vai nettoperiaatteen mukaan.

Toteutumisvertailussa on esitetty myös alkuperäiseen talousarvioon hyväksytyt muutokset. Käyttötalousoosan sitoumustaso on tulosaluetaso.

4.3.1 Käyttötalouden toteutuminen

Kunnan toimintaa ohjataan käyttötalousoosan avulla. Talousarvion käyttötalousoosassa on valtuusto asettanut tehtäväkohtaiset tavoitteet sekä osoittanut määrärahat tehtävien hoitamiseen.

Poikkeamat tilinpäätösvuoden alkuperäiseen talousarvioon

Kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 13.12.2022 kunnanhallituksen esityksen mukaisesti talousarviomuutoksena lisätä sosiaali- ja terveysosaston käyttötalouden määrärahoja yhteensä 2 652 500 eurolla. Sivistyslautakunta on myös tehnyt talousarviomuutosesityksen hallituksen ja edelleen valtuuston käsiteltäväksi, mutta tällä ei ole määrärahoja lisäävää vaikutusta.

Käyttötalouden toteutuminen määrärahat (menot) sisältäen sisäiset- ja ulkoiset luvut

KÄYTTÖTALOUSOSA	Talousarvio	Talousarvio muutos	Talousarvio + Ta-muutos	Toteuma	Poikkeama	Tot %
Hallinto- ja kehittämisosasto	Määrärahat					
Yleishallinto ja elinkeinojen kehittäminen	2 004 695	-	2 004 695	2 164 163	159 468	108,0
Tuki- ja sähköiset palvelut	1 609 079	-	1 609 079	1 473 373	-135 706	91,6
Sosiaali- ja terveysosasto						
Sosiaali- ja terveysosasto hallinto	166 006	5 500	171 506	173 278	1 772	101,0
Sosiaalipalvelut	2 226 465	310 000	2 536 465	2 550 802	14 337	100,6
Vammaispalvelut	3 912 414	867 000	4 779 414	4 713 800	-65 614	98,6
lääkkäiden palvelut	3 738 022	890 000	4 628 022	4 632 539	4 517	100,1
Terveyspalvelut	12 515 357	580 000	13 095 357	13 565 187	469 830	103,6
Sivistys - ja hyvinvointiosasto						
Sivistysosaston hallinto	208 872	13 900	222 772	224 192	1 420	100,6
Opetuspalvelut	11 323 773	92 000	11 415 773	11 545 264	129 491	101,1
Varhaiskasvatuspalvelut	4 981 809	-105 900	4 875 909	4 833 813	-42 096	99,1
Kulttuuri- ja vapaa-aika	1 005 183	-	1 005 183	971 231	-33 952	96,6
Tekninen osasto						
Teknisen osaston hallinto	164 474	-	164 474	161 891	-2 583	98,4
Rakennusvalvonta	97 569	-	97 569	86 095	-11 474	88,2
Liikenneväylät ja yleiset alueet	1 043 180	-	1 043 180	895 021	-148 159	85,8
Kiinteistöt	2 248 863	-	2 248 863	2 501 515	252 652	111,2
Ruoka- ja siivouspalvelut	1 806 124	-	1 806 124	1 691 375	-114 749	93,6
Yhteensä	49 051 885	2 652 500	51 704 385	52 183 538	479 153	100,9

Käyttötalouden toteutuminen tuloarviot sisältäen sisäiset- ja ulkoiset luvut

KÄYTTÖTALOUSOSA	Talousarvio tulot	Talousarvio muutos	Talousarvio + Ta-muutos	Toteuma	Poikkeama	Tot %
Hallinto – ja kehittämisosasto						
Yleishallinto ja elinkeinojen kehittäminen	117 650	-	117 650	313 326	195 676	266,3
Tuki- ja sähköiset palvelut	308 374	-	308 374	306 173	-2 201	99,3
Sosiaali- ja terveysosasto						
Sosiaali- ja terveysosasto hallinto	25 375	-	25 375	72 678	47 303	286,4
Sosiaalipalvelut	142 102	-	142 102	238 649	96 547	167,9
Vammaispalvelut	1 226 400	-	1 226 400	1 169 143	-57 257	95,3
lääkkäiden palvelut	349 932	-	349 932	674 865	324 933	192,9
Terveyspalvelut	484 390	-	484 390	1 171 913	687 523	241,9
Sivistys - ja hyvinvointiosasto						
Sivistysosaston hallinto	17 000	-	17 000	18 469	1 469	108,6
Opetuspalvelut	563 095	-	563 095	686 574	123 479	121,9
Varhaiskasvatuspalvelut	264 419	-	264 419	302 019	37 600	114,2
Kulttuuri- ja vapaa-aika	236 518	-	236 518	261 535	25 017	110,6
Tekninen osasto						
Teknisen osaston hallinto	-	-	-	-	-	-
Rakennusvalvonta	60 000	-	60 000	40 992	-19 007	68,3
Liikenneväylät ja yleiset alueet	541 000	-	541 000	548 515	7 515	101,4
Kiinteistöt	2 141 392	-	2 141 392	2 478 020	336 628	115,7
Ruoka- ja siivouspalvelut	1 905 567	-	1 905 567	1 840 157	-65 410	96,6
Yhteensä	8 383 214		8 383 214	10 123 028	1 739 815	120,8

Käyttötalous netto, määrärahat sisältäen sisäiset – ja ulkoiset luvut.

KÄYTTÖTALOUSOSA	Talousarvio menot	Tulot	Netto	Talousarvio muutos	Ta+Ta muutos	Toteuma	Poikkeama	Tot%
Hallinto- ja kehittämis- osasto								
Yleishallinto ja elinkeinojen kehittäminen	2 004 695	117 650	1 887 045	-	1 887 045	1 850 836	36 209	98,1
Tuki -ja sähköiset palvelut	1 609 079	308 374	1 300 705	-	1 300 705	1 167 200	133 505	89,7
Sosiaali- ja terveysosasto								
Sosiaali- ja terveysosasto hallinto	166 006	25 375	140 631	5 500	146 131	100 600	45 531	68,8
Sosiaalipalvelut	2 226 465	142 102	2 084 363	310 000	2 394 363	2 312 153	82 210	96,6
Vammaispalvelut	3 912 414	1 226 400	2 686 014	867 000	3 553 014	3 544 656	8 358	99,8
lääkkäiden palvelut	3 738 022	349 932	3 388 090	890 000	4 278 090	3 957 674	320 416	92,5
Terveyspalvelut	12 515 357	484 390	12 030 967	580 000	12 610 967	12 393 274	217 693	98,3
Sivistys- ja hyvinvointi- osasto								
Sivistysosaston hallinto	208 872	17 000	191 872	13 900	205 772	205 723	49	99,9
Opetuspalvelut	11 323 773	563 095	10 760 678	92 000	10 852 678	10 858 689	-6 011	100,1
Varhaiskasvatuspalvelut	4 981 809	264 419	4 717 390	-105 900	4 611 490	4 531 794	79 696	98,3
Kulttuuri- ja vapaa- aikapalvelut	1 005 183	236 518	768 665	-	768 665	709 696	58 969	92,3
Tekninen osasto								
Teknisen osaston hallinto	164 474	0	164 474	-	164 474	161 891	2 583	98,4
Rakennusvalvonta	97 569	60 000	37 569	-	37 569	45 102	-7 533	120,1
Liikenneväylät – ja yleiset alueet	1 043 180	541 000	502 180	-	502 180	346 506	155 674	69,0
Kiinteistöt	2 248 863	2 141 392	107 471	-	107 471	23 495	83 976	21,9
Ruoka- ja siivouspalvelut	1 806 124	1 905 567	-99 443	-	-99 443	-148 782	49 339	149,6
Yhteensä	49 051 885	8 383 214	40 668 671	2 652 500	43 321 171	42 060 507	1 260 664	97,1

4.3.2 Tuloslaskelman toteutuminen

Tuloslaskelman toteutuminen sisältäen ulkoiset luvut

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutos	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	4 884 689		4 884 489	5 654 462	-769 773
Myyntitulot	697 700	-	697 700	598 257	99 443
Maksutulot	2 424 752	-	2 424 752	1 925 095	499 657
Tuet ja avustukset	625 490	-	625 490	1 965 752	- 1 340 262
Muut toimintatuotot	1 136 747	-	1 136 747	1 165 359	-28 612
Toimintamenot	-45 553 360	-2 652 500	-48 205 860	-47 712 340	-493 520
Henkilöstömenot	-20 401 026	-320 000	-20 721 026	-20 879 465	158 439
Palvelujen ostot	-19 999 653	-2 112 500	-22 112 153	-21 524 599	-587 554
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-2 616 109	-60 000	-2 676 109	-2 888 409	212 300
Avustukset	-1 828 991	-160 000	-1 988 991	-1 743 918	-245 073
Muut toimintamenot	-707 581	-	-707 581	-675 949	-31 632
Toimintakate	-40 668 671	-2 652 500	-43 321 171	-42 057 878	-1 263 293
Verotulot	21 100 000		21 100 000	22 109 796	-1 009 796
Valtionosuudet	22 200 000		22 200 000	22 401 451	-201 451
Korkotulot	5 000	-	5 000	12 621	-7 621
Muut rahoitustulot	15 000	-	15 000	25 885	-10 885
Korkomenot	-310 000	-	-310 000	-277 055	-32 945
Muut rahoitusmenot	-20 000	-	-20 000	-18 725	-1 275
Vuosikate	2 321 329	-2 652 500	-331 171	2 196 096	-2 527 267
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 314 450	-	-2 314 450	-1 996 669	-317 781
Arvonalentumiset	0,00	-	0,00	0,00	0,00
Satunnaiset erät	0,00	-	0,00	0,00	0,00
Tilikauden tulos	6 879	-2 652 500	-2 645 621	199 427	-2 845 048
Poistoeron lisäys tai vähennys					
Tilikauden yli/alijäämä	6 879	-2 652 500	-2 645 621	199 427	-2 845 048

Verotulot	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	21 100 000	-	21 100 000	20 276 380	823 620
Osuus yhteisöveron tuotosta	0,00	-	0,00	847 034	-847 034
Kiinteistövero	0,00	-	0,00	986 382	-986 382
Verotulot yhteensä	21 100 000	-	21 100 000	22 109 796	-1 009 796

Kiinteistöveroprosentit %	2022	2021	2020	2019	2018
Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,12	1,12	1,12	1,12	1,12
Vakituisten asuntojen veroprosentti	0,54	0,54	0,54	0,54	0,54
Muiden asuinrakennusten veroprosentti	1,12	1,12	1,12	1,12	1,12

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely	2022	2021
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	20 126 338,00	19 548 807,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)	7 287 996,00	7 249 092,00
Siitä: Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0,00	0,00
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-1 013 557,00	-929 087,00
Verotulomenetysten korvaus	3 288 670,00	2 733 228,00
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	22 401 451,00	21 352 948,00

4.3.3 Investointien toteutuminen

Investoinnit ovat valtuustoon nähden sitovia toimielimittäin. Investointimenojen toteutuma-aste oli 63,61 % ja tulojen 447,97 %. Kunnanvaltuusto ei ole tehnyt muutoksia alkuperäiseen investointiosaan.

KUNNANHALLITUS	Talousarvio määräraha valtuusto	Ta-muutos	Talousarvio + talousarvio muutos	Toteutuma	Poikkeama	Tot %
Maa-alueiden ja osakkeiden hankinta	150 000,00	-	150 000,00	10,00	149 990,00	0,01 %
Tulot	30 000,00	-	30 000,00	147 846,94	-117 846,94	492,82 %
Kunnan yhteiset ICT-hankinnat	20 000,00	-	20 000,00	23 814,00	-3 814,00	119,07 %
Dynasty 10	25 000,00	-	25 000,00	0,00	25 000,00	0,00 %
AV-tekniikan päivitys	20 000,00	-	20 000,00	0,00	20 000,00	0,00 %
Juhlasillan hankevalmistelu ja toteuttaminen	100 000,00	-	100 000,00	9 500,00	90 500,00	9,50 %
KUNNANHALLITUS MENOT YHTEENSÄ	315 000,00		315 000,00	33 324,00	281 676,00	10,58 %
Tulot	30 000,00	-	30 000,00	147 846,94	-117 846,94	492,82 %
Netto	285 000,00	-	285 000,00	-114 522,94	399 522,94	-40,18 %
SOSIAALI - JA TERVEYSOSASTO						
TK toiminnalliset muutokset ja tarvikkehankinnat	15 000,00	-	15 000,00	0,00	15 000,00	0,00 %
Terveyskeskuksen katon korjaus	80 000,00	-	80 000,00	3 000,00	77 000,00	3,75 %
SOSIAALI JA TERVEYSOSASTO YHTEENSÄ	95 000,00		95 000,00	3 000,00	92 000,00	3,16 %
SIVISTYS - JA HYVINVOINTIOSASTO						
Päiväkotien toiminnalliset muutokset ja tarvikkehankinnat	50 000,00	-	50 000,00	45 153,40	4 846,60	90,31 %
Koulujen toiminnalliset muutokset ja tarvikkehankinnat	40 000,00	-	40 000,00	36 998,24	3 001,76	92,50 %
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden kiinteistöjen muutokset ja tarvikkehankinnat	55 000,00	-	55 000,00	53 553,84	1 446,16	97,37 %
Tulot	22 500,00	-	22 500,00	15 000,00	7 500,00	66,67 %
Nahkurin rakennukset; tarveselvitys/hanke- ja peruskorjaus-suunnittelu, toteutus	0,00	-	0,00	6 200,38	-6 200,38	-100,00 %
Kirkkomännikön uusi koulu	0,00	-	0,00	7 375,30	-7 375,30	-100,00 %
SIVISTYS - JA HYVINVOINTIOSASTO YHTEENSÄ	145 000,00		145 000,00	149 281,16	-4 281,16	102,95 %
Tulot	22 500,00	-	22 500,00	15 000,00	7 500,00	66,67 %
Netto	122 500,00	-	122 500,00	134 281,16	-11 781,16	109,62 %
TEKNINEN OSASTO						
Pitkävaikutteiset yhteishankkeet						
ELY Liikennepäristön toimenpiteet Leppiojantie-Laiduntie MAL	300 000,00	-	300 000,00	273 447,74	26 552,26	91,15 %
Tulot	0,00	-	0,00	3 678,40	3 678,40	-100,00 %
Kiinteistöt						
Kirkkomännikön koulu, kuntotutkimusten 2019–2022 välttämättömät korjaustyöt	100 000,00	-	100 000,00	57 709,81	42 290,19	57,71 %
Temmestupa	20 000,00	-	20 000,00	0,00	20 000,00	0,00 %
Väentuvan kumibitumikermikatteen uusiminen	60 000,00	-	60 000,00	66 473,43	-6 473,43	110,79 %
Rakennusten investointihankkeet kuntoarvioiden ja PTS-suunnitelmien mukaisesti	130 000,00	-	130 000,00	102 258,72	27 741,28	78,66 %
Toimitilat/liiketilat kunnostukseen ja muutostöihin; v. 2022 Pappila, Pömilä	70 000,00	-	70 000,00	14 978,83	55 021,17	21,40 %
Kunnan vuokra-asuntojen korjaustyöt	45 000,00	-	45 000,00	59 052,97	-14 052,97	131,23 %
Kiinteistöautomaation modernisointi	20 000,00	-	20 000,00	8 771,61	11 228,39	43,86 %
Varaus kuntotutkimusten suorittamiseen	20 000,00	-	20 000,00	11 350,66	8 649,34	56,75 %
Sisäilmaongelmien tutkimusohjelmat ja korjaukset	20 000,00	-	20 000,00	16 256,11	3 743,89	81,28 %
Liikenneväylät ja yleiset alueet						
Murron uuden kaava-alueen kunnallistekniikka	400 000,00	-	400 000,00	264 543,86	135 456,14	66,14 %
Tulot	0,00	-	0,00	68 659,00	-68 659,00	-100,00 %
Haurukylän teollisuusalueen kunnallistekniikka	50 000,00	-	50 000,00	2 960,00	47 040,00	5,92 %
Kunnantalon piha ja pysäköintialue	180 000,00	-	180 000,00	162 431,23	17 568,77	90,24 %
Yleisurheilukentän perusparannustyöt	130 000,00	-	130 000,00	4 284,10	125 715,90	3,30 %
Katuverkoston korjaus; Seppälä	200 000,00	-	200 000,00	262 217,85	-62 217,85	131,11 %
Teiden, kevyen liikenteen väylien päällystys	50 000,00	-	50 000,00	35 853,72	14 146,28	71,71 %
Kunnallistekniikan liittymismaksut, vesihuolto	20 000,00	-	20 000,00	0,00	20 000,00	0,00 %
Katu-, piha-, liikunta- ja yleisten alueiden valaistuksen rakentaminen ja uusiminen	50 000,00	-	50 000,00	44 590,06	5 409,94	89,18 %
Puistot ja leikkikentät, Torialue	30 000,00	-	30 000,00	29 241,45	758,55	97,47 %
Koirapuisto; suunnittelu ja rakentaminen	30 000,00	-	30 000,00	0,00	30 000,00	0,00 %
Kuntoportaat; keskusta-alue	20 000,00	-	20 000,00	0,00	20 000,00	0,00 %
Muu varaus	30 000,00	-	30 000,00	17 038,57	12 961,43	56,80 %
Aloite ulkosalibandykentästä	30 000,00	-	30 000,00	12 950,84	17 049,16	43,17 %
Kalusto						
Murskaimen hankinta	10 000,00	-	10 000,00	9 148,67	851,33	91,49 %
Moottorikelkka latujen tekoon	20 000,00	-	20 000,00	18 075,00	1 925,00	90,38 %
Valmistus- ja jakelukeittöiden kone- ja laitehankinnat	30 000,00	-	30 000,00	1 358,44	28 641,56	4,53 %
Siivouspalvelut yhdistelmäkoneseen hankinta	15 000,00	-	15 000,00	12 332,43	2 667,57	82,22 %
Rakennusvalvonta						
Rakennusvalvonnan paperiarkistojen digitointi	60 000,00	-	60 000,00	43 352,72	16 647,28	72,25 %

TEKNINEN OSASTO YHTEENSÄ	2 140 000,00		2 140 000,00	1 530 678,82	609 321,18	71,53 %
Tulot	0,00		0,00	72 337,40	-72 337,40	-100,00 %
Netto	2 140 000,00		2 140 000,00	1 458 341,42	681 658,58	68,15 %
ALOITTEET, LUOTTAMUSHENKILÖESITYKSET JNE						
Ulkoilureittien ja lisääminen ja kehittäminen	10 000		10 000	4 500	5 500,00	45,00 %
MENOT YHTEENSÄ	2 705 000,00		2 705 000,00	1 720 783,98	984 216,02	63,61 %
TULOT YHTEENSÄ	52 500,00		52 500,00	235 184,34	-182 684,34	447,97 %
NETTOMENOT	2 652 500,00		2 652 500,00	1 485 599,64	1 166 900,36	56,01 %

4.3.4 Rahoitusosan toteutuminen

Rahoitusosan toteutuminen	Talousarvio	Ta-muutos	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	2 321 329	-2 652 500	-331 171	2 196 096	-2 527 267
Tilikauden verot	0,00	-	0,00	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	-	0,00	0,00	0,00
Investointien rahavirta					
Investointimenot	2 705 000	-	2 705 000	1 720 784	984 216
Rahoitusosuudet investointeihin	22 500	-	22 500	15 000	7 500
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	30 000	-	30 000	220 184	-190 184
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	15 000	-	15 000	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	-	0,00	0,00	0,00
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 232 183	-	4 232 183	4 000 000	232 183
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	3 499 183	-	3 499 183	4 061 683	-562 500
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	-	0,00	-1 000 000	1 000 000
Oman pääoman muutokset	0,00	-	0,00	0,00	0,00

4.3.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Sisältäen sisäiset ja ulkoiset luvut.

Yhteenveto	Määrärahat					Tuloarviot				
	Alkuperäinen talousarvio	Ta- muutos	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alkuperäinen talousarvio	Ta- muutos	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA										
Hallinto- ja kehittämissosasto	-3 613 774		-3 613 774	-3 637 536	23 762	426 024		426 024	619 499	-193 475
Sosiaali- ja terveysosasto	-22 558 264	-2 652 500	-25 210 764	-25 635 607	424 843	2 228 199		2 228 199	3 327 249	-1 099 050
Sivistys- ja hyvinvointiosasto	-17 519 637		-17 519 637	-17 574 499	54 862	1 081 032		1 081 032	1 268 597	-187 565
Tekninen osasto	-5 360 210		-5 360 210	-5 335 896	-24 314	4 647 959		4 647 959	4 907 685	-259 726
TULOSLASKELMAOSA										
Verotulot						21 100 000		21 100 000	22 109 796	-1 009 796
Valtionosuudet						22 200 000		22 200 000	22 401 451	-201 451
Korkotulot						5 000		5 000	12 621	-7 621
Muut rahoitustulot						15 000		15 000	25 885	-10 885
Korkomenot	-310 000		-310 000	-277 055	-32 945					
Muut rahoitusmenot	-20 000		-20 000	-18 725	-1 275					
INVESTOINTIOSA										
Hallinto- ja kehittämissosasto	-315 000		-315 000	-33 324	-281 676	30 000		30 000	147 847	117 847
Sosiaali- ja terveysosasto	-95 000		-95 000	-3 000	-92 000					
Sivistys- ja hyvinvointiosasto	-145 000		-145 000	-149 281	4 281	22 500		22 500	15 000	7 500
Tekninen osasto	-2 150 000		-2 150 000	-1 535 179	-614 821				72 337	72 337
RAHOITUSOSA										
Antolainauksen muutokset										
Antolainasaamisten lisäykset										
Antolainasaamisten vähennykset										
Lainakannan muutokset										
Pitkäaikaisten lainojen lisäys						4 232 183		4 232 183	4 000 000	232 183
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 499 183		-3 499 183	-4 061 683	-562 500					
Lyhytaikaisten lainojen muutos				-1 000 000	-1 000 000					
Oman pääoman muutokset										
Poistoeronmuutos										
YHTEENSÄ	-55 586 068	-2 652 500	-58 238 568	-59 261 784	-2 101 783	55 987 897		55 987 897	58 907 967	2 920 070

4.4 Hallinto- ja kehittämisosasto

Toiminta-ajatus

Hallinto- ja kehittämisosasto vastaa kunnan yleishallinnosta, taloushallinnosta, tukipalveluista sekä kehittämistoiminoista. Palveluilla luodaan edellytyksiä toteuttaa kunnan strategiaa ja johtaa kuntaa hallitusti nopeasti muuttuvassa ja kehittyvässä toimintaympäristössä.

Tulosalueen kuvaus

Hallinto- ja kehittämisosasto koostuu kahdesta tulosalueesta: yleishallinto- ja elinkeinojen kehittäminen sekä tuki- ja sähköiset palvelut. Osasto vastaa kunnan yleishallinnosta, taloushallinnosta, tukipalveluista sekä kehittämistoiminoista.

Päämäärä 2022

Päämääränä on varmistaa, että kunnan hallinto toimii tehokkaasti ja tukee koko kuntaa uuden kuntastrategian toteuttamisessa. Toimimme siten, että päätöksenteko ja hallinto on avointa ja osallistavaa. Tehtävänä on toteuttaa kunnan strategiaa ja johtaa kuntaa hallitusti nopeasti muuttuvassa ja kehittyvässä toimintaympäristössä. Tuemme ja omalta osaltamme toteutamme tulevaa SoTe-/hyvinvointialueuudistusta

Kunnan taloudenpidossa kuntataloudessa huolehditaan hyvinvoinnista, kuntalaisista ja yhteisistä varoista oikeudenmukaisesti ja vastuullisesti. Varmistamme oikeiden työkalujen saatavuuden, jotta kuntaa voidaan johtaa ja kehittää taloudellisesti vastuullisella ja kestäväällä tavalla.

Hallinto- ja kehittämisosasto yhteensä 2022

Hallinto- ja kehittämisosasto	Menot €	Tulot €	Nettomenot €
Yleishallinto ja elinkeinojen kehittäminen	-2 164 163	313 326	-1 850 836
Tuki- ja sähköiset palvelut	-1 473 373	306 172	-1 167 201
Yhteensä	-3 637 536	619 499	-3 018 037

Hallinto- ja kehittämisosasto	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	426 024	-	426 024	619 499	193 475	145,4
Toimintamenot	-3 613 774	-	-3 613 774	-3 637 536	-23 762	100,7
Toimintakate	-3 187 750	-	-3 187 750	-3 018 037	169 713	94,7

YLEISHALLINTO JA ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN

Toiminta-ajatus

Tulosalueen toimijoiden tehtävä on toteuttaa kunnan strategiaa ja johtaa kuntaa hallitusti nopeasti muuttuvassa ja kehittyvässä toimintaympäristössä.

Tulosalueen kuvaus

Tulosalueen yleishallinto- ja elinkeinojen kehittäminen tulosyksiköt ovat vaalit, tilintarkastus, kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, kunnallisverotus, yhteistoimintaosuudet, seutukunta, ”elinkeinopalvelut, kehittäminen, markkinointi”, joukkoliikenne, palotoimi, eläinlääkintähuolto, viranomaistoiminta, maaseututoimi sekä yhdyskuntasuunnittelu.

KUNNAN STRATEGINEN JOHTAMINEN

Uusinta Tyrnävän kunnan kuntastrategiaa on käsitelty vuoden 2019 aikana ja hyväksytty 9.12.2019. Strategian mukaan Tyrnävä on itsenäinen, yhteistyötä tekevä kunta, jonka strategiset valinnat ovat

- Luodaan mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle sekä tarpeellisille sosiaali- ja terveyspalveluille
- Työpaikat ja asiointipalvelut ovat lähellä ja saavutettavissa sekä kunnassa että lähiseudulla

- Kuntataloudessa huolehditaan hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista
- Vuorovaikutus on avointa ja osallistavaa
- Yhteisestä ympäristöstä pidetään huolta erityispiirteitä arvostaen
- Edistetään paikallislähtöistä yrittäjyyttä ja lähiruokaa

Huomion kiinnittäminen turvallisuuteen sisältyy talousarvioon ja suunnitelmiin kattavasti. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksena on edistää strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista, toiminnan lainmukaisuutta, hyvän hallintotavan toteutumista sekä niihin liittyvien riskien ennaltaehkäisyä ja hallintaa. Strategian päälinjauksia täydennetään hyvinvointikertomuksen pohjalta nostetuilla hallintokuntien talousarvioita ohjaavilla periaatteilla osallisuus, omavastuu ja osastorajat ylittävä toiminta palvelujen tuottamisessa.

Toteutuminen

Kuntatalous on pysynyt ylijäämäisenä ja siten yhteisistä varoista on huolehdittu valtuuston asettamissa raameissa.

Yhdistysten toiminta-avustukset on julistettu haettaviksi ja käsitelty keväällä ja siten tuettu paikallista yhteisöllisyyttä.

Osastojen välistä yhteistyötä on pidetty yllä. Esimiesinfoja järjestetään säännöllisesti. Palvelupiste Sentraali toimii edelleen osastojen yhteisenä palvelupisteenä ja tarjoaa toimistopalvelut osastoille. Sentraalin toiminta yhtenäistää asiakirjahallintoa ja kokouskäytäntöjä ja parantaa varahenkilöjärjestelmää.

Alueellinen yhteistyö palvelujen tuottamisessa

Palo- ja pelastustoimi

Oulu - Koillismaan pelastuslaitos hoitaa palo- ja pelastustoimen. Kustannukset kohdistetaan kuntiin asukaslukujen suhteessa.

Toteutuminen

Palo- ja pelastustoimen kustannukset toteutuivat vuonna 2022 talousarvion mukaisina.

Menot olivat yhteensä 465 241 euroa (edellisenä vuonna 423 396 euroa).

Ympäristöterveydenhuollon, eläinlääkintähuollon ja ympäristönsuojelun palvelut tuotetaan seudullisesti. Viranomaistoiminnan laskutusperusteena on asukasluku 70 % ja kuntiin käytetty työaika seurantaan perustuen 30 %. Eläinlääkintähuollon kustannukset on suhteutettu eläinten määriin.

Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos vastaa alueellisesta ympäristöterveydenhuollon toiminnan järjestämisestä. Ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon järjestämisvastuun on säilynyt edelleenkin kunnissa, vaikka asiasta on käyty keskustelua eduskunnassa.

Kuntalain muutoksen vuoksi ympäristötoimen alaisuuteen toiminnan aloittamisesta saakka kuuluneen elintarvike- ja ympäristölaboratorion toimintamuoto on muutettu kunnalliseksi osakeyhtiöksi 1.3.2015 alkaen. Nykyisen yhteistointasopimuksen mukainen laboratorion kuntaosuus on yhtiöittämisen jälkeen sisältynyt ympäristöterveydenhuoltoyksikön talousarvioon laboratoriolta hankittavana varautumispalveluna. Varautumispalvelut kilpailutetaan ja varautumispalvelu sisältyy uudessa sopimusluonnoksessa ympäristöterveydenhuollon kuntaosuuksiin.

Jätehuoltoviranomainen

Lakeuden kunnat (Liminka, Muhos, Utajärvi ja Tyrnävä) ovat toteuttaneet oman hankkeen, jonka tarkoituksena on toteuttaa jätehuollon toiminta ja viranomaistoiminnot yhteistyössä. Kunnat ovat tehneet sopimuksen Muhoksen, Limingan, Utajärven ja Tyrnävän yhteisestä jätelautakunnasta. Lautakunnan isäntäkuntana toimii Limingan kunta. Lautakunnassa on yhteensä kahdeksan varsinaista jäsentä, kaksi jokaisesta kunnasta. Halutessaan kunta voi nimetä yhden virkamiehen (asiantuntijajäsenen), jolla on oikeus olla mukana kokouksissa.

Toteutuminen

Tyrnävän kunta on nimennyt kaksi jäsentä lautakuntaan, joka on kokoontunut vuoden 2022 aikana neljä kertaa.

Joukkoliikenne

Vuoden 2013 alusta Oulun kaupungin joukkoliikennejaosto on toiminut Oulun seudun kuntien (Ii, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulun kaupunki ja Tyrnävä) joukkoliikenneviranomaisena. Joukkoliikenne ja lippukäyttäjien järjestelmä

ovat muuttuneet uuden joukkoliikennelain mukaiseksi liikenteeksi 1.7.2014 alkaen. Joukkoliikenneviranomaisen on määrittänyt uudet palvelutasot, kilpailuttaa linja-autoliikenteen ja vastaa lippujärjestelmästä. Liikenteen kustannukset perustuvat palvelutasopäätökseen, kilpailutuksen onnistumiseen ja valtion tuen määrään.

Toteutuminen

Yhteistoimintasopimusta on vuoden 2016 lopulla tarkasteltu, samoin kustannustenjakoperusteita. Eteläisten kuntien kohteiden tarkastettu kustannustenjakoa astui voimaan vuoden 2017 alussa. Tarkastelu on koskenut liikennöintikustannusten jakoa, lippu- ja maksujärjestelmä-, informaatio-, henkilöstö- yms. kuluja. Kulut jaetaan tarkastelun mukaan asukaslukujen suhteessa. Pyrkimys laskentamallissa on selkeys ja ennakoitavuus ja se, että kustannusjako on enemmän aiheuttamisperiaatteiden mukainen. Kustannusjako on seuraava: Oulu 25 %, Kempele 40 %, Liminka 17 %, Tyrnävä 15 %, Lumijoki 3 %.

Joukkoliikenteen palvelutason lähtökohdan muodostavat alueen asukkaiden liikkumistarpeet ja tulevien liikkumistarpeiden ennakoiminen. Palvelutasomäärittelyn tarkoituksena on ilmaista, millaisia joukkoliikenteen palveluja alueella halutaan tarjota ja millaiseksi toimivaltainen viranomaisen pyrkii kehittämään alueen joukkoliikennepalveluja.

Oulun seudun joukkoliikenteen palvelutasosuunnitelma vuosille 2018–2023 on hyväksytty vuonna 2018. Laki liikenteen palveluista (320/217) tuli kokonaisuudessaan voimaan 1.7.2018 ja korvasi joukkoliikennelain. Palvelutason määrittely ei enää ole lakisääteistä, mutta se ei poista määrittelytyön tarvetta linjastosuunnittelun lähtökohtana.

Joukkoliikenteen kustannukset olivat vuonna 2021 177 310 euroa ja vuonna 2020 190 557 euroa.

Jäsenyydet

Tyrnävän kunta on jäsenenä seuraavissa: Suomen Kuntaliitto, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Nelostie ry., Liminganlahden Ystävät ry., Vesien suojeluyhdistys ry ja Nouseva Rannikkoseutu ry.

Vaalit

Kunta on jaettu kolmeen äänestysalueeseen: Kirkonkylä, Murto ja Temmes. Äänestysaluejakoon ei ole tarvetta tehdä muutoksia. Ennakoäänestys järjestetään yhdessä paikassa, Tyrnävän kunnanvirastossa.

Äänestysalue /Äänioikeutettujen määrä

	28.1.2018	14.4.2019	26.5.2019	13.6.2021	23.1.2022
Kirkonkylä	2 943	2 940	2 937	2 823	2 842
Murto	948	958	963	957	944
Temmes	459	461	461	456	453
Yhteensä	4 350	4 359	4 361	4 236	4 239

Toteutuminen

Tarkastelukaudella järjestettiin aluevaalit, missä valittiin aluevaltuustot hyvinvointialueille. Vuonna 2022 on aloitettu valmistelut vuoden 2023 eduskuntavaaleihin. Vaalien järjestämisessä on huomioitu aikaisempien vuosien äänestysaktiivisuus, ja äänestyspaikkojen järjestäminen on pohjautunut aikaisempaan äänestyskäyttäytymiseen.

Tilintarkastus

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastamista koskevat asiat ja arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Kohdennettua tilintarkastusta tai muuta asiantuntemusta varsinaisen tarkastuksen (12 tarkastuspäivää) lisäksi ostetaan eri alueille tarpeen mukaan.

Toteutuminen

Vuonna 2022 tarkastuslautakunta kokoontui yhdeksän kertaa. Lautakunta valmisti arviointikertomuksen vuodelle 2021, käsitteli vuoden 2021 tilinpäätöksen ja kuuli vuoden aikana johtavat viranhaltijat.

Tarkastuslautakunta käsitteli ja julkaisi sidonnaisuusilmoitukset.

Elinkeinojen kehittäminen

Toiminta-ajatus

Elinkeinojen kehittämisen toimenpiteiden käytännön toteutusta tehdään tiiviissä yhteistyössä Kehitysyhtiön sekä alueellisten sidosryhmien kanssa. Kunnan elinkeinojen kehittämisen palvelualueen muodostavat kehittämispäällikkö ja kehittämispäällikön alaisuudessa toimiva viestintäkoordinaattori. Vuonna 2022 palvelualueella aloitti myös määräaikainen projektipäällikkö Pohjois-Pohjanmaan teollisuushamppuklusteri -hankkeessa.

Kehittämispäällikkö vastaa kunnan elinvoiman ja elinkeinotoiminnan ylläpitämisestä ja kehittämisestä. Kehitysyhtiön toiminnan käynnistymisen jälkeen kunnan tehtävä on painottunut toimintaympäristön kehittämiseen ja Kehitysyhtiö hoitaa yrityspalvelujen kokonaisuutta sekä pääsääntöisesti suorat kontaktit elinkeinoelämään. Viestintäkoordinaattori vastaa kunnan ja Kehitysyhtiön viestinnän kehittämisestä sekä kuntamarkkinoinnin toimenpiteistä yhteistyössä kehittämispäällikön ja muun kuntaorganisaation kanssa. Viestintäryhmään on koottu edustus kunnan keskeisistä toiminoista. Siellä käydään läpi vuosikellon mukainen viestinnän toimenpiteiden eteneminen sekä seurataan viestinnän tavoitettavuutta.

Tulosalueen kuvaus

Monipuolisen ja kehittyvän elinkeinoelämän tavoitteena on monipuoliset palvelut, yritysten määrän nostaminen ja työpaikkaomavaraisuuden lisääminen, työllisyyden parantaminen, ostovoiman suuntaaminen omaan kuntaan, elinvoiman lisääminen ja yrittäjäyhteistyö. Kuntapalvelut niin opetus- ja kulttuuritoimissa, hyvinvointipalveluissa kuin teknisellä osastolla tukevat elinkeinopoliittisten päämäärien toteutumista.

Päämäärä 2022

- Kunta edistää elinvoimaa alueellaan strategisten valintojen, järjestettävien tapahtumien ja markkinoinnin keinoin. Kehitysyhtiö vastaa elinkeinotoiminnan tukemisen käytännön työstä.
- Elinkeinoelämän tarpeet otetaan huomioon maankäytön suunnittelussa sekä toimitilojen ja tonttien saavutettavuudessa. Olemassa olevat yritystontit painottuvat teollisuus- ja kiertotalousalueisiin, mikä ohjaa ajattelua toimintojen sijoittumisessa. Kirkonseudun asemakaava-alueella on tarpeen tarkastella toimitilojen ja yritystonttien saatavuutta.
- Kunta ja Kehitysyhtiö toimivat aktiivisesti yhteistyössä yrittäjien sekä yrittäjäjärjestön kanssa (mm. yrittäjätaapaamiset ja -tilaisuudet, yhteistyömuotojen kehittäminen) ja elinkeinoelämän kysymyksissä hyödynnetään yrittäjäyhdistysten osaamista ja verkostoja.
- Toimitaan aktiivisesti lähiruoan puolesta, lähiruoan tarjoaminen, lähiruoan pitäminen esillä eri foorumeissa, mm. yrittäjätaapaamisissa yms.
- Markkinoidaan kuntaa aktiivisesti niin, että Tyrnävä on haluttu yritysten sijoittumiskohde. Osallistutaan messuille/yritystapahtumaan, jossa vahvistetaan Haurukylän kiertotalousalueen näkyvyyttä.
- Viestinnän asiakasprofiilit ja monikanavaisuus hyödynnetään kuntanäkyvyydessä ja tonttimarkkinoinnissa. Osallistutaan rakentajamessuille ja järjestetään yksittäisiä tonttimarkkinointitilaisuuksia.
- Tehostetaan toimia työllisyyden edistämiseksi yhteistyössä paikallisten yrittäjien ja yhdistysten kanssa.
- Osallistutaan erilaisiin hankkeisiin ja Nouseva Rannikkoseutu ry:n rahoitukseen vuosina 2021–2027.

Oulun seudun uusyrityskeskus ry tuottaa sopimus pohjaisesti elinkeinopalvelut erityisesti uusille yrittäjille (0–2 vuotta toimineille) ja tarvittaessa myös jo pitempään toimineille yrityksille.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit/Tavoitetaso	Toteutuminen
Monipuolinen ja kehittyvä elinkeinoelämä	Monipuoliset palvelut	Avataan palvelujärjestelmää ennakko-luultomasti. Kumppanuus- ja yhteiskehittämismallit.	Palvelujen ostot / tuottaminen	Palvelut tuotetaan pääsääntöisesti itse. Työtä tehostetaan os-topalveluilla.
	Yritysten määrän nostaminen ja työpaikkaomavaraisuuden lisääminen.	Yritystonttien kaavoitus ja liiketilojen vuokraus.	Kaavoitetut yritystontit (lkm.) Vuokrattavat liiketilat (lkm.)	Yritystontteja on otettu käyttöön ja edelleen varauksessa muutamia.
	Työllisyyden parantaminen.	Uudet, vahvuuksia tukevat avaukset: kiertotalous, biotalous.	Yritysten määrä, aloitaneet yritykset.	Toimipaikkojen määrä on edelleen kasvanut.
	Ostovoiman suuntaaminen omaan kuntaan.	Kuntakuvan kirkastaminen ja elinvoiman lisääminen.	Työpaikkojen määrä. Yritysten liikevaihto.	
	Elinvoiman lisääminen	Markkinointi, näkyvyyden ja tietoisuuden lisääminen.	Mediaseuranta.	Kunta on ollut esillä niin lähialueen kuin valtakunnallisesti ja kansainvälisesti median kanavilla.
	Sujuva ja vaikuttava yrittäjäyhteistyö.	Aktiivinen yhteistyö, yhteiset tapahtumat	Tapahtumien määrä ja laatu.	Tapahtumia järjestettiin vuosikellon mukaisesti ja kävijöitä oli vilkkaasti.

Strategisten tavoitteiden toteutuminen

Kunta on tehnyt elinvoiman edistämistyötä, markkinointia on kehitetty suunnitelmallisesti ja tapahtumia tehty kohdennetusti vuosikellon mukaisesti. Kehitysyhtiö on hoitanut yritysten kontaktointia, suoraa yritysyhteistyötä ja -neuvontaa hyödyntäen edelleen uusyrittäjäkeskusten palveluita osana yritysneuvontaa sekä lisännyt toimenpiteillään merkittävästi kunnan näkyvyyttä.

Vuonna 2022 Tyrnävällä oli 308 toimipaikkaa (2021: 299, 2020: 286). Vuoden 2021 aikana Tyrnävälle perustettiin 32 uutta yritystä, kun vastaava luku vuonna 2020 oli 24. Lopettaneita yrityksiä vuonna 2021 oli 22 (2020: 22).

Yritystoiminnan edellytyksiä on pyritty edistämään aktiivisella yhteistyöllä yrittäjäjärjestön ja muiden yrityskehitystoimijoiden kanssa. Tyrnäväläisten yrittäjien näkyvyyttä on pyritty edesauttamaan monin tavoin. Haurukylän teollisuusalueen markkinoinnin aktivoituminen jäi kuluneena vuonna odottamaan alueen infrarakentamisen aikataulun varmistumista. Vuonna 2022 järjestettiin joulun alla yhteistyössä yrittäjähdistyksen ja paikallisten yritysten kanssa Osta Tyrnävältä -joulukalenteri, joilla haluttiin muistuttaa paikallisen ostovoiman merkityksestä yritysten ja palveluiden säilymiseen Tyrnävällä.

Viestintäryhmän toimintaa on jatkettu aktiivisesti jokaisesta hallinto-osastosta koostuvana ja viestintäsuunnitelmaa toteuttavana kuukausittain kokoontuneena ryhmänä. Viestintä- ja markkinointisuunnitelma päivitettiin keväällä 2022 ja syksyllä kunnan otettiin käyttöön Yammer/Viva Engage kunnan sisäisen viestinnän keskeiseksi kanavaksi ja työvälineeksi. Yammerin käyttöönoton myötä kuntaorganisaation sisäinen tiedonkulku helpottuu, madaltuu ja hiljainen tieto saadaan näkyväksi kasvattaen koko organisaation tietopääomaa. Marraskuussa avattiin myös Visit Tyrnävä -matkailun verkkosivu täydentämään kunnan virallisen verkkosivun ja Meidän Tyrnävä -markkinointisivuston kokonaisuutta.

Tyrnävän kunta liittyi osaksi Oulun matkailu Oy:tä ja Pohjolan rengastietä. Lisäksi matkailuun panostettiin mm. järjestämällä matkailutyöpajoja paikallisille yrittäjille.

Tapahtumia järjestettiin jälleen vuosikellon mukaisella kierrolla. Markkinointia ja tiedottamista on tehty monipuolisella mainonnalla, lehdistötiedotteilla, blogikirjoituksilla, sosiaalisessa mediassa ja verkkosivuilla. Sosiaalisessa mediassa on hyödynnetty kohdemarkkinointia valikoiduissa teemoissa, kuten tapahtumamarkkinointi ja rekrytoinnit. Viestintäkoordinaattori on merkittävästi nostanut kunnan viestinnän profiilia ja paneutunut myös keskeisten rekrytointien näkyvyyteen. Kunnan medianäkyvyys niin valtakunnan- kuin paikallismedioissa on ollut vuoden 2022 kuluessa positiivista. Tyrnävän Kehitysyhtiön osallistuminen Reykjavikissa järjestettyyn arktiseen ruokatapahtumaan yhdessä Oulu 2026 kulttuuripääkaupunkiorganisaation Arctic Food Lab hankkeen kanssa noteerattiin myös kansainvälisesti laajasti.

Vuonna 2022 asumisen tontteja pidettiin esillä Oulun seudulla ilmestyneissä julkaisuissa, ilmoituskampanjoissa ja markkinoimalla asumisen tontteja Ouluhallin rakentajamessuilla 04/2022.

Maaseutuelinkeinojen kehittäminen ja maaseutuviranomaistyö

Tyrnävän kunta on hallinnoinut vuoden 2013 alusta maaseutuhallinnon Tyrnävän yhteistoiminta-alueetta, jonka muodostavat Hailuodon, Kempeleen, Limingan, Lumijoen, Muhoksen ja Tyrnävän kunnat.

V. 2022 Tyrnävän yhteistoiminta-alueella toimii 534 tilaa, joilla on viljelyalaa n. 40 600 ha. Tyrnävällä näistä tiloista toimii 137 ja niillä on viljelyalaa n. 11 200 ha.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit/ Tavoitetaso	Toteutuminen
Asiantuntevan maaseutuhallinnon palvelujen tuottaminen	Tunnustettu maaseutuhallinnon alueellinen toimija. Sujuvat maaseutuviranomaispalvelut yhteistoiminta-alueella	Yhteistoiminta-alueen palvelujen yhdenmu- kaistaminen ja kehittä- minen Koulutus	Viranomaispalvelujen laatumittarit: päätös- ten virheettömyys Palaute	Ei valituksia vuonna 2022 Pidetyistä koulutusti- laisuuksista ei negatii- vistä palautetta.

Vuodesta 2017 Siikalatvan ja Tyrnävän kuntien kesken on ollut voimassa sopimus maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueiden yhteistyöstä ja varallaolosta. Viime vuosien aikana on tätä Siikalatvan ja Tyrnävän yhteistoiminta-alueiden sopimuksen mukaista toimintaa viety konkreetian tasolle. Osapuolten kesken on siirretty sitoumuksista ja tukien takaisinperinnöstä tehtävien päätösten tekeminen toisen alueen viranhaltijoiden tehtäväksi. Näillä toimilla on varmistettu Maksajavirastotoiminnan edellyttämien vaatimusten täytyminen molemmilla yhteistoiminta-alueilla.

Vuoden alkupuolelta lähtien on Venäjän toimien johdosta pidetty Pohjois-Pohjanmaan Maaseutuhallinnon Yhteistoiminta-alueiden ja Ely-keskuksen yhteisiä Maatalouden Tilannekuva -palavereita kerran kuussa Teams- kokouksina. Esillä on olleet maatalouden varautumiseen ja huoltovarmuuteen liittyvät asiat. Palavereissa on olleet mukana myös edustajat Mtk-Pohjois-Suomesta ja ProAgria Oulusta.

Maaseututoimi on ollut mukana valmistelemassa Tietolinkki-hankkeen kautta viljelijöille tarjottavaa etäkoulutusta ja muuta opastustarjontaa. Hanke on alueellinen käsittäen Pohjois-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan alueet.

Hankkeen tiimoilta viljelijöille on tehty eri ajankohtaisista aiheista tallenteita, joita on tarjolla Tietolinkin -sivustoilla. Huhtikuun 12 päivä järjestettiin Muhoksella Pohjois-Pohjanmaan EU-tukikoulutus (hybriditilaisuus), johon osallistujia oli 31 paikan päällä ja etänä 81.

Toukokuun 5 päivä järjestettiin Pohjois-Pohjanmaan Tuki-info, lähetyksen tuli Ely-keskuksen tiloista. Tähän osallistui 191 etänä. Molemmissa tilaisuuksissa Tyrnävän maaseututoimi esitteli kuntien maaseutuhallinnon osuuden tukiasioissa.

Kesällä maaseututoimessa oli Amk-harjoittelija ajalla 1.6-31.7.2022

Viime vuosien aikana susihavainnot ja niiden myötä myös vahingot ovat lisääntyneet myös Tyrnävän yhteistoiminta-alueella. Lampaita ja nautoja on joutunut susien hyökkäysten kohteeksi. Lisäksi myös metsästyskoiria on mennyt susien suuhun.

Syksyn aikana on yritetty valmistautua EU:n uudelle ohjelmakaudelle (CAP27), vaikka asioiden lopulliset päätökset ovat monilta osin vielä kesken. Näin viljelijöiden koulutus on monilta osin vaikeaa ja siirtyy vuoden 2023 puolelle.

Koronasta huolimatta vuosi saatiin hoidettua Maaseututoimessa ilman erityisempiä lisäkuluja, vaikka toimintaa jouduttiin mukauttamaan monin osin.

Yhdyskuntasuunnittelu

Toiminta-ajatus

Kehittämispäällikkö on suoraan kunnanjohtajan alainen. Kehittämispäällikön ja teknisen osaston yhteistyö on kiinteää.

Tulosalueen kuvaus

Yhdyskuntasuunnittelu ylläpitää kunnan maankäytön ja kaavoituksen ajantasaisuutta. Maankäytön ja elinympäristön suunnittelu on laadukasta, tonttitarjonta on riittävää ja rakennettu ympäristö viihtyisää.

Päämäärä 2022

Kunta huolehtii alueellaan maankäytön suunnittelun tarkoituksenmukaisuudesta. Oulun seudulla tehdään kuntien kanssa yhteistyötä Seuturakennetiimin kautta ja Oulun seudun kävelyn ja pyöräilyn ryhmässä. Osallistutaan aktiivisesti myös maakuntakaavoituksen neuvottelukunnan toimintaan sekä alueellisesti järjestettäviin maankäytön ja liikenteen tilaisuuksiin.

- Maankäyttösuunnitelman valmistuminen
- Palkin hevostalousalueen asemakaavan muutoksen valmistuminen
- Kirkonseudun asemakaavan keskusta-alueen ajantasaisuuden arvioiminen ja päivittäminen
- Yleiskaavoituksen käynnistäminen sisältäen asemakaavan laajenemisalueiden ajantasaisuuden arvioimisen, työpaikka-alueiden sijoittumisen ajanmukaisen arvioinnin, kyläalueiden vahvistamisen sekä rakentamisen periaatteet haja-asutusalueelle

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit/ Tavoitetaso	Toteutuminen
Avoin ja kuuleva vuorovaikutus	Kuntalaiset mukaan suunnittelu työhön	Vuorovaikutteinen suunnittelu	Osallisyhteistyön aktiivisuus, järjestetyt tilaisuudet.	Maankäyttösuunnitelman työpajat pidettiin keväällä 2022 ja jatkovalmistelu siirrettiin kuntastrategian päivityksen jälkeen.
	Kuntalaisten näkemyksen välittäminen maankäytön suunnitteluun	Osallistuminen seudulliseen, alueelliseen ja valtakunnalliseen maankäytön suunnitteluun	Osallistumisen aktiivisuus, lausuntojen laatiminen.	Kunta on antanut lausuntoja ja osallistunut valtakunnallisen Maankäytön kehityskuvan valmisteluun
	Aktiivinen ja monipuolinen tiedottaminen ja tonttimarkkinointi	Tiedottamisen ja markkinoinnin kehittäminen	Tavoitettavuus.	Tonttimarkkinointi on ollut aktiivista, rakentajamessut 04 /22.
	Vetovoimatekijöiden kasvattaminen	Kuntanäkyvyyden lisääminen	Medianäkyvyys, seuranta	Kunta ollut esillä paikallisessa ja valtakunnallisessa mediassa.
Omaleimainen, mielenkiintoinen ja houkutteleva ympäristö	Houkuttelevat asuinalueet ja monipuolisten asumismuotojen ja tonttien riittävä tarjonta	Tonttivarantojen seuraaminen ja proaktiivinen kysyntään vastaaminen	Kaavoitetut asumisen tontit (lkm.).	Avoimina olleille tonteille on toteutunut rakentamista.
	Omaleimainen kulttuuriympäristö ja -maisema	Kulttuuriympäristön, asumisen, yrittämisen ja maatalouden tasapainoinen yhteensovittaminen	Ympäristöä koskeviin hankkeisiin osallistuminen ja niiden ohjaaminen kulttuuriympäristö- ja maisema -arvo huomioiden	Pohjois-Pohjanmaan teollisuushamppuklusterihankkeen toimenpitein on selvitetty alkutuotannon jalostusasteen noston mahdollisuuksia.
	Vetovoimainen taajama- ja kunta-kuva	Asemakaavojen laatiminen ja ajantasaistaminen	Monipuolinen tonttitarjonta erilaisiin tarpeisiin	Kaavoituskatsaus kävi läpi ajankohtaisen tonttitarjonnan.
	Laadukas, toimiva ja turvallinen ympäristö	Osayleiskaavojen tarpeellisuuden arvioiminen	Poikkeamislupien määrä ja sijoittuminen	Suunnittelutarve ja poikkeamislupalausuntoja 4 kpl.
Monipuolinen ja kehittyvä elinkeinoelämä	Monipuolinen, elinkeinoelämää tukeva maankäytön suunnittelu ja tonttituotanto	Maankäytön suunnittelussa huomioidaan elinkeinoelämän kehittymisen mahdollisuudet	Riittävästi tontteja elinkeinoelämän tarpeisiin. Tehokas yhdyskuntarakenne.	Teollisuusalueilla ja kirkonkylällä on vapaita yritystoiminnan mahdollistavia tontteja.
Vastuullinen ja pitkäjänteinen taloudenpito	Talousarvion ja toimintasuunnitelman mukainen toiminta	Talouden ja toteutumisen jatkuva seuranta	Osavuosisiraportit	

Strategisten tavoitteiden toteutuminen

Kaavoituskatsauksessa 2022 käytiin läpi ajankohtainen kaavoitustilanne. Palkin asemakaavamuutos eteni valmisteluvaiheeseen ja sen valmistelua jatkettiin luonnoksesta saadun palautteen perusteella.

Vuoden aikana on valmisteltu suunnittelutarve ja poikkeamislupalausuntoja ja käyty rakentamisen ohjauksesta aktiivista vuoropuhelua yhteistyössä rakennustarkastajan kanssa. Maankäyttösuunnitelman valmistelussa järjestettiin työkohtaisia työpajatilaisuuksia keväällä 2022. Yleiskaavoituksen käynnistymistä pohjustavien selvitysten valmistelu käynnistyi ja Pyöräilyn ja jalankulun tarkennettu tavoiteohjelma valmistui vuodenvaihteeseen. Sen yhteydessä linjattiin Tyrnävä-Murto jalankulun ja pyöräilyn yhteyden olevan ensisijaisesti Tyrnävän seudullisen pyörätieverkon kehittämisen yhteysväli. Tavoiteohjelman valmistelun kyselyyn kertyi vastauksia .

Kehittämispäällikkö on toiminut maakuntakaavoituksen neuvotteluryhmän, seuturakennetiimin ja seudullisen kävelyn ja pyöräilyn KÄPY-ryhmän jäsenenä osallistuen tapaamisiin säännöllisesti. Tyrnävän kunta on ollut aktiivisesti mukana valtionvarainministeriön rakennetun ympäristön digitalisaatiota kehittämissä hankkeissa Oulun kaupungin vetämässä KAATIO, kaavan tuottaminen tietomallilla hankkeessa sekä vetovastuullisena kuntana yhteensä 24 kunnan PIKUPATE pienten kuntien paikkatiedon hallinta ja toiminnan tehostaminen hankkeessa. Kyseisten hankkeiden kautta valmistautaan ja tarkastellaan kaavoituksen ja rakentamisen ohjauksen valmisteltujen lakimuutosten toimintaympäristöön aiheuttamia muutoksia ja vaikutuksia kunnan toimintaan.

Kehittämispäällikkö on osallistunut kuntaa koskevien lausuntojen valmisteluun.

Yleishallinto ja elinkeinojen kehittäminen	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	117 650	-	117 650	313 326	195 676	266,3
Toimintamenot	-2 004 695	-	-2 004 695	-2 164 162	-159 467	108,0
Toimintakate	-1 887 045	-	-1 887 045	-1 850 836	36 209	98,1

TUKI- JA SÄHKÖISET PALVELUT

Palvelun yleistavoite

Tuki- ja sähköiset palvelut järjestävät asiakaslähtöisesti kehittyneet hallinto-, laskenta- ja informaatioteknologiapalvelut omalle organisaatiolle ja asiakas- ja neuvontapalvelut ulkoisille asiakkaille. Tuki- ja sähköiset palvelut tuotetaan kehittyneillä menetelmillä kilpailukykyiseen hintaan. Sähköiset palvelut ovat helppokäyttöisiä ja asiakasystävällisiä.

It-tulosyksikön tavoitteena on avustaa osastoja sähköisten järjestelmien osalta julkisuuslain soveltamisessa ja henkilörekisterien käsittelyssä.

Kuvaus palveluista ja tarkoituksesta

Tulosalueen tuki- ja sähköiset palvelut tulosyksiköt ovat toimisto, talous ja it –palvelut sekä henkilöstöhallinto.

Toimistopalvelut tuottavat palveluita asiakasohjautuvasti omalle organisaatiolle sekä ulkoisille asiakkaille. Palvelupiste Sentraali on asiakkaiden tarpeiden mukaan kehittyvä, palveluiden saatavuutta edistävä, matalan kynnyksen palvelukanava kuntalaisten ja hallinnon välillä. Sentraali tuottaa myös kuntaorganisaation sisäisiä palveluita. Kunnan asialhallinta ja siihen liittyvä arkisto- ja tietopalvelu ovat osa toimistopalveluita.

Kunnassa rekisteritoimintojen laillisuudesta rekisterinpitäjänä vastaa aina kulloinkin kysymyksessä olevien tehtävien hoidosta säännösten ja määräysten mukaan vastuussa oleva viranomainen.

Talouspalvelut tuottavat laskentatoimen ja palkkahallinnon palvelut. Tavoitteena on tuottaa palvelut siten, että tilinpäätöksen ja raportoinnin vaatima informaatio on käytettävissä nopeasti.

It-palvelut varmistavat kunnan käyttämien tietojärjestelmien häiriöttömän toiminnan. Tietohallinto vastaa siitä, että tietojärjestelmien kehittäminen, ylläpito ja käyttö toteutetaan taloudellisesti järkevällä tavalla. Tiedon hallittavuutta ja saatavuutta parannetaan tietojärjestelmiä kehittämällä. It-palvelut vastaavat myös puhelinliittymistä ja -laitteista, samoin kopiokoneista.

Kustannusten kohdentaminen: Palvelusihteerien palkat sekä toimistopalveluiden ja -tarvikkeiden myynti kohdistetaan sisäisenä sitovana eränä ao. osastolle. Keskitetysti hoidetut muut kustannukset kohdistetaan käytön mukaan osastoille kustannuslaskennallisina erinä.

Päämäärä 2022

Tuki- ja sähköiset palvelut järjestävät asiakaslähtöisesti kehittyneet hallinto-, laskenta- ja informaatioteknologiapalvelut omalle organisaatiolle ja asiakas- ja neuvontapalvelut ulkoisille asiakkaille. Tuki- ja sähköiset palvelut tuotetaan kehittyneillä menetelmillä kilpailukykyiseen hintaan. Sähköiset palvelut ovat helppokäyttöisiä ja asiakasystävällisiä.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuminen
Työpaikat ja asiointipalvelut ovat lähellä ja saavutettavissa sekä kunnassa, että lähiseudulla.	Ammattitaitoinen henkilöstö, jonka osaaminen on hyvä	Koulutukset mahdollisuuksien mukaan	Vuotuinen koulutuksiin osallistuneiden osuus	Vähintään 80 % osaston henkilöstöstä on osallistunut koulutukseen
Kuntataloudessa huolehditaan kuntalaisista ja yhteisistä varoista	Tasapainoinen käyttötalous	Tarkka taloudenpito	Talous tasapainossa, ylijäämäinen tilinpäätös	Tilinpäätös 603 654 euroa ylijäämäinen
	Oikein kohdistetut palvelut	Raportoinnin ja kattavan talousosaamisen kehittäminen	Raportointi tapahtuu aikataulujen mukaan	Osavuosiraportit valmistuivat aikataulussa
Päätöksenteon vuorovaikutus on avointa ja osallistavaa	Vuorovaikutteiset toimintatavat osastojen kesken	ICT-tukityökalun käyttöönotto	Palvelu- ja tukipyynnöt sähköisesti	IT-osaston käyttöomaisuusmuutokset ilmoitetaan ja käsitellään sähköisesti
	Vaihtoehtoisten toimintatapojen avoiminta	Sähköisten järjestelmien kehittäminen	Käyttöön otetut uudet järjestelmät	Asiahallinnassa siirrytty käyttämään Dynasty 10 ohjelmaa
	Säännölliset henkilöstöpalaverit	Järjestetään säännöllisesti osaston sisällä toimialakohtaisia palaverieita	Vuoden aikana järjestettävät palaverit	Vuoden aikana osastolla järjestettiin yhteisiä palaverieita
		Järjestetään säännöllisesti esimiespalaverieita	Vuoden aikana järjestettävät esimiesinfot	Vuoden aikana on järjestetty säännöllisesti esimiesinfoja

Henkilöstöhallinto

Toiminta-ajatus

Tyrnävän kunta on hyvä työnantaja sekä ketterä, joustava ja jatkuvasti uudistuva työpaikka. Henkilöstön ja työnantajan vuorovaikutus on avointa ja demokraattista. Henkilöstö on ammattitaitoista, työhönsä innostunutta ja voi hyvin. Henkilöstön määrä eri yksiköissä on hyvin suunniteltu ja oikein mitoitettu. Henkilöstön fyysinen ja psyykinen työkyky on hyvä.

Hyvinvoiva henkilöstö tuottaa motivoituneesti tehokkaita palveluja.

Henkilöstöhallinnon tulosityksikön kuvaus

Tulosityksikkö sisältää yhteistoimintaryhmän (työnantajan ja henkilöstön välinen yhteistoiminta ja työsuojelu) toiminnan ja työterveyshuollon. Palvelut hankitaan Pihlajalinna Oy:ltä.

Työterveyshuoltoon hyväksytyyn toimintasuunnitelman mukaan kuuluvat seuraavat palvelut

lakisääteinen (lk 1) ehkäisevä ja työkykyä ylläpitävä toiminta

- työkykyä ylläpitävä toiminta varhaisen tuen toimintamallia noudattaen
- terveystarkastukset

- työyhteisötyö ja
- tapaturmien torjunta
- ensiapuvalmiuksien ylläpito

sairaanhoidon (lk 2) laajuus sopimusmallin Kunta A mukainen

- työterveyshoitajan, fysioterapeutin ja työterveyslääkärin vastaanottopalvelut painottuen sairauksien varhaiseen toteamiseen ja hoitoon sekä työkyvyn arviointiin
- sairastumiseen liittyvät tutkimukset suunnitelman mukaisessa laajuudessa.

Päämäärä 2022

Tyrnävän kunta on hyvä työnantaja sekä ketterä, joustava ja jatkuvasti uudistuva työpaikka. Henkilöstön ja työnantajan vuorovaikutus on avointa ja demokraattista. Henkilöstö on ammattitaitoista, työhönsä innostunutta ja voi hyvin. Henkilöstön määrä eri yksiköissä on hyvin suunniteltu ja oikein mitoitettu. Henkilöstön fyysinen ja psyykinen työkyky on hyvä.

Henkilöstön hyvinvointi on tärkeä asia niin työntekijän itsensä, työyhteisön, työnantajan kuin asiakkaiden eli kuntalaisten kannalta. Työhyvinvoinnin tavoitteena on edistää henkilöstön hyvinvointia ja sitä kautta työtyytyväisyyttä ja kykyä uudistua muuttuvassa ympäristössä. Sujuva työ, toimiva työympäristö, työn kuormittavuuden hallinta ja työkykyisyyden ylläpitäminen ovat tekijöitä, joita tuetaan kunnassa. Hyvinvoiva henkilöstö pystyy vastamaan paremmin uusiin haasteisiin ja muutoksiin.

Itsensä johtaminen sekä työn ja muun elämän tasapaino luovat haastetta niin työntekijälle kuin työnantajalle, ja näiden työkalujen kehittäminen on ajankohtaista. Jokainen on osaltaan vastuussa siitä, että kehittää itseään työssä sekä antaa ja saa palautetta työstään esimieheltä tai työkaverilta.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuminen
Päätöksenteon vuorovaikutus on avointa ja osallistavaa	Ennakoiva reagointi työkykyasioissa	Kevan ja työterveyshuollon kanssa tehtävä yhteistyö	Palaverit työterveyshuollon kanssa	Puolivuositteiset palaverit työterveyshuollon kanssa on pidetty
		Kehittämiskeskustelut	Kehittämiskeskustelut käyty kaikkien kanssa.	Koko kunnan tasolla ei toteutunut. Osaston tasolla on toteutunut kaikkien yli 1 vuoden työsuhteisten kanssa.
	Joustavat toimintakäytännöt	Erilaisten vaihtoehtojen kartoittaminen.	Vaihtoehtomallin kokeylu	Etsitty eri tukimuotoja yhdessä työterveyden kanssa.
	Osastojen välinen yhteistyö	Esimiespalaverit	Pidettyjen palaverien määrä	Esihenkilöpalaverit on pidetty säännöllisesti
Kuntataloudessa huolehditaan kuntalaisista ja yhteisistä varoista	Sairauspoissaolojen hallinta	Sairauspoissaolojen väheneminen	Sairauspäivien väheneminen viidellä prosentilla.	Sairauspäivien määrä pienenevät 146 päivää
		Työtapaturmien ehkäisy	Työtapaturmien ehkäisy	Työtapaturmien väheneminen viidellä prosentilla.
	Turvallisuuskävelyt toimipisteissä	Jokaisessa toimipisteessä toteutetaan vuosittainen turvallisuuskävely	Toteutunut osastotasolla	

Tietohallinto

Toiminta-ajatus

Tietohallinto varmistaa kunnan käyttämien tietojärjestelmien häiriöttömän toiminnan. Tietohallinto vastaa siitä, että tietojärjestelmien kehittäminen, ylläpito ja käyttö toteutetaan taloudellisesti järkevällä tavalla.

Tulosalueen kuvaus

Tietohallinnon tehtävänä on tieto- ja viestintätekniikan avulla edistää kunnan toimintojen tehokkuutta ja laatua sekä tukea kunnan johtoa ja osastoja. Tietohallinto vastaa tietojärjestelmien sekä tieto- ja viestintätekniikan kokonaisarkkitehtuurista, palvelujen tuottamisesta sekä laite- ja ohjelmistohankinnoista.

Päämäärä 2022

It-tulosyksikön tavoitteena on avustaa osastoja sähköisten järjestelmien osalta julkisuuslain soveltamisessa ja henkilörekisterien käsittelyssä.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuminen
Kuntataloudessa huolehditaan kuntalaisista ja yhteisistä varoista	Oikein kohdistetut palvelut (priorisointi)	Johdonmukainen toiminta kuntastrategian taloustavoitteiden saavuttamiseksi	Talous tasapainossa, ylijäämäinen tilinpäätös	Kustannuspaikan budjetti toteutui
	Tasapainoinen käyttötalous	Raportoinnin ja kattavan talousosaamisen kehittäminen	Raportointi toimii aikataulujen mukaan	Raportointi toteutui aikataulujen mukaisesti
		Sähköisten järjestelmien kehittäminen	Versiopäivitykset tehty	Aikataulujen mukaiset versiopäivitykset tehty
		Tarkka taloudenpito		Kustannuspaikan budjetti toteutui
Päätöksenteon vuorovaikutus on avointa ja osallistavaa	Saumaton hallintokuntien yhteistyö	Panostetaan kommunikaatioon ja palveluun	Asiakastyytyväisyys kysely	Positiivinen palaute kyselyistä
	Vuorovaikutteiset toimintatavat osastojen kesken	Säännölliset ICT -seurantapalaverit osastojen kesken	Palaverimuistiot	Toteutuivat säännöllisesti
	Riittävät henkilöressit	Nykyinen henkilöstömäärä säilytetään		Henkilöstössä vaihtuvuutta, rekrytoinnit saatiin toteutettua

Toimenpiteet 2022

- Vuonna 2022 toiminnassa painottuu digiturvallisuus. Tietoturva vahvistetaan teknisillä toimenpiteillä ja henkilöstöä koulutetaan huomioimaan tietoturvasääntöjä työssään.
- Sosiaali- ja terveystoimen rakenneuudistus vaikuttaa merkittävästi IT-infrastruktuuriin ja -palveluihin. Uudistuksen edellyttämä tuki tuo väliaikaisia resurssitarpeita tietohallinnon toimintaan.
- Rutiinimaisten ylläpitotoimien määrä vähenee merkittävästi, kun työasemien ja muiden päätelaitteiden keskitetty hallinta otetaan käyttöön.
- IT-palveluiden toimintaprosesseja kehitetään tukemaan tavallisimpia palvelutilanteita. Kehittämistä tuetaan teknisillä ratkaisuilla.
- Teknistä osastoa tuetaan kiinteistötietojen ja kuvien sähköisessä arkistoinnissa. Kunnan käytössä olevien tietojärjestelmien integraatiotarpeet sekä sähköisen arkistoinnin tietojärjestelmän tarpeellisuus kartoitetaan.
- Tietoliikenneyhteyksiä vahvistetaan ottamalla käyttöön valokuituyhteyksiä.
- Aluevaalille järjestetään IT-tuki.
- Asianhallintajärjestelmä päivitetään.

Toteutuminen

- Vuonna 2022 toiminnassa painottui digiturvallisuus. Tietoturvaa vahvistettiin teknisin toimenpitein. Henkilöstön tietoturvallista työskentelyä ryhdyttiin kehittämään DigiHelppi -hankkeen kautta.
- Sosiaali- ja terveystoimen rakenneuudistus vaikutti merkittävästi tietohallinnon toimintaan. IT-infrastruktuuria ja -palveluita järjesteltiin uudelleen. Osa sosiaali- ja terveystoimen käyttämistä IT-palveluista jäi edelleen kunnan tuottamiksi hyvinvointialueen ilmoitettua tarvitsevansa aikaa oman IT-palvelutuotannon käynnistämiseen. Rakenneuudistuksen edellyttämä valmistelu ja toimenpiteet veivät ajoittain huomattavan osan tietohallinnon resursseista.
- Työasemia ja päätelaitteita tuotiin elinkaarivaihtojen myötä lisää keskitettyyn hallintaan, mikä vähensi rutiinimaisia ylläpitotoimia.
- Keskeisiä palveluprosesseja uudistettiin yhdessä tuote- ja palvelutoimittajan kanssa.
- Teknisen osaston kiinteistötietojen ja kuvien sähköisen arkistoinnin tuki jatkui. Hallinnon keskeisten tietojärjestelmien integraatiomahdollisuuksia selvitettiin. Sähköisen arkistoinnin vaihtoehtojen kartoitus siirtyi seuraavalle vuodelle henkilöresurssien vähäisyyden vuoksi.
- Tietoliikenneyhteyksien toimittajien kanssa tehtiin suunnitelma kunnan yhteyksien päivittämiseksi ja valokuituyhteyksien lisäämiseksi.
- Aluevaalille järjestettiin IT-tuki.
- Asianhallintajärjestelmä päivitettiin.

Tuki - ja sähköiset palvelut	Talousarvio €	Talousarvio muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma. %
Toimintatulot	308 374	-	308 374	306 173	-2 201	99,3
Toimintamenot	-1 609 079	-	-1 609 079	-1 473 373	135 706	91,6
Toimintakate	-1 300 705	-	-1 300 705	-1 167 200	133 505	89,7

Hallinto- ja kehittämisosaston hankkeet

- Pienten kuntien paikkatiedon hallinnan kokonaisvaltainen kehittäminen ja toiminnan tehostaminen 2021–2023.
- Kaatio -kaavan tuottaminen yhteisen tietomallin mukaisesti eri ohjelmistoin 2021–2023.
- Canemure-osahanke Resurssiviisaat, vähähiiliset ratkaisut kuluttajille.
- DigiHelppi – Henkilöstön digitaidot kuntoon yhteistyöllä -hanke. Yhteishanke Limingan ja Utajärven kuntien kanssa käynnistyi 9/2022
- Pohjois-Pohjanmaan teollisuushamppuklusteri 2022–2023
- Savonia amk:n hanke ÄlyAgri - uudistavan teknologian ja älymaatalouden teemaverkosto -hanke.

4.5 Sosiaali- ja terveysosasto

Yleiskuvaus

Sosiaali- ja terveyspalvelut vastaavat kunnalle kuuluvien sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön mukaisten palveluiden järjestämisestä ja tuottamisesta. Sosiaali- ja terveyspalvelut turvaavat kuntalaisille tarvittavat peruspalvelut ja mahdollistavat hyvinvointia elämänkaaren kaikissa vaiheissa. Sosiaali- ja terveyspalvelujen toimintaa säätelevät useat lait ja asetukset, joista keskeisimpiä ovat terveydenhuoltolaki, sosiaalihuoltolaki ja vanhuspalvelulaki. Työllisyydellä ja koulutustasolla on keskeinen merkitys väestön hyvinvoinnin taustalla ja työllisyyspalveluilla on tässä keskeinen rooli.

Tavoite 2022

Palveluissa keskeistä on huomioida kaikissa ikäryhmissä asiakkaan omat voimavarat ja tukea niitä parhaalla mahdollisella tavalla. Palvelujen tuottamisessa keskeistä on yhdessä tekeminen yksiköiden kesken, mutta myös muiden hallintokuntien välillä. Lisäksi yhteistyötä tehdään seudun muiden kuntien, yritysten ja yhdistysten kanssa. Palvelut järjestetään toimintasuunnitelman ja talousarvion puitteissa.

Päämäärä 2022

Päämääränä on sosiaali- ja terveyspalvelujen oikea-aikaisuus ja saatavuus matalalla kynnyksellä kuntalaisille.

	Menot €	Tulot €	Netto €
Sosiaali- ja terveysosaston hallinto	-173 278	72 678	-100 600
Sosiaalipalvelut	-2 550 802	238 649	-2 312 153
lääkäiden palvelut	-4 632 539	674 865	-3 957 674
Vammaispalvelut	-4 713 800	1 169 143	-3 544 656
Terveyspalvelut	-13 565 187	1 171 913	-12 393 274
Sosiaali- ja terveysosasto	-25 635 607	3 327 249	-22 308 357

Sosiaali- ja terveysosaston hallinto	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio-muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	25 375	-	25 375	72 678	47 303	286,4
Toimintamenot	-166 006	-5500	-171 506	-173 278	-1 772	101,0
Toimintakate	-140 631	-146 131	-146 131	-100 600	45 531	68,8

Sosiaali- ja terveyspalvelut olivat mukana aktiivisesti seudullisessa ja maakunnallisessa yhteistyössä. Vuonna 2022 jatkettiin sote-uudistuksen toimeenpanoa ja valmistauduttiin sotehenkilöstön siirtymiseen 1.1.2023 hyvinvointialueelle. Henkilöstö oli aktiivista muutosprosessissa ja osallistui mahdollisuuksien mukaan hyvinvointialueelle siirtymiseen liittyviin tilaisuuksiin, tapaamisiin ja koulutuksiin. Yhteistoimintaneuvottelut käytiin suunnitelmallisesti ja varsinainen henkilöstön siirtyminen tapahtui pääosin sujuvasti. Hyvinvointialueelle siirtyi Tyrnävän kunnasta 134 henkilöä.

Henkilöstön osalta sosiaali- ja terveyspalveluissa korostui ammattilaisten saatavuuteen liittyvät haasteet vuoden 2022 aikana. Haaste on valtakunnallinen. Tyrnävällä henkilöstön saatavuuden ongelmat näkyivät eniten kotihoidossa ja asumispalveluissa.

Terveyspalveluissa koronapandemiaan liittyneet toimet (rokotukset, testaaminen) jatkuivat aktiivisina syksyyn 2022 saakka, jolloin toiminta alkoi rauhoittua. Koronakorvauksia haettiin Sosiaali- ja terveysministeriöltä ja niitä myönnettiin 1.1.-31.8.2022 ajalta kustannusten ja loppuvuoden arvion perusteella yhteensä 411 724 euroa.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen uusi asiakasmaksulaki tuli voimaan 1.7.2021. Uudistuksessa mm. palvelujen maksuttomuus ja maksukatto laajenivat. Maksukattoon tulevat muutokset tulivat voimaan vuoden 2022 alusta.

Työllisyyden edistämisen osalta tehtiin laajaa yhteistyötä kunnassa sekä kumppanuudessa muiden toimijoiden kuten Kelan ja TE-toimiston kanssa. Merkittävänä mahdollisuutena vaikuttaa työttömyyteen ja työttömyydestä johtuviin kokonaiskustannuksiin oli vuoden 2021 keväällä alkanut työllisyyden kuntakokeilu, jossa vastuuta sekä resursseja työllisyyden hoidosta siirtyi valtiolta kunnille.

Hyvinvointityö

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan tehtävä. Se on tietoista voimavarojen kohdentamista kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen. Käytännössä kyse on tehtävistä, joiden tavoitteena on kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn lisääminen, sairauksien ja syrjäytymisen ehkäisy ja osallisuuden vahvistaminen. Näitä tehtäviä toteutetaan kunnan kaikilla toimialoilla. Edistämällä hyvinvointia ja osallisuutta parannetaan kuntalaisten elämänlaatua, lisätään työllisyyttä, työkykyä ja tuottavuutta ja hillitään sosiaalisten ongelmien ja eriarvoisuuden kasvua (THL). Tyrnävän kunnan strategian mukaisesti Tyrnävän kunnan toimintatavoissa korostuu asiakas- ja asukaslähtöisyys ja laaja hyvinvointinäkökulma.

Vuonna 2022 sivistysjohtaja vastasi yhdessä henkilöstö- ja hyvinvointijohtajan sekä kunnan hyvinvoinnin edistämisen työryhmän kanssa Tyrnävän laajan hyvinvointikertomuksen ja vuosittaisten hyvinvointikatsausten laatimisesta. Vuoden 2022 osalta hyvinvointityötä on kuvattu sivistysosaston toimintakertomuksessa.

SOSIAALI- JA VAMMAISPALVELUT

Palvelun yleistavoite

Tavoitteena sosiaali- ja vammaispalvelujen oikea-aikaisuus ja saatavuus matalalla kynnyksellä kuntalaisille. Palveluissa keskeistä on huomioida asiakkaan omat voimavarat ja tukea niitä parhaalla mahdollisella tavalla.

Tulosalueen kuvaus

Sosiaalihuollon peruspalveluilla tuetaan kuntalaisten hyvinvointia moniammatillista yhteistyötä hyödyntäen. Perusarvoina ovat asiakaslähtöisyys, inhimillisyys, luotettavuus ja oikeudenmukaisuus. Palvelutarpeen arvioinnilla arvioidaan yksilöllisesti, millä palveluilla asiakkaan tarpeisiin pystytään parhaiten vastaamaan. Työ on ohjausta, neuvontaa ja sosiaalisten ongelmien selvittämistä sekä muita tukitoimia. Sosiaalipalvelut ylläpitävät ja edistävät yksilöiden sekä perheiden turvallisuutta ja suoriutumista kaikissa elämän vaiheissa. Sosiaalipalvelujen keskeiset sisältöalueet ovat lapsiperheiden peruspalvelut, lastensuojelu, perheoikeudelliset palvelut, päihdetyö, työllisyyspalvelut sekä täydentävä ja ehkäisevä toimeentuloturva.

Vammaispalvelut sisältävät vammaispalvelulain perusteella kuntalaisille järjestettävät palvelut sekä kehitysvammaiset palvelut. Lisäksi järjestetään pääsääntöisesti sosiaalihuoltolain perusteella asumis- ym. palveluita mielenterveyskuntoutujille. Palvelutarve arvioidaan yksilöllisesti ja tapauskohtaisesti.

Työllisyyspalveluiden tavoitteena on vähentää työttömyyttä ja luoda uusia työpaikkoja. Pitkäaikaistyöttömien henkilöiden palvelut järjestetään yhteistyössä sosiaalipalveluiden, työllisyyspalveluiden, TE-toimiston, Kelan sekä muiden toimijoiden kanssa. Työllisyyspalveluiden kokonaisuuteen kuuluvat: työllisyyden kehittäminen, nuorten työllisyyspalvelut, pitkään työtä hakeneiden palvelut sekä TYP-palvelut/Pohjois-Pohjanmaan monialainen yhteispalvelu. Työ- ja elinkeinosuunnittelija tekee tiivistä yhteistyötä järjestöjen ja yritysten kanssa.

Päämäärä 2022

Tavoitteena sosiaali- ja vammaispalvelujen oikea-aikaisuus ja saatavuus matalalla kynnyksellä kuntalaisille. Palveluissa keskeistä on huomioida asiakkaan omat voimavarat ja tukea niitä parhaalla mahdollisella tavalla.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit/Tavoitetasot	Toteutuminen
Hyvinvointia (koulu- tuksella)	Ammattitaitoinen, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Työntekijöiden koulu- tus	Kolme koulutuspäi- vää/tt/ vuosi	Ei toteutunut
		Työnohjaus	Toteutuu säännölli- sesti	Toteutui
	Laadukas ja asiakas- lähtöinen kirjaaminen	Asiakaslähtöiset asia- kas-/kuntoutus-/akti- voitusuunnitelmat	Jokaisella asiakkaalla on suunnitelma Jokaiselle uudelle asi- akkaalle on tehty pal- velutarpeen arviointi	Toteutui osittain Palvelutarpeen arvi- ointi on tehty kaikille, ellei se ole ollut ilmei- sen tarpeetonta
Avoin ja kuuleva vuo- rovaikutus	Osallisuuden ja vaikut- tamisen lisääminen	Vuorovaikutus ym. tuen tarpeen varhai- nen tunnistaminen	Säännöllinen ja moni- puolinen vertaisryh- mätoiminta	Toteutui osittain
		Tulos- ja kehityskes- kustelut	Kehityskeskustelujen toteutuminen 100 %	Kehityskeskustelut to- teutuivat osittain
	Kunta koetaan hyvänä ja vastuullisena työn- antajana	Säännölliset työ- paikka- ja tiimikokouk- set	Säännöllinen toteutu- minen	Toteutui
Vastuullinen ja pitkä- jänteinen talouden- pito	Toimivat palvelupro- sessit	Palveluprosessien kriittinen tarkastelu ja toiminnan kehittämi- nen	Keskeiset palvelupro- sessit toimivat, työ- käytäntöjä on kehi- tetty	Toteutui
	Palvelut oikea-aikaisia, kustannustehokkaita ja riittäviä käytettä- vissä olevin resurssein	Asiakasmäärien, hoito- päivien ja kustannus- ten seuranta	Palvelujen kysyntään pystytään vastaamaan ilman merkittävää toi- mintamenojen kasvua	Ei toteutunut

Sosiaalityöntekijöiden vastuualueet ovat lastensuojelu, vammaispalvelut, lastenvalvonta ja aikuissosiaalityö. Palvelutarpeen arviointeja tehtiin lähes kaikille asiakkaille, joista saapui lastensuojeluilmoitus tai huoli-ilmoitus sosiaalihuoltoon. Lastensuojeluilmoituksia saapui yhteensä 287 kpl. Perhetyö ja kotipalvelu järjestettiin omana toimintana. Kotipalvelun palkkatuella palkattu resurssi oli tarpeellinen. Yhteistyötä koulujen, varhaiskasvatuksen ja terveyspalvelujen kesken tehtiin tiiviisti. Virka-aikainen sosiaalipäivystys hoidettiin työporeittain vuoroviikoin.

Lastensuojelussa ja perhetyössä näkyivät vanhemmuuden ja rajojen asettamisen vaikeudet, lasten koulupoissaolot ja psyykinen oireilu. Asiakkuuksien osalta ikäihmisistä tehtyjen huoli-ilmoitusten määrä lisääntyi vuoden 2022 aikana, syinä taloudelliset asiat ja arjessa selviytyminen. Myös toimeentulotukiasiakkaiden määrä edelleen kasvoi, yhteensä toimeentulotuen asiakkuudessa oli 75 henkilöä.

Työllisyystoiminta

Kuntaan kesätyösetelillä työllistettyjä oli 81, joista 9.luokkalaisia oli 48, toisen asteen opiskelijoita 18 ja 7. sekä 8.luokkalaisia 15. Kesätyösetelillä kunnan ulkopuolelle työllistyi 45 nuorta, joista yrityksiin 23, kotitalouksiin 15, yhdistyksiin 7). Kesäyrittäjä hakeneiden nuorten/yrityksien määrä oli 18. Kesäyrittäjien 1.erää haki 18 nuorta ja 2.erää 9 nuorta.

Kunta työllisti vuoden 2022 aikana palkkatuella yhteensä 26 eri henkilöä, joista sivistysosasto 3, sosiaali- ja terveysosasto 5, tekninen osasto 14 ja hallinto- ja kehittämisosasto 4 henkilöä. Kuntalisää haki ja sai 2 yhdistystä (Tyrnävän 4h ja Yritetään yhdessä ry) sekä 1 yritys (Tilitoimisto Kaisu Haataja). Työmarkkinatuen kuntaosuusmaksut olivat vuonna 2022 yhteensä 246 864,56 euroa. Työttömyysaste on ollut matalimmillaan marraskuussa (5,3 %) ja korkeimmillaan heinäkuussa (8,4 %). Kuntouttavan työtoiminnan päiviä Tyrnävällä oli vuonna 2022 852 päivää ja kuntouttavassa työtoiminnassa oli yhteensä 26 henkilöä.

Työllisyyspalveluihin perustettiin 50 % omavalmentajan toimi.

Työllisyyden kuntakokeilussa asiakasmäärä vaihteli syyskuun 164 asiakkaasta tammikuun 195 asiakkaaseen. Rakenneyttömiä oli vähiten marraskuussa (55 henkilöä) ja eniten heinäkuussa (72 henkilöä). Työhaun keskimääräinen kesto vaihteli vuonna 2022 45–57 viikon välillä. Kaikkien asiakkaiden aktivointiaste oli parhaimmillaan lokakuussa (47,8 %) ja heikoimmillaan heinäkuussa (30,2 %). Palveluissa, kuten kuntouttavassa työtoiminnassa, työkokeilussa, työvoimakoulutuksissa ja omaehtoisissa opinnoissa, oli asiakkaita eniten lokakuussa (77) ja vähiten heinäkuussa (52). Työnhakuja päättyi eniten elokuussa (23) ja vähiten joulukuussa (4). Työllisyyden kuntakokeilussa on työskennellyt vuonna 2022 neljä henkilöä, joista Te-taustaisia 1,2htv ja kuntataustaisia yht. 1htv.

Sosiaalipalvelut	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio-muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	142 102	-	142 102	238 649	96 547	167,9
Toimintamenot	-2 226 465	-310 000	-2 536 465	-2 550 802	14 337	100,6
Toimintakate	-2 084 363	- 2 394 363	-2 394 363	-2 312 153	82 210	96,6

Vammaispalvelut	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio-muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	1 226 400	-	1 226 400	1 169 143	-57 257	95,3
Toimintamenot	-3 912 414	-867 000	-4 779 414	-4 713 800	65 614	98,6
Toimintakate	-2 686 014	- 3 553 014	-3 553 014	-3 544 656	8 358	99,8

IÄKKÄIDEN PALVELUT

Palvelun yleistavoite

Iäkkäiden palveluissa tavoitteena on tukea ikääntyvien ihmisten itsenäistä selviytymistä ja kotona asumista, antaa mahdollisuus aktiiviseen toimintaan sekä ylläpitää fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Tavoitteena myös sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä iäkkäiden palvelujen järjestelmä. Ehkäisevillä palveluilla ja kuntoutuksella pidetään yllä iäkkäiden ihmisten toimintakykyä. Palveluihin sisältyvät mm. neuvontapalvelut (kuten seniorineuvola), muistisairaiden palvelut, omaishoitajien terveystarkastukset, hyvinvointia edistävät yli 75 v kotikäynnit, päivätoiminta, rokotukset.

Tulosalueen kuvaus

Iäkkäiden palveluihin kuuluvat kotihoidon (kotipalvelu/kotisairaanhoido) palvelut, ikäihmisten päivätoiminta, omaishoito/omaishoidon tuki, tehostettu palveluasuminen, seniorineuvola-toiminta, tukipalvelut (asiointiliikenne, kuljetuspalvelut, asiointiapu, ateriapalvelu, pyykkipalvelu sekä turvapuhelinpalvelut), sotainvalidien ja veteraanien palvelut ja erityisryhmien palvelut. Tukipalveluilla täydennetään kotipalvelun antamaa henkilökohtaista huolenpitoa. Tukipalvelut ovat ensimmäisiä palveluita, joita asiakas tarvitsee itsenäisen asumisen tueksi.

Vanhuspalvelulaissa on säännös palvelutarpeen selvittämisessä ja arvioinnissa käytettävästä kansallisesti yhtenäisestä seuranta- ja arviointijärjestelmästä. RAI-arviointivälineistö yhtenäistää palvelutarpeiden arviointia ja tukee palvelujen laadun kehittämistä. Kunnan on käytettävä RAI-arviointivälineistöä iäkkään henkilön toimintakyvyn arvioinnissa, jos iäkäs henkilö tarvitsee säännöllisesti annettavia sosiaalipalveluja. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on huolehdittava siitä, että kunnilla on maksutta käytettävissä RAI-arviointivälineistö ja saatavilla koulutusta välineistön käyttöön. Iäkkäiden palveluiden päämääränä on turvata kuntalaisille mahdollisimman toimintakykyinen ikääntyminen: Asiakas- ja palveluohjaus keskiössä ikäystävällinen palvelujen rakenne Teknologian hyödyntäminen ikääntyneiden palveluissa

Päämäärä 2022

Iäkkäiden palveluiden päämääränä on turvata kuntalaisille mahdollisimman toimintakykyinen ikääntyminen.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Tavoitetaso/Mittarit	Toteutuminen
Hyvinvointia (koulu- tuksella)	Laadukas asiakaspalvelu	Asiakkaiden osallisuuden ja valintojen tukeminen Asiakastyytyväisyyskyselyn toteuttaminen Toimintakyvyn heikkenemistä ennakoivien riskitekijöiden tunnistaminen (kaatumiset, tapaturmat, liikkumisen ongelmat, ravitsemustila)	Yksilöllinen hoito-/ palvelu-/ kuntoutussuunnitelma jokaisella asiakkaalla Tyytyväiset asiakkaat; asiakastyytyväisyyden arvosana 4 (asteikko 1–5) Kattava poikkeamara-portointi	Toteutui osittain Ei toteutunut Toteutui
Avoin ja kuuleva vuorovaikutus	Henkilöstön välitön asiakastyö lisääntyy toimintatapoja uudistamalla	Työryhmätyöskentely/ yhdessä kehittäminen: hiljainen raportointi	Kustannustehokas toiminta Kehittämistyöryhmä toimii aktiivisesti	lääkäiden palveluiden kehittämistyöryhmä ei kokoontunut
Vastuullinen ja pitkäjänteinen taloudenpito	Toiminta on talousarvion ja toimintasuunnitelman mukaista	Talouden ja toiminnan toteutumista seurataan kuukausittain	Talousarvion mukainen toiminta	Ei toteutunut

lääkäiden palveluissa henkilöstön saatavuus oli haasteellista. Henkilöstön saatavuuteen pyrittiin vaikuttamaan myönteisesti parantuneilla henkilöstöeduilla, paikallisella sopimuksella hälytys- ja kutsurahasta, rekrytointilisällä ja vinkkipalkkiolla. Lisäksi tuettiin oppisopimuksella opiskelemista ja rekrytoitiin hoiva-avustajia määräaikaan tehtäviin. Henkilöstökulut ylittyivät, johtuen vuokrahoitajien ja Y-tunnuksilla toimivien hoitajien käytöstä sekä vakinaisen henkilöstön lisä- ja ylityöstä.

Kotolan asumispalveluyksikkö remontointiin vuoden 2022 aikana, mutta toimintaa pystyttiin toteuttamaan suunnitellusti remontista huolimatta. Kotihoidon henkilöstö oli edelleen väistötiloissa terveyskeskuksessa.

lääkäiden palvelut	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio-muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	349 932	-	349 932	674 865	-324 933	192,9
Toimintamenot	-3 738 022	-890 000	-4 628 022	-4 632 539	4 517	100,1
Toimintakate	-3 388 090	-4 278 909	-4 278 090	-3 957 674	-320 416	92,5

TERVEYSPALVELUT

Palvelun yleistavoite

Perusterveydenhuollon alueella toiminta koostuu terveyskeskuksen palveluista eli vastaanottotoiminnasta, neuvolatoiminnasta, mielenterveystoimesta, kuntoutuksesta ja suun terveydenhuollon toiminnasta. Lisäksi perusterveydenhuollon tasoisina palveluina hankitaan laboratorio- ja kuvantamispalveluita ja potilaiden tarvitsema terveyskeskussairaalasoinen hoito. Terveyskeskuksella toimii oma välinehuollon yksikkö.

Erikoissairaanhoidon palvelut järjestetään pääsääntöisesti Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin toimesta. Sairaanhoitopiiri tuottaa palvelut itse ja hankkii mahdolliset potilaiden tarvitsemat erityispalvelut niitä tuottavilta tahoilta.

Potilaalla on oikeus valita hoitopaikkansa niin perusterveydenhuollon kuin erityissairaanhoidonkin osalta. Kotikunta on vastuussa hoidon kustannuksista. Terveyspalvelut vastaavat tyrnäväläisten muualla annetun hoidon aiheuttamista kustannuksista ja tarjoaa tarvittaessa kiireellistä hoitoa ja valinnan perusteella kiireetöntä hoitoa vieraskuntalaisille.

Tulosalueen kuvaus

Terveyspalvelujen tulosalueeseen kuuluvat perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoito.

Päämäärä 2021

Terveyspalvelujen tehtävä on huolehtia kuntalaisten hyvinvoinnista tuottamalla kuntalaisten tarvitsema terveydenhuolto ja sairaanhoito.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Tavoitetaso/Mittarit	Toteutuminen
Hyvinvointia (koulu- tuksella)	Riittävät ja tasapuoliset palvelut perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa	Perusterveydenhuollon hoidon tarpeen arviointi, resurssien oikea kohdentaminen ja tehokas käyttö	Hoitotakuun toteutumisen seuranta	Toteutui
	Ennaltaehkäisevään toimintaan panostaminen kaikissa ikäryhmissä	Terveyden kartoitus, riskitekijöihin puuttuminen ja terveisiin elintapoihin ohjaus	Tarkastukset toteutuvat asetusten mukaisesti.	Toteutui
		Sairauksien seulonta väestössä	Seulonnat toteutuvat asetuksen mukaisina	Toteutui
		Työttömien terveys-tarkastukset	Tarkastukset toteutuvat ja johtavat tarvittaessa toimenpiteisiin. Toiminta on havaittavissa työttömyyden hoidon kuluissa	Toteutui
	Seniorineuvolan toiminta	Ikäihmiset saavat ohjausta ja neuvontaa oikea-aikaisesti, yhteistyö ikäihmisten palveluihin tiivistä.	Toteutui	
Avoin ja kuuleva vuorovaikutus	Paikallinen ja alueellinen yhteistyö.	Osallistuminen poikkialliseen palveluiden kehittämiseen.	Osallistuminen yhteistyökokouksiin ja tapahtumien järjestämiseen.	Toteutui
	Ammattitaitoinen ja riittävä henkilökunta	Toimipaikkakoulutusten järjestäminen	Koulutuksia on toteutettu 3–4 /v	Toteutui osittain
Vastuullinen ja pitkäjänteinen taloudenhoidon pito	Tarkoituksenmukainen erikoissairaanhoidon käyttö	Hoidon oikea porrastus ja hoidon ja lähetysten toteutuminen kiireettömän hoidon perusteiden mukaisesti	Kustannukset/asukas	

Koronapandemia vaikutti voimakkaasti alkuvuonna perusterveydenhuollon toimintaan: hoitaja- ja lääkäriresurssia käytettiin paljon testaamiseen, jäljittämiseen ja eristyspäätöksiin. Syksyllä tilanne normalisoitui. Koronarokotukset koko väestölle tarjottiin alkuvuonna ja rokottaminen jatkui THL:n ohjeistusten mukaisesti. Alkuvuoden runsaat koronatestausmäärät vaikuttivat laboratoriomenojen kasvuun.

Perusterveydenhuollon osalta tilanne oli hyvä vuonna 2022 ja syksyllä jonotilanne saatiin purettua. Koulu- ja neuvolatarkastukset sekä seulonnat tehtiin asetuksen mukaisesti. Mielen terveystalouksissa palveluiden saatavuus oli pääosin hyvä. Resurssien osalta mielen terveystalouksissa oli käytössä vain yhden psykologin työpanos. Muu henkilöstöresurssi mielen terveystalouksissa oli hyvä. Neuvolan perhetyö käynnistettiin vuoden 2022 aikana. Neuvolan perhetyötä suunnattiin odottaville vanhemmille, neuvolaikäisten lasten perheille sekä ensisynnyttäjille ja kuntaan muuttaville vauvan ollessa yhden kuukauden ikäinen.

Suun terveydenhuollossa hoitotakuu toteutui, mutta potilaiden runsaan hoidon tarpeen vuoksi hoitajaksot olivat pitkiä. Suun terveydenhuoltoon asennettiin yksi uusi hammashoitoyksikkö, joka hankittiin leasing-sopimuksella.

Terveyspalvelut	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	484 390	-	484 390	1 171 913	-687 523	241,9
Toimintamenot	-12 515 357	-580 000	-13 095 357	-13 565 187	-469 830	103,6
Toimintakate	-12 030 967	-12 610 967	-12 610 967	-12 393 274	-217 693	98,3

4.6 Sivistys- ja hyvinvointiosasto

Yleiskuvaus

Sivistys- ja hyvinvointiosasto tuottaa palveluja, jotka edistävät kuntalaisten kokonaisvaltaista hyvinvointia opetuspalveluiden, varhaiskasvatus- ja kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden kautta.

Tulosalueeseen kuuluvat sivistys- ja hyvinvointiosaston hallinto, opetus-, varhaiskasvatus-, kulttuuri- sekä vapaa-aikapalvelut ja vapaa sivistystyö: kansalaisopisto, musiikkiopisto ja taiteen perusopetus.

Tavoite 2022

Tavoitteena on tarjota kuntalaisille hyvät lähtökohdat yksilön kasvuun, itsensä kehittämiseen sekä valmiudet menestyä erilaisissa toimintaympäristöissä. Sivistys- ja hyvinvointiosasto tarjoaa laadukkaita opetus-, varhaiskasvatus-, kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluja ja edistää kuntalaisten henkistä ja fyysistä hyvinvointia. Pää tavoitteet vuodelle 2022 ovat yhteisöllisyyden edistäminen, yhteisestä ympäristöstä huolehtiminen ja sivistys- ja hyvinvointipalveluiden visualisointi osana kunnan brändityötä.

Päämäärä 2022

Sivistys- ja hyvinvointiosaston hallinnossa on valmistauduttu hyvinvointialueuudistukseen, kehitetty osaston viestintää ja tehty tiivistä yhteistyötä työntekijöiden hyvinvoinnin edistämiseksi kunnan muiden osastojen kanssa. Kirkkomännikön koulu-päiväkotin uudisrakennuksen valmistelutyötä on tehty yhteistyössä teknisen osaston kanssa.

Kuntalaisten osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistämistä on jatkettu poikkihallinnollisesti koko kunnan hyvinvointityön kautta. Hyvinvointityössä on laadittu nykyisen valtuustokauden laaja hyvinvointikertomus, uudistettu hyvinvointijohtamisen malli Tyrnävän kunnassa siten, että hyvinvointi- ja henkilöstöjohtaja vastaa kunnan hyvinvointityöstä. Kuntalaisten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä on toteutettu hyvinvointityössä Tuunaa Tyrnävää -osallistavan budjetoinnin mallilla. Kaikille avoimeen ideahakuun tuli 534 ideaa, joista kuntalaiset äänestivät 25 000 €:lla toteutettavaksi ulkoliikuntapuiston.

Koko osaston toimintaa on arvioitu säännöllisesti yksiköiden tulospalaverissa, osaston johtoryhmässä ja arviointityöryhmässä. Sivistys- ja hyvinvointiosaston johtoryhmä kokoontunut säännöllisesti. Sivistys- ja hyvinvointiosaston arviointityöryhmä on kokoava elin, joka koordinoi ja kokoaa Tyrnävän kunnassa sivistys- ja hyvinvointiosaston arvioinnit ja kyselyt ja raportoi niistä lautakunnalle.

Lasten ja nuorten asiat ovat olleet esillä nuorten asioiden työryhmässä, oppilashuollon ohjausryhmässä ja hyvinvointityöryhmässä. Yhteinen huoli on ollut lasten ja nuorten hyvinvointi, jaksaminen ja perheiden haasteet koronapandemian ja maailman epävarman tilanteen pitkittyessä. Kohdennetut tukitoimet ja erityisen tiivis yhteistyö sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa on toiminut hyvin. Hankerahoituksilla on lisätty resurssia kouluihin ja varhaiskasvatukseen.

Osaston yhteiset teemat Liikkuva- ja Lukeva kunta sekä kansainvälisyys ovat toteutuneet hyvin ja erityisesti kansainvälisyys on laajentunut moniin yksiköihin. Sivistys- ja hyvinvointiosaston johtoryhmä on kokoontunut säännöllisesti ja linjannut yhteisten tavoitteiden saavuttamista ja mahdollistanut joustavan yhteistyön osaston eri yksiköiden välillä. Työntekijöiden jaksaminen ja hyvinvointi on ollut osaston yhteinen tavoite.

Osaston riskitekijöinä on edelleen pätevän henkilöstön rekrytointi avoimena oleviin tehtäviin erityisesti varhaiskasvatuspalveluissa ja sijaisten puute.

Sivistys- ja hyvinvointiosasto talousarvio yhteensä 2022

	Menot €	Tulot €	Netto €
Sivistys- ja hyvinvointiosasto	-17 574 499	1 268 597	-16 305 902
Hallinto	-224 192	18 469	-205 723
Opetuspalvelut	-11 545 264	686 574	-10 858 689
Varhaiskasvatuspalvelut	-4 833 813	302 019	-4 531 794
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	-971 231	261 535	-709 696

Sivistys- ja hyvinvointiosasto	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	1 081 032	-	1 081 032	1 268 597	187 565	117,4
Toimintamenot	-17 519 637	-	- 17 519 637	-17 574 499	-54 862	100,3
Toimintakate	-16 438 605	-	-16 438 605	-16 305 902	132 703	99,2

Sivistys- ja hyvinvointiosaston hallinto

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuminen
Luodaan mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle	Hyvinvointityö Kuntalaisten ja henkilöstön osaamisen ja hyvinvoinnin edistäminen	Laadukas koulutus Hyvinvointityö ja tapahtumat Laaja Hyvinvointikertomus 2021–2024 Elinikäisen oppimisen vahvistaminen	Koulupudokkaiden määrä Tapahtumien ja työpajojen määrä Osallistujamäärät Arviointi ja saatu palaute Vapaan sivistystyön tarjonta ja osallistuminen	1 50 kpl HYTE- tapahtumaa Taiteen perusopetus 12 paikkaa. Musiikkiopisto 52 hlöä Kansalaisopisto 337 hlöä Tarkat tiedot yksiköiden taulukoissa.
Päätöksenteon vuorovaikutus on avointa ja osallistavaa	Muutosten ennakointi ja strategisten tavoitteiden saavuttaminen Kuntalaisten osallisuuden vahvistaminen Aktiivinen vuorovaikutus kuntalaisten kanssa	Kyselyt, tapahtumat, yhteiskunnallisen keskustelun mahdollistaminen (kirjaston rooli) Yhteistyötä eri yksiköiden välillä Kuntalaisten kuulemisen ja osallisuuden vahvistaminen Viestintävastuiden määrittely	Kehityskeskustelut Palauteiden määrä Tiedotteiden määrä Osaston yhteiset palaverit ja työpajat Kuntalaisten kuulemis-tilaisuudet ja työpajat	Pidetty kaikille 3 kpl 4 kpl 4 kpl
Kuntataloudessa huolehditaan hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista	Toiminta talousarvion ja toimintasuunnitelman ja strategian mukaista	Talouden seuranta ja tarvittavat toimenpiteet Osavuosisiraportit	Sihy-jory Vaka-jory Rehtorikokoukset Tulospalaverit	kuukausittain kuukausittain 2 krt/ kk 1 krt/ kk Talousarviossa pysyminen

Hyvinvointityö

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan tehtävä. Se on tietoista voimavarojen kohdentamista kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen. Käytännössä kyse on tehtävistä, joiden tavoitteena on kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn lisääminen, sairauksien ja syrjäytymisen ehkäisy ja osallisuuden vahvistaminen. Näitä tehtäviä toteutetaan kunnan kaikilla toimialoilla. Edistämällä hyvinvointia ja osallisuutta parannetaan kuntalaisten elämänlaatua, lisätään työllisyyttä, työkykyä ja tuottavuutta ja hillitään sosiaalisten ongelmien ja eriarvoisuuden kasvua (THL). Tyrnävän kunnan strategian mukaisesti Tyrnävän kunnan toimintatavoissa korostuu asiakas- ja asukaslähtöisyys ja laaja hyvinvointinäkökulma.

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja vastaa yhdessä sosiaali- ja terveysjohtajan sekä kunnan hyvinvoinnin edistämisen työryhmän kanssa Tyrnävän laajan hyvinvointikertomuksen ja vuosittaisten hyvinvointikatsausten laatimisesta. Terveydenhuoltolaki (1326/2010, § 12) velvoittaa kunnat valmistelemaan hyvinvointikertomuksen, joka on tiivis kuvaus johdtopäätöksineen kunnan toteuttamasta hyvinvointipolitiikasta, väestön terveydestä ja hyvinvoinnista,

väestöryhmittäisistä hyvinvointi- ja terveyseroista, terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavien tekijöiden muutoksista, palvelujärjestelmän toimivuudesta ja kyvystä vastata hyvinvointitarpeisiin, ehkäisevän työn kustannuksista ja mahdollisista vaikutuksista sekä tavoitteista ja toimenpiteistä. Tavoitteita ja toimenpiteitä tarkennetaan ja painopisteitä valitaan vuosittain.

Laaja hyvinvointikertomus on kunnan hyvinvointijohtamisen, strategiatyön, talouden ja toiminnan suunnittelun, arvioinnin sekä raportoinnin työväline. Hyvinvointikertomus täydentää terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä koskevia näkökulmia strategian, toiminnan ja talouden suunnittelussa. Hyvinvointikertomuksen avulla määritetään kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopistealueet, kehittämiskohteet, haasteet, vahvuudet, tavoitteet, toimenpiteet, resurssit ja arviointimittarit. Hyvinvointikatsaus laaditaan vuosittain ja siinä arvioidaan edellisen vuoden hyvinvointityön tuloksia ja kuvataan tulevan vuoden keskeiset hyvinvointia edistävät toimenpiteet. Tyrnävän kunta on mukana Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisopimuksessa vuosille 2019–2025, sopimuksessa sopimusosapuolet ilmaisevat halunsa edistää ja kehittää pohjoispohjalaisten ihmisten hyvinvointia.

Tyrnävän kunnan hyvinvointikatsaus 2022 hyväksyttiin valtuustossa 7.11.2022. Vuonna 2022 kunnan HYTE-ryhmä koontui 4 kertaa. Yhdessä tekemistä, liikuntatarjonnan esittelyä, valoa talven keskelle ja kulttuurisia sisältöjä verkkopalustalla ja lähitilaisuuksina, joiden sisältämät kuusi hyvinvointitapahtumaa toimintakaudella 2021–2022 lisäsivät osallisuuden kokemuksia sekä edistivät kulttuuria. Tapahtumilla saatiin uusia yleisöjä, tavoitettiin uusia kohderyhmiä. Hyvinvointitapahtumiksi voidaan laskea lähes kaikki kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden järjestämät tapahtumat, joko kunnan tai yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa järjestetyt, joita toimintakaudella toteutui noin 50 kpl. Avustuksien tuella seurat järjestivät yhteensä 1561 harjoitusta, joihin osallistui 16086 henkeä.

Mobiilikirjastoilla kirjastopalvelut lähemmäs kuntalaisia -hankkeen puitteissa hankittujen kirjakaappien myötä kirjastopalvelut laajenivat marraskuussa 2021 Temmekselle ja kesällä 2022 Murtoon.

Hyvinvoinnin edistämisen toimenpiteitä vuonna 2022 olivat mm.

- Liikkuva kunta -toiminta kuten *Kunnossa kaiken ikää* -ryhmät ja *Harrastamisen Suomen mallin* liikuntakerhot
- Osallistava budjetointi - Tuunaa Tyrnävää, kohteeksi valikoitui ulkoliikuntapuisto
- Tyrnävän kunta oli mukana Vertaistervarit -hankkeessa, myös vuonna 2022. Vertaistervarit -hanke on saanut jatkorahoituksen vuodelle 2023 ja yhteistyö jatkuu edelleen. Hankkeessa on elintapaohjaukseen liittyviä toimenpiteitä
- Valtuuston, järjestöjen ja kuntalaisten osallistaminen valitsemaan hyvinvoinnin painopistealueet uudelle valtuustokaudelle
- Laaja hyvinvointisuunnitelma 2021–2025 laadittiin ja hyväksyttiin kunnanhallituksessa 7.11.2022
- Työllisyyden kuntakokeilun jatko. Kokeilussa kehitetään uudentyyppisiä palveluja ja tehostetaan palvelumalleja
- Kotimetsän leikkipuiston saneeraus on valmistunut 2022. Katuvalaistuksen vuosittainen uusiminen led-valaisimiksi on toteutunut. Murron pohjoisosan valaistus on uusittu 2021 ja eteläosa uusittiin syksyn 2022 aikana. Puistoja ja yleisiä alueita on hoidettu laadittujen hoitoluokitusten mukaisesti. Murron metsäalueiden rai-vaukset ja siivoukset toteutuivat kesän 2022 aikana. Tyrnävän kuntakeskusalueella on ollut suunnitelmana Vanhatien saneeraus välillä Kunnankuja-Meijerikatu. Hankkeen tavoite on parantaa keskusta-alueen liikenneturvallisuutta sekä viihtyisyyttä

Lukeva kunta -ohjelma

Lukeva kunta -ohjelma on valittu yhdeksi Tyrnävän kunnan hyvinvointityön käytännön toimenpiteeksi. Lukeva kunta -ohjelma liittyy Lukutaitofoorumin suuntaviivojen pohjalta käynnistyvään Lukuliikkeeseen, jossa haastetaan kaikki mukaan edistämään lukemista ja lukutaitoa.

Lukeva kunta -ohjelman tavoitteena Tyrnävällä on edistää ja innostaa kaikenikäisten lukuharrastusta ja lukutaitoa, pääpaino on lapsissa ja nuorissa, mutta myös muut ikäryhmät huomioidaan. Lukeva kunta -ohjelman tiimoilta on koonnuttu pari kertaa vuodessa poikkihallinnollisella kokoonpanolla. Kokouksissa käydään läpi jo olemassa olevia toimia lukemisen edistämiseen sekä suunnitellaan tulevaa toimintaa ja mahdollisia hankkeita Lukeva kunta -ohjelmaan liittyen.

Vuonna 2022 kirjastossa panostettiin erityisesti lasten ja nuorten kirjastotyöhön. Kirjaston ja koulujen välinen yhteistyö onkin kehittynyt ja aktivoitunut kirjavinkkauksien, kirjastonkäytön opetuksien sekä kirjaston tarjoamien

kirjailijavierailujen myötä. Myös opetussuunnitelman liitteenä oleva Tyrnävän lasten ja nuorten kirjastopolku on otettu kouluilla hyvin vastaan.

Lukeva kunta -ohjelman tiimoilta kokoonnuttiin vuoden aikana kaksi kertaa eri alojen kumppaneiden kanssa pohtimaan ja suunnittelemaan toimenpiteitä lukemisen edistämiseksi. Lukeva kunta -ohjelmassa järjestettiin sen myötä monenlaisia tapahtumia, joista erityisimpänä Lukuviikko, joka osoitti, että koko Tyrnävä lukee ja lukeminen on koko kunnan asia.

Koko Tyrnävä lukee -tapahtumat Lukuviikolla 4.–10.4.2022 teemalla: Lukemalla parempi maailma. Lukuviikon ohjelmassa oli mm. lukukilpailu kaikkien Tyrnävän koulujen kesken. Neuvolassa käytiin esittelemässä kirjaston palveluja. Nuorisotoimen väki piti kirjastossa peli-illan eri ikäisille nuorille. Somessa esiteltiin kunnan johtoryhmän kirjasuosikkeja kuvan ja kirjan kanssa. Somekanavilla myös asiakkaat saivat esittää kirjavinkkejä. Luottamushenkilöiden kirjavinkeistä oli näyttely kirjastossa. Eskareiden ja viskareiden kirjastoseikkailut järjestettiin kirjastossa. Lukutunti Kotolassa seurakunnan kanssa yhteistyössä. Kirjailija Jenni Ränä vieraili kirjastossa. Lasten lauantaina ohjelmassa oli satutuokioita, satuhierontaklinikka, askartelua ja arvontaa.

Liikkuva kunta -ohjelma

Tyrnävän kunnan hyvinvointityössä liikkumisen edistäminen ja liikunnalliseen elämäntapaan kannustaminen ovat keskeisiä tavoitteita. Liikkuva kunta -ohjelma tukee kunnan eri osastoja edistämään liikuntaa arjessa, liikuntas sihteeri koordinoi Liikkuva kunta -ohjelmaa.

Opetuspalveluissa liikuntaa on pyritty lisäämään välituntiliikunnalla ja koulupäivän jälkeen tapahtuvalla liikuntakerhotoiminnalla – niin koulun kuin Harrastamisen Suomen mallin kerhoilla. Koululaisilla on ollut mahdollisuus pelata erilaisia pelejä välituntialueilla ja ruokavälitunneilla on voinut osallistua välituntiliikuntaan koulujen saleissa.

Kirkkomännikön ja Rantaroustin koululla käytössä aamupäivällä pitkä liikuntavälitunti. Koululla on hankittu välitunnille liikuntavälineitä erityisesti oppilaskunnan toimesta. Neljännen luokan oppilaita koulutettu välituntitoiminnan vetäjiksi pienemmille koululaisille. Vuoden aikana on järjestetty erilaisia liikuntatapahtumia kuten liikunta- ja retkipäiviä luokitain tai luokka-asteittain, jalkapalloturnaus ja Rynkeby-kävely.

Murron koululla on toteutettu liikkuvan kunnan mukaista monipuolista liikuntaa. Ympäristö mahdollistaa monipuolisten ja erilaisten liikuntamahdollisuuksien toteuttamista. Tästä hyvänä esimerkkinä frisbeegolfrata välittömässä koulun läheisyydessä. Lisäksi oppilaskunnan järjestämiä liikuntatapahtumia on ollut useita lukuvuoden aikana.

Temmeksen koululla liikkuminen on osa koulun arkea ja sen myönteiset vaikutukset nähdään tärkeänä osana koulu-laisten toimintaa. Koulun ympäristössä on loistavat mahdollisuudet lähiliikuntaan ja viime kesänä tarjontaan tuli myös uusi frisbeegolfrata, jota hyödynnetään esimerkiksi liikuntatunneilla. Yhteistyökumppanin kautta myös koulun piha-alueelle rakennettiin kiinteitä frisbeegolfkoreja, jotka ovat välituntisin ahkerassa käytössä. Koulunkäynninohjaajat ovat oppilaita aktivoimalla lisäämässä liikkumista välitunneilla. Luokkien väliset haasteottelut eri lajeissa, Rynkeby-juoksu ja hiihtokilpailu ovat osaltaan olleet edesauttamassa oppilaiden liikuntaharrastuksen lisääntymistä, leikkimielisyyden tärkeyttä unohtamatta.

Yläkoululla oppilaskunnan hallitus ja tukioppilaat ovat järjestäneet erilaisia kisoja/turnauksia. Perinteinen liikuntapäivä pidettiin syksyllä 2022. Koulujen henkilöstölle on ollut tarjolla työliikuntana sähkö ja ohjattua jumppaa.

Varhaiskasvatuksessa liikkuminen on osa lasten päivittäistä ohjelmaa. Lapsille mahdollistettiin liikkuminen sekä sisällä että ulkona. Kaikissa päiväkodeissa ei ole käytössä liikuntasalia, joten sisäliikuntaa suunniteltiin myös pieneen tilaan sopivaksi. Lasten kanssa ulkoiltiin päivittäin (2–3 h/päivä) ja hyödynnettiin oman piha-alueen lisäksi lähiympäristöä sekä lähiympäristön erilaisia liikuntapaikkoja. Lapsille tarjottiin mahdollisuuksia monipuoliseen liikuntaan eri ympäristöissä; pihoilla, leikkipuistoissa ja metsässä.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa liikuntapalvelujen kautta on mahdollistettu kunnassa toimivien järjestöjen liikuntapaikkojen käyttäminen, tehty yhteistyötä sosiaali- ja terveysosaston kanssa elintapaneuvonnassa ja edistetty nuorten liikkumista ja aktiivista vapaa-ajan harrastustoimintaa yhdessä eri sektoreiden toimijoiden kanssa.

Kuntalaisten liikunnallisen elämäntavan toteutumista on edistetty liikuntapaikkojen, puistojen ja virkistysalueiden ylläpidolla, kunnan yleisten alueiden hiekoituksella ja kunnan julkisella hiekoituskampanjalla, jossa kuntalaisten oli mahdollista hakea hiekkaa omille pihoilleen jokaisessa kunnan taajamassa.

Hallinto	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	17 000	-	17 000	18 469	1 469	108,6
Toimintamenot	-208 872	-13 900	-222 772	-224 192	-1 420	100,6
Toimintakate	-191 872	-13 900	-205 772	-205 723	-49	99,9

OPETUSPALVELUT

Palvelun yleistavoite

Tyrnävän kunnan strategian mukaisesti tavoitteena on luoda valmiudet elinikäiselle oppimiselle, tarjota laadukasta perusopetusta ja oppimisen tukea. Tyrnäväläiset arvot ja historia sisältyvät varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmiin sekä vapaan sivistystyön opintoihin. Opetuksessa hyödynnetään paikallisia ihmisiä ja yhteisöjä siten, että kulttuuriperintö pysyy osana yhteisöä ja kehittyä edelleen.

Tulosalueen kuvaus

Opetuspalvelut muodostuvat kouluista, esiopetuksesta, erityisopetuksesta ja koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta. Tyrnävällä toimii neljä perusopetuksen koulua: Murron, Temmeksen, Kirkkomännikön sekä Kuulammen koulut. Koulujen oppilasmäärä on yhteensä 1454 (20.9.2021).

Päämäärä 2022

Yhteiset opetuspalveluiden painopisteet ovat hyvinvoinnin edistäminen, kestävä kehitys ja kansainvälisyys kouluissa. Oppilaiden ja opettajien ja koulujen muun henkilökunnan hyvinvointia edistetään osallisuuden lisäämisellä, varhaisella puuttumisella ja ennaltaehkäisevällä työllä sekä positiivisuudella. Kansainvälisyys näkyy kouluissa Erasmus-hankkeissa, kotikansainvälisyytenä ja opetuksessa kansainvälisten asioiden huomioimisena.

Palvelujen tarjonta on monipuolista, laadukasta ja kuntalaisten osallisuutta ja hyvinvointia edistävää. Yhteistyö seudun, lähikuntien ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa on keskeisessä roolissa opetuspalvelujen toteuttamisessa ja kehittämistyössä.

Henkilöstön osaamista ja työhyvinvointia tuetaan täydennyskoulutuksella, avoimella vuorovaikutuksella ja yhteisesti laadituilla toimintaohjeilla ja mahdollisuudella vaikuttaa oman työn suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Tieto- ja viestintäteknikan (TVT) ja digitalisaation edistäminen opetuspalvelujen yksiköissä on yhteisen TVT-ryhmän tehtävänä kunnan TVT-strategian mukaisesti. TVT-strategia nojaa kolmeen tukijalkaan: 1) oppilaiden pedagogisten valmiuksien kehittämiseen, 2) opetushenkilöstön riittävään taitotasoon sekä 3) TVT-infrastruktuuriin, jolla strategiaa voidaan toteuttaa. Jokaisessa yksikössä on omat tavoitteet riittävän laitekannan saavuttamiseksi, mikä huomioidaan vuosittain budjettisuunnittelussa. Tieto- ja viestintäteknikan (TVT) ryhmä on edistänyt koulujen digitalisaatiota ja osaamisen jakamista henkilöstön keskuudessa.

Oppilashuollon kokonaisuutta koordinoitu yhteistyössä sosiaali- ja terveysosaston kanssa poikkihallinnollisessa oppilashuollon ohjausryhmässä. Kouluilla ja esiopetuksessa toimivat yksikkökohtaiset oppilashuoltoryhmät.

Tyrnävän koulut ovat edelleen vuonna 2022 olleet mukana Yrityskylä-toiminnassa ja yrittäjäyryluokat vuosiluokilla 7–9 ovat jatkuneet opetussuunnitelman mukaisesti. Syksyllä 2022 aloitti uutena painotettuna luokkana liikuntaluokka.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuminen
Luodaan mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle	Laadukas perusopetus Paras mahdollinen oppimispaikka vähenevät resurssit huomioiden Toimiva ja ennakoiva oppilashuolto Varhainen puuttuminen	Oppilasryhmien ja työjärjestyksen suunnittelu Opetussuunnitelman toteuttaminen Suunnitelmallinen oppilashuoltotyö	Palaute: huoltajat, oppilaat, henkilökunta Oppilaiden osallisuus Ryhmäkoko Tuntikehys Resurssi/oppilas	Palaute koottu koulukohtaisesti. Luokkakoot: Alakoulut ka: KM / RR 22 opp. MU 19 opp. TE 15 opp. Yläkoulu: KL 21 opp.
	Henkilöstön osaamisen ja hyvinvoinnin lisääminen Henkilöstön välisen yhteistyön kehittäminen (yksiköt, koko kunta) Riittävä opettajaresurssi Riittävä tuntikehys	Yhteinen osaamisen kehittäminen Tiimien toiminnan tukeminen ja kehittäminen Ohjaajaresurssin käytön suunnittelu Henkilöstöstrategia henkilöstö johtamisen välineenä (suunnitelmallisuus) Riittävät resurssit ja koryhmien mahdollistamiseen	Toiminnan arviointi Vuosisuunnitelman arviointi Ylituntien määrä Sijaiskulut Sairauspäivien määrä Koulutuspäivien määrä	Toteutunut. Koulukohtaisesti tehty 243 h 370 000 € 368 sairauspäivää
	IT- ja AV-laitteiden toimintakyky hyvä Riittävän uusi konekanta	Suunnitelma IT-laitteiden uusimisesta	Toimivat koneet Yläkoulussa kone/oppilas	Toteutunut TVT-strategian mukaisesti.
Päätöksenteon vuorovaikutus on avointa ja osallistavaa	Pedagogisen keskustelun kehittäminen Henkilökunnan välinen keskustelu Oppijoiden osallisuuden lisääminen Kodin ja koulun välisen keskustelun kehittäminen	Tiimien työskentelyn tukeminen Säännölliset johtoryhmät Viestinnän avoimuus (esim. muistiot) Henkilökunnan osallistaminen työtehtävien määrittelyssä	Kehityskeskustelut: henkilökohtaiset, tiimit Oppilaiden kehityskeskustelut Kyselyt: oppilaat, huoltajat, henkilökunta	Toteutunut. Oppilaiden kehityskeskustelut toteutuvat 2., 4. ja 6. luokilla Kaikille 7.-luokkalaisten huoltajille on tarjottu Lapset puheeksi-keskusteluja, 8.-luokkalaisten vanhempien vartteja ja 9.-luokkalaisten kehityskeskusteluja.
Kuntataloudessa huolehditaan hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista	Toiminta suhteutetaan käytettävissä oleviin resursseihin Yksiköiden yhteistyön lisääminen	Talouden toteuman seuranta kuukausittain rehtoripalaverissa Yhteishankinnat	Toteumat kuukausittain Osavuosisirportit	Toteutui Johdon työpöytä käytössä 2 kpl

Tyrnävän kouluissa on edistetty oppilaiden osallisuutta tarjoamalla oppilaille mahdollisuus osallistua koulun toiminnan suunnitteluun ja arviointiin uuden opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Kuulammen koululla on oppilaiden edustus ollut mukana koulun yhteisöllisen oppilashuollon kokoontumisessa, jossa teemana oli oppilaiden koululaistaidot. Oppilaiden toiveesta oppilaskunta ja tukioppilaat ovat järjestäneet välituntiaktiiviteetteja, teemaviikkoja sekä tapahtumia. Koulujen lukuvuosisuunnitelmien arviointia on tehty koulujen tiimeissä ja johtoryhmissä. Oppilaita ja henkilökuntaa on osallistettu monissa hyvinvointia, koulun toimintaa ja erilaisten tapahtumien sisältöjä koskevissa kyseilyissä.

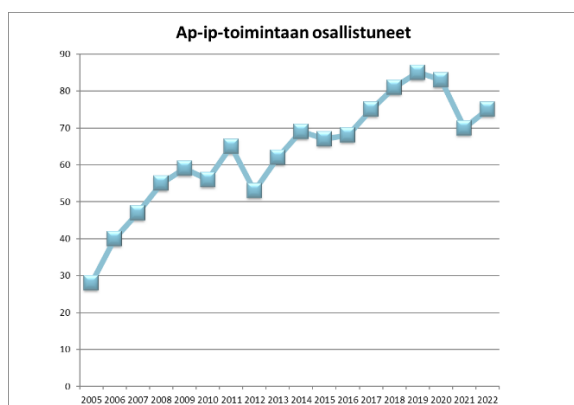
Kirkkomännikön koululla (Kirkkomännikkö ja Rantarousti) koulun yhteisten arvojen sisäistämistä on jatkettu luokkien toiminnassa. Koulun yhteiset arvot ovat oppimisen ilo, kunnioitus, rehellisyys ja ystävällisyys. Koulun arvot tukevat kunnan yhteistä hyvinvoinnin tavoitetta. Lukuvuoden 2022–2023 teemoina ovat Hyvä olla koulussa ja Lukeminen kannattaa. Koululla toimivat työryhmät tukevat molempien teemojen käytännön toteutumista. Aluehallintoviraston hallinnoiman Maailmalle yhdessä liikkuen -Erasmus-hankkeen kautta koulun viisi opettajaa osallistui koulutukseen Italiassa syyslomaviikon aikana.

Vuoden 2022 alusta lähtien Kirkkomännikön koulun vanha, 50-luvulla rakennettu osa sekä ruokasali ja keittiö otettiin pois koulukäytöstä. Pyöreään osaan jäivät koulun ja päiväkodin esiopetusryhmät sekä kaksi ekaluokkaa. Muut alkuopetuksen ryhmät siirtyivät väistöön Rantaroustin koulurakennukseen, josta puolestaan viidennet luokat väistivät Kuulammen (kolme luokkaa) ja Murron (kaksi luokkaa) kouluille. Väistö jatkui syksyllä 2022 samalla tavalla. Suunnitelmassa on rakentaa vuoden 2024 loppuun mennessä Kirkkomännikön pyöreän osan yhteyteen uudet tilat Kirkonkylän esiopetukselle ja viiden ryhmän päiväkodille. Tällöin koulun pyöreä osa palautuu alkuopetuksen käyttöön. Lisäksi rakennushankkeessa otetaan huomioon vapaa-aikatoimen tarpeet mm. Kansalais- ja musiikkiopiston ja nuorisotilojen osalta.

Murron koululla lukuvuoden teemoiksi nostettiin: Perusopetuksen työmuotojen kehittäminen. Oppilaita ohjataan ottamaan vastuuta omasta työstään ikätason mukaisesti. Kiinnitetään huomiota hyviin tapoihin ja hyvinvointiin. Katse tulevaisuuteen. Kansainvälisyyden valinnaisaineryhmillä on ollut kirjeenvaihtokavereita ympäri Eurooppaa sekä eTwinning-projekteja, joissa oppilaat tekivät viikoittain yhteistyötä eri Euroopan maissa asuvien nuorten kanssa. Murron koululla on käynnissä oleva job-shadowing liikkuvuus liettualaisen yhteistyökoulun kanssa. Liettuan Kaunasissa kolme opettajaa vieraili lokakuussa 2022.

Temmeksen koululla on lukuvuoden aikana panostettu positiiviseen ilmapiiriin, yhteisöllisyyteen, turvallisuuteen, yhteistyöhön kylän ja kunnan eri toimijoiden kanssa (esim. 4H:n marjaretki, Temmeksen tuottajien joulupuuro) yhdessä päiväkotitenaavatalon kanssa. Koronan sallimissa rajoissa oppilaskunta on järjestänyt koululla toimintaa esimerkiksi ystävänpäivätapahtuman, Temmes talentin ja koulun logokilpailun muodossa. Toimivan ja kannustavan kyläkoulun yhteisöllisyys on Temmeksen koulun kantavana ajatuksena ja ohjaa koulun toimintaa.

Aamu- ja iltapäivätoimintaa on tarjottu kaikille 1.–2.-luokkien oppilaille sekä niille 3.–9.-luokkien oppilaille, jotka kuuluvat erityisen tuen piiriin. Syksyllä 2022 aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistui 75 oppilasta, joista 1. luokan oppilaita oli 47, 2. luokan oppilaita oli 22 ja 3.–9.-luokkien erityisen tuen oppilaita oli 6. Toimintaan osallistuvista oppilaita oli Kirkkomännikön koululla 51, Murron koululla 20, Kuulammen koululla 2 ja Temmeksen koululla 2.

Tyrnävän koulujen esi- ja perusopetuksen oppilasmäärän kehitys lukuvuosittain. Lukuvuodet syksystä 2023 lähtien on ennuste. (Vrt. v. 2006 oppilasmäärä 1100).

Lukuvuosi	2020–21	2021–22	2022–23	2023–24	2024–25	2025–26
Oppilasmäärä	1473	1454	1421	1388	1334	1301
muutos % edelliseen	-0,1	-1,3	-2,3	-2,3	-3,9	-2,5

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Kasvun ja oppimisen tuen tarkoituksena on järjestää esi- ja perusopetuksen oppilaille riittävä yleinen, tehostettu ja erityinen tuki osana esi- ja perusopetusta. Tukea voidaan antaa erilaisina opetusjärjestelyinä kuten osa-aikaisena erityisopetuksena luokkatilanteessa tai joustavissa ryhmissä. Tarvittaessa järjestetään erityinen tuki oppilaskohtaisen suunnitelman mukaisesti. Oppilaat sijoittuvat mahdollisuuksien mukaan lähikouluunsa perusopetusryhmiin. Koulunkäynninohjaajien resurssia jaetaan luokkiin oppilaiden tuen tarpeen perusteella. Laajaa tukea tarvitseville oppilaille on kolme erityisluokkaa kirkonkylän kouluilla.

Kuulammen koululla erityisopetuksesta huolehtivat laaja-alaiset erityisopettajat, jotka profiloituvat mahdollisuuksien mukaan yleisen, tehostetun ja erityisen tuen oppilaiden tukemiseen. Lisäksi Kuulammella toimii kaksi erityisopetuksen pienluokkaa oppilaille, joilla ongelmat ovat koulunkäyntiin, sosioemotionaalisiin haasteisiin, käyttäytymiseen, mielen-terveyteen tai päihteiden käyttöön liittyviä. Lisäksi koululla toimii joustavan perusopetuksen luokka sekä erityisluokka kokonaisvaltaisempaa tukea tarvitseville oppilaille. Vuonna 2022 koululla on aloitettu perusopetukseen valmistava opetus.

Murron koululla aloitti syksyllä 2022 pienluokka lähinnä erityisen tuen oppilaille. Temmeksen ja Kirkkomännikön kouluilla tehostettu ja erityinen tuki on järjestetty pääsääntöisesti joustavilla ryhmittelyillä.

Syksyn 2022 tilastoinnissa koulujen 1494 esi- ja perusopetuksen oppilaasta 188 sai tehostettua tukea (12,1 %). Erityisen tuen piirissä oli yhteensä 64 oppilasta (4,9 %), joista 30 oppilaalla oli pidennetty oppivelvollisuus.

Kasvun ja oppimisen tuen järjestämiseen kuuluu usein moniammatillista yhteistyötä oppilashuollon sekä kuntouttavien ja/tai hoitavien tahojen kanssa.

Hankkeet

Opetustoimen hankerahoitusta on saatu vuonna 2022 noin 750 000 €, josta kunnan omarahoitusosuus on ollut ollut 72 000 €.

- **Valtion erityisavustus esi- ja perusopetuksen poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseen (Covid19 / Opetus 21–22 - hanke)**
Vuonna 2022 palkattiin kouluille koulunkäynninohjaajia.
- **Esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistävät toimenpiteet**
Kunta on saanut useina vuosina valtion erityisavustusta tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin, erityisopetuksen laadun kehittämiseen, siihen liittyvään avustajien palkkaamiseen ja opetusryhmien joustavaan muodostamiseen. Avustusta on käytetty vuoden 2022 aikana kouluilla koulunkäynninohjaajien ja resurssiopettajien (jako-tunnit) palkkaamiseen.
- **Lakeuden tutorit**
Tyrnävän kunta on mukana alueellisessa Oulun kaupungin koordinoimassa verkostohankkeessa, jonka tavoitteena on tarjota tutoropettajille koulutusta ja välineitä toimintaan sekä tarjota tutortoimintaa tukeva yhteinen verkosto. Hanke päättyi 31.3.2022.
- **Varhaiskasvatuksen, esi- ja alkuopetuksen lukuhanke**
Erityisavustus varhaiskasvatuksen, esi- ja alkuopetuksen lukemisen kulttuuria ja lukutaitoa vahvistaviin toimenpiteisiin vuosille 2020–2022. Hankkeen varsinainen toiminta ajoittui vuodelle 2021 ja toteutettiin noin puolen henkilötyövuoden panostuksella lasten monipuolisen lukemisen tukemiseen yhteistyössä kirjaston kanssa.
- **Erasmus+ -liikkuvuusprojektit Kuulammen koululla**
Erasmus + KA1- opettajien liikkuvuushankkeen opettajien liikkuvuudet toteutettiin syksyllä 2022. Koululle on myönnetty toimikaudelle 2021-2027 Erasmus+ -akkreditointi, joka takaa koululle rahoituksen 7 vuodelle liikkuvuusprojekteihin. Hankkeessa on toteutettu oppilas- ja henkilöstöliikkuvuuksia sekä vastaan-otettu vierailijoita.

- **Erasmus+ KA1 -hanke Maailmalle yhdessä liikkuen 2020–2023**
Aluehallintoviraston koordinoima Erasmus+ -täydennyskoulutushanke. Hankkeen päätavoitteena on suunnitella yhteistyötä kohdemaiden päiväkotien ja koulujen kanssa. Hankkeessa on mukana 9 kuntaa Pohjois-Pohjanmaalta ja Kainuusta. Tyrnävältä mukana ovat päiväkoti Toukovakka ja Kirkkomännikön koulu. Hankkeen kohdemaat ovat Saksa, Espanja, Italia, Irlanti, Ruotsi ja Kreikka. Hankkeen pääteemoja ovat lapsen, nuoren ja koko yhteisön hyvinvointi, johtaminen, osallisuus ja moniammatillisuus sekä pedagogiset ratkaisut ja käytännöt. Hankkeen käytännön toteutus on viivästynyt koronaepidemian vuoksi. Kirkkomännikön koulun neljä opettajaa osallistuivat hankkeen opintokokonaisuuteen Italiassa syksyllä 2022.
- **Yläkoululaisten lukutaitojen kehittäminen OKM**
Kuulammen koulu sai vuonna 2021 kaksivuotisen rahoituksen OKM:ltä yläkoululaisten lukutaitojen kehittämiseen. Avustuksella on palkattu resurssiopettaja äidinkieleen ryhmien pienentämiseen ja kaikkien omantuntoiseen tukemiseen. Koululle on hankittu lukemista ja kehitetty lukudiplomi ja kirjavinkkaukset. Lisäksi on järjestetty tempauksia ja kehitetty yhteistyötä kirjaston kanssa. Hankkeella on toteutettu myös koulukirjaston uudelleen järjestely ja oppiainerajat ylittävä yhteistyö.
- **Oppilas- ja opiskeluhuollon hanke, OKM**
Palkattu lisäresurssina kuraattori vuodeksi 2022 oppilaiden ennaltaehkäisevään kohtaamiseen ja ongelmien kartoitukseen.
- **Perhelukeminen ja lukutaito lentoon, OPH**
Lukuliikkeen rahoittama hanke, jossa lukemista ja lukuiltoa vahvistetaan järjestämällä tapahtumia, tempauksia, teemapäiviä ja kilpailuita kuntalaisille sekä tarjoamalla kiinnostavaa lukemista eri alustoille arjessa saavutettavaksi. Hankkeessa luodaan Perhelukemisen ohjelma, joka Suomessa ei juuri ole tunnettu ja tuotetaan kaikille avoin sähköinen tieto-, tehtävä- ja menetelmäpankki perhelukemisesta ja sen hyödyistä.
- **Lukupoluilla -hanke**
Lukupoluilla-seutuhanke on saanut Opetushallituksen Lukuliikkeen Lukeva kunta -verkostot toiminta-avustusta syksyllä 2022. Hanketta koordinoi Tyrnävän kunta.
Muut hankkeen yhteistyökumppanit ovat Hailuoto, Liminka, Lumijoki ja Muhos. Hankkeen pyrkimyksenä on edistää kansallisen lukutaitostrategian suuntaviivojen toteutumista käytännön verkostoitumisen ja toimeenpanon kautta.
- **TVT-strategia ja -polut (OPH) ja TVT kouluarkeen (OKM)**
Tavoitteena on saada yhdenvertainen mahdollisuus oppilaille saavuttaa Oppimispolkujen mukaiset TVT-taidot. Hankkeen osa-alueita ovat yhteisopettajuus (TVT), oppimateriaalien valmistus, koulutukset opetushenkilöstölle, TVT-strategian ja TVT-oppimispolkujen päivittäminen Uudet lukutaidot-ohjelman mukaiseksi ja polkujen integroiminen oppiaineisiin.
- **Virtaa kansainvälisyyteen -hanke, OPH**
Kehittämishanke, jonka tavoitteena on tarjota lapsille ja oppilaille yhdenvertaisia mahdollisuuksia omaksua globaalikansalaisuuteen liittyviä tietoja, taitoja ja arvopohjaa, edistää kulttuurista lukutaitoa eli taitoa toimia vuorovaikutteisesti ja empaattisesti osana kulttuurisesti monimuotoisia yhteisöjä, koulussa tai muuten hankitun kielitaidon monipuolinen hyödyntäminen osana kansainvälisyyskasvatusta sekä kehittää virtuaalista kansainvälistä yhteistyötä. Hankkeessa luodaan struktuuri liikkuvuustoiminnan sujuvaan järjestämiseen.

Koulun kerhotoiminnan tukeminen

Koulujen kerhotoimintaa tuetaan valtion erityisavustuksella. Kouluissa on toiminut useita kerhoja mm. musiikin, liikunnan ja tietotekniikan aihepiireistä. Koulujen vuosittainen kerhotarjonta on esitelty koulujen lukuvuosiedotteissa. Kerhotoimintaa koordinoi kerhokoordinaattori.

August Sahlsten -lukio

August Sahlsten -lukion toiminta Tyrnävällä käynnistyi elokuussa 2018. August Sahlsten -lukiossa oli vuoden 2022 syksyllä 56 opiskelijaa; 11.8.2022 uusia lukiolaisia aloitti 24.

AS-lukion opetuksen järjestämisestä vastaa Oulun Lyseon lukio. Tyrnävän kunnan vastuulla ovat tilat, opiskelijahuollon käytännön järjestelyt ja erityisopettajan palvelut. Esimerkiksi musiikin tunteja on järjestetty Kuulammen koululla ja kokeita sekä jonkin verran oppitunteja tai muita ryhmätyöskentelyä vaativia tuokioita on pidetty auditoriossa ja Tyrnävän kirjaston Kivipirtissä. Opiskelijahuollossa lukio noudattaa Oulun Lyseon ja Oulun kaupungin linjauksia ja suunnitelmia, mutta niiden toteutus on ollut Tyrnävän opiskelijahuollon henkilöstön vastuulla. Lisäksi seurakunnan nuorisotyöntekijä on järjestänyt opiskelijoille aamukahvit kerran viikossa.

August Sahlsten -lukio on valtakunnallisesti ainoa lukio, joka tarjoaa IB-opintoja IB-lukion ulkopuolella. Lisäksi AS-lukiolaisilla on mahdollisuus suorittaa biotalouden ammattikorkeakouluopintoja osana kurssisuunnitelmaa. Oulun kaupungin Oulu oivaltaa -sivistysohjelmassa, jossa määritellään koulutuksen suuntaviivat vuosiksi 2019–2026, Tyrnävän monimuotolukion toimintamalli on nostettu digitaalisten oppimisympäristöjen ja pedagogiikan kehittämismalliksi.

August Sahlsten -lukion opiskelijat ovat käyneet vierailuilla ja osallistuneet erilaisiin tapahtumiin vuonna 2022 mm seuraavasti: Lukiolaiset ovat osallistuneet penkkareihin ja vanhojen päivään 10.-11.2.2022 Lyseolla Oulussa. Keväällä musiikkiryhmät vierailivat Oulun vanhan musiikin konsertissa Tyrnävän kirkossa. Liikuntakurssilla lukiolaiset kävivät tutustumassa Tyrnävän pellolle rakennettuun crossfit-tyyppiseen kuntosaliin. Ykköset ja tuutoriopiskelijat osallistuivat Lyseon ryhmätyöskentelypäivään Virpiniemessä 19.8.2022. Kolme lukiolaista osallistui 6-päiväiselle Rooman retkelle syksyllä 2022. Oulun yliopiston digitaalisen valmistuksen työympäristö Fab Lab Oulu vieraili syksyllä AS-lukiolla Tyrnävällä. Ykköset osallistuivat Työn taitajat -tapahtumaan Oulun BusinessAsemalla 23.9.2022. Kolmoset osallistuivat Korkeakoulupäivään 2.11.2022 Ouluhallilla. Joulukuussa lukiolaiset osallistuivat Kauneimmat joululaulut -tapahtumaan Tyrnävän kirkossa 11.12.2022.

Lukion opiskelijat ovat osallistuneet myös koulun markkinointiin yhdeksäsluokkalaisten ja heidän vanhemmilleen. Tuutoriopiskelijat osallistuivat Kempeleen ysien iltaan 30.11.2022 ja Kuulammen ysien iltaan 1.12.2022.

Vanhempainillat on pidetty elokuussa ja marraskuussa. Lyseolla pidettiin 17.1.2022 kaikille yhteinen ysiluokkalaisten vanhempainilta, joka oli katsottavissa verkon kautta.

Koululla toimii turvallisuustiimi, jossa on mukana kaksi opiskelijaa kustakin ikäluokasta. Heitä on opastettu turvallisuus toimintaan ja he osallistuivat turvallisuuskävelyyn. Elokuussa koululla järjestettiin yhteinen poistumisharjoitus.

Keväällä 4.6.2022 AS-lukiolta valmistui 15 ja syksyllä 3.12.2022 neljä uutta ylioppilasta.

Vapaan sivistystyön palvelut

Kansalaisopisto

Lakeuden kansalaisopisto toimii Limingan, Lumijoen ja Tyrnävän kuntien alueella. Sen toiminta perustuu lakiin vapaasta sivistystyöstä. Lakeuden kansalaisopisto tarjoaa matalan kynnyksen harrastus- ja virkistysmahdollisuuksia ja yleissivistävää koulutusta tasa-arvoisesti kaikenikäisille toimialueensa asukkaille. Kansalaisopiston tavoitteena on edistää kuntalaisten aktiivista osallistumista, yhteisöllisyyttä, elinikäistä oppimista ja sekä henkistä että fyysistä hyvinvointia. Kaikki kurssit ovat avoimia myös muiden kuntien asukkaille.

Tyrnävällä kansalaisopiston kursseille osallistui 391 henkilöä vuonna 2022. Toteutuneita kursseja oli 34 kpl. Tyrnävällä järjestettiin kursseja kieliin, musiikkiin, esittävään taiteeseen ja kirjallisuuteen, kuvataiteisiin ja muotoiluun, kädentaitoihin sekä tanssiin ja liikuntaan liittyen. Opetustunteja toteutui 1186 oppituntia.

Musiikkiopisto

Limingan seudun musiikkiopisto toimii neljän kunnan alueella eli Limingassa, Lumijoella, Siikalatvalla ja Tyrnävällä. Musiikkioppilaitos tarjoaa korkeatasoista ja opetussuunnitelmaan perustuvaa taiteen perusopetusta musiikin laajan oppimäärän mukaisesti. Musiikkiopisto järjestää luokka- ja oppilaskonsertteja, joihin kaikki kuntalaiset ovat tervetulleita nauttimaan musiikillisista taide-elämyksistä.

Tyrnäväläisiä opiskeli vuonna 2022 Limingan seudun musiikkiopistossa yhteensä 54 henkilöä. Tyrnäväläisiä lapsia ja nuoria osallistui soitinvalmennukseen eli musiikin varhaiskasvatukseen, musiikin perusopintoihin, syventäviin opintoihin, balettiopintoihin ja aikuisosaston opintoihin. Opetusta annettiin seuraavissa soittimissa; laulu, piano, sello, alttoviulu, viulu, lyömäsoittimet, huilu, klassinen kitara ja sähkökitara. Oppilaat osallistuivat musiikinperusteiden opetukseen, kamarimusiikkiin ja orkesterisoittoon. Musiikin perusteiden ryhmiä oli 3 kpl. Vuonna 2022 musiikkiopisto järjesti Tyrnävällä 7 konserttia.

Taiteen perusopetus

Taiteen perusopetusta on järjestetty Tyrnävällä jo vuodesta 1998 lähtien. Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelma päivitettiin vuonna 2018 ja uudeksi painopistealueeksi arkkitehtuurin tilalle valittiin käsityö.

Käsityön taiteen perusopetus on monipuolistamassa lasten ja nuorten harrastustoimintaa Tyrnävän kunnan alueella. Se tukee ja laajentaa koulujen antamaa taito- ja taidekasvatusta. Opinnoissa tutustutaan käsityöhön, teknologiaan ja muotoiluun sekä tarkastellaan käsityötä yhteiskunnallisena, kulttuurisena ja monitieteisenä ilmiönä. Tyrnävällä käsityön taiteen perusopetuksessa otetaan erityisesti huomioon kunnan arkkitehtuuri ja kulttuuriympäristö.

Käsityön taiteen perusopetuksessa keskeistä on tekemisen ja kokemisen ilo, taitojen kehittyminen, luovuus ja uteliaisuus. Itsensä ilmaisun lisäksi oppilas saa myös valmiuksia hakeutua taiteenalan jatko-opintoihin. Käsityön taiteen perusopetuksessa ohjataan oppilasta keskittyneeseen, määrätietoiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn yksilönä ja ryhmän jäsenenä.

Käsityön taiteen perusopetukseen on osallistunut keväällä 12 oppilasta ja syksyllä 3 oppilasta. Opetusta on tarjottu keväällä 41 tuntia ja syksyllä 18 tuntia. Syksyllä opetus päästiin aloittamaan vasta syyskuun lopussa.

Opetuspalvelut	Alkuperäinen-talousarvio €	Talousarvio muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	563 095	-	563 095	686 574	123 479	121,9
Toimintamenot	-11 323 773	92 000	-11 415 773	-11 545 264	-129 491	101,1
Toimintakate	-10 760 678	92 000	-10 852 678	-10 858 690	-6 012	100,1

VARHAISKASVATUSPALVELUT

Palvelun yleistavoite

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia. Laadukasta varhaiskasvatusta järjestetään siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin Tyrnävällä esiintyvä tarve edellyttää.

Tulosalueen kuvaus

Tyrnävällä tarjotaan varhaiskasvatusta päiväkodeissa, perhepäivähoidossa sekä avoimessa varhaiskasvatuksessa. Päiväkoteja on viisi; Murrossa päiväkotiki Käpytikka, Temmeksellä päiväkotiki Tenavatalo ja kirkonkylällä päiväkodit Toukovakka, Kuumestari ja Väentupa. Tyrnävällä työskenteli yhteensä 5 kunnallista perhepäivähoitajaa (Murrossa ja kirkonkylän alueella). Lisäksi perhepäivähoitoa tarjotaan Murrin ja kirkonkylän ryhmäperhepäivähoitokodeissa.

Tyrnävällä on myös yksityistä varhaiskasvatustoimintaa. Yksityisiä päiväkoteja on kolme, Murrossa Touhula sekä kirkonkylällä päiväkodit Vekkuli ja Karuselli. Kunnassa toimi keväällä kaksi ja syksyllä yksi yksityinen perhepäivähoitaja.

Päämäärä 2022

Varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää ja tärkeä vaihe lapsen kasvun ja oppimisen polulla. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa varhaiskasvatustilanteesta painottuu pedagogiikka. Laissa määritellään ryhmäkoko ja asetetaan tavoitteet varhaiskasvatusympäristölle. Palvelun tarkoitus on tukea tyrnäväläisten lasten ja perheiden hyvinvointia.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuminen
Luodaan mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle	Toiminta tukee lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia.	Lapselle laaditaan varhaiskasvatus- tai esiopetussuunnitelma. Lapset puheeksi -menetelmä Kolmiportainen tuki ja veo-yhteistyö Varhaisen tuen ryhmä ja esiopetuksen oppilashuolto	Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma Tuen tarpeen lomakkeet Asiakastytyväisyyskysely	Kaikille lapsille tehty varhaiskasvatussuunnitelma Lapset puheeksi-keskustelut tarjottu kaikille 2- ja 5-vuotiaiden lasten huoltajille. Asiakastytyväisyyskysely keväällä 2022
	Pedagoginen toiminnan suunnittelu, toteutus ja arviointi Toimiva oppimisympäristö Kehittyvä toimintakulttuuri	Varhaiskasvatus-/ esiopetussuunnitelmien sekä tuen tarpeiden mukainen toiminta Ryhmävasut	Yksikkö ja tiimikohtaiset toimintasuunnitelmat Arviointi; yksikkö-, tiimi- ja lapsen vasuarviointi	Toimintasuunnitelmat tehty Yksikkö ja tiimikohtainen arviointi 2krt /vuosi Vasuarviointi 1 krt /vuosi
	Tuetaan henkilöstön hyvinvointia ja työssä jaksamista sekä ammatillista kehittymistä	Henkilöstön täydennyskoulutukset Kehityskeskustelut (yksilö tai ryhmä)	Tiimityön toteutumisen arviointi Kehityskeskustelut Koulutuspäivien määrät Sairauspäivät	Arviointi- ja kehittämispäiviä 2–3 kpl / toimintayksikkö. Pidetty Koko henkilöstölle 2 täydennyskoulutuspäivää, Ea1-koulutus 10 työntekijälle 464 sairauspäivää
Päätöksenteon vuorovaikutus on avointa ja osallistavaa	Henkilöstön toimiva yhteistyö Avoin vuorovaikutus lasten, perheiden ja yhteistyötahojen kanssa	Tiimityön tukeminen Lasten ja huoltajien osallisuus Monialainen yhteistyö Seudullinen yhteistyö	Henkilöstöpalaverit Tiimipalaverit Kehityskeskustelut Vasukeskustelut Vanhempainillat ja muut yhteistyömuodot Asiakastytyväisyyskysely	Pidetty suunnitelmien mukaan. Vasu-keskustelut toteutuivat, osa etäyhteydellä. Vanhempainillat pidetty Asiakastytyväisyyskysely keväällä 2022.
	Varhaiskasvatusta on saatavissa kunnan järjestämänä tai valvomana siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin tarve sitä edellyttää.	Tarjotaan vuorohoitoa ja sovittuun hoitoaikaan perustuvaa varhaiskasvatusta perhepäivähoidossa ja päiväkodeissa sekä avointa varhaiskasvatustoimintaa Yksityisen varhaiskasvatuksen tukeminen ja valvonta	Hakijat Sijoitukset Valvontakäynnit yksityisissä toimintayksiköissä	Kaikille lapsille on järjestetty Varhaiskasvatuslain edellyttämässä aikataulussa sekä siinä laajuudessa ja sellaisessa muodossa kuin tarve on edellyttänyt. Valvontakäynnit 2kpl /toimintayksikkö
Kuntataloudessa huolehditaan hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista	Talousarvion sitovuus	Toiminta talousarvion ja toimintasuunnitelman mukaista. Vaka-joryissa talousasioiden käsittely	Talousarvion toteutuksen seuranta kuukausittain, osavuosiportit	Toteutui suunnitellusti.

Varhaiskasvatuksessa vuoden 2022 painopistealueina ovat olleet ympäristökasvatus, erityisesti luontosuhteen lujittaminen, tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen sekä varhaiskasvatuksen näkyvyyden lisääminen. Varhaiskasvatuksen ympäristökasvatuksen suunnitelman pohjalta on tehty yksikkökohtaiset suunnitelmat. Lasten kanssa on käsitelty kierrätykseen ja luonnossa toimimiseen liittyviä teemoja. Myös kiusaamisen ehkäisemiseksi on laadittu sekä koko varhaiskasvatusta koskeva suunnitelma että tiimikohtaiset suunnitelmat. Näiden pohjalta teemoja on käsitelty eri tavoin lapsiryhmissä. Varhaiskasvatuksen toimintaa on tehty näkyväksi lisäämällä huoltajille suunnattua tiedottamista mm valokuvien kautta. Lisäksi erilaisista tapahtumista on tehty julkaisuja kunnan somekanavilla.

Lisääntyneen paikkatarpeen vuoksi tammikuussa 2022 perustettiin kaksi uutta päiväkotiryhmää, toinen pk Väentuvalla ja toinen pk Toukovakkaan. Lisäksi Pk Väentuvan tiloihin perustettiin yksi ryhmäperhepäivähoidon ryhmä. Maaliskuussa otettiin varhaiskasvatuksen käyttöön Pk Väentuvan pihapiirissä olevan Kotitalon tilat. Tiloihin perustettiin uusi päiväkotiryhmä, joka toimii pk Väentuvan alaisuudessa.

Varhaiskasvatukseen perustettiin uusi päiväkodinjohtajan virka 1.11.2022 alkaen. Virkaan valittu päiväkodinjohtaja aloitti tehtävässään 1.2.2023.

1.8.2022 astui voimaan varhaiskasvatuslain muutokset, jossa mm. vahvistettiin lapsen oikeutta tarvitsemaansa tukeen kolmiportaisen tuen mallin mukaisesti. Kevään ja alkusyksyn aikana Tyrnävän kunnan varhaiskasvatussuunnitelma päivitettiin vastaamaan lakimuutoksia sekä uusia valtakunnallisia varhaiskasvatussuunnitelman perusteita.

Koko varhaiskasvatuksen henkilöstölle on järjestetty kaksi täydennyskoulutuspäivää. Kevään koulutuksessa jatkoimme tunne- ja vuorovaikutustaitojen edistämiseen liittyvää koulutuskokonaisuutta, joka alkoi syksyllä 2021. Toinen koulutuspäivä pidettiin syksyllä, jossa aiheena oli 1.8.2022 voimaan tulleen Varhaiskasvatuslain muutokset ja lapsen tuki varhaiskasvatuksessa (kolmiportainen tuki). Koulutuspäivään sisältyi myös työpajat tukiviittomien ja kuvatuen käytöstä. Lisäksi 10 työntekijälle järjestettiin EA-1 koulutus.

Muodollisesti pätevän henkilöstön rekrytointihaasteet lisääntyivät vuoden 2022 aikana. Erityisesti pätevien varhaiskasvatuksen opettajien saaminen tehtäviin on ollut haastavaa. Tehtävät täytettiin määräaikaista epäpätevillä henkilöillä. Myös äkillisiin sijaistarpeisiin on ollut vaikea löytää työntekijöitä.

Hankkeet ja erityisavustukset

- **Valtion erityisavustus varhaiskasvatuksen poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseen (Covid19/21–22 VAKA -hanke)**
Valtion erityisavustus varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen Koronaepidemian (COVID-19) vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2021–2022. Syyskaudeksi 2022 avustuksella on palkattu resurssihoitaja.

Lasten määrä kunnallisessa varhaiskasvatuksessa vuonna 2022

Vuoden 2022 aikana kaikille varhaiskasvatuspaikkaa hakeneille on järjestetty paikka lain edellyttämän hakuajan puitteissa.	1/2022	5/2022	9/2022	12/2022
Perhepäivähoito	23	20	20	19
Päiväkotialle esiopetusikäiset	238	272	243	251
Esiopetusikäiset	67	66	72	73
Yhteensä	328	358	335	343
Avoin varhaiskasvatus	57	55	42	45
Yhteensä	385	413	377	388

Yksityiset varhaiskasvatuspalvelut toimivat kunnan palveluiden rinnalla. Palveluseteli oli käytössä kunnassa toimivissa yksityisissä päiväkotipalveluissa. Yksityisen hoidon tukea ja yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksettiin yksityiseen perhepäivähoitoon ja muissa kunnissa toimiviin yksityisiin päiväkotipalveluihin.

Yksityinen varhaiskasvatus	1/2022	5/2022	9/2022	12/2022
Palveluseteli asiakkaat	113	118	111	114
Yksityinen hoidontuki/ yksityinen hoito	7	6	5	5
Yhteensä	120	124	116	119
Kotihoidontuki	125	150	113	130
Joustava/osittainen tuki	28	37	24	31

Varhaiskasvatus- palvelut	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio muutokset €	Talousarvio muutos- ten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	264 419	-	264 419	302 019	37 600	114,2
Toimintamenot	-4 981 809	-105 900	-4 875 909	-4 833 813	42 096	99,1
Toimintakate	-4 717 390	-105 900	-4 611 490	-4 531 794	79 696	98,3

KULTTUURI - JA VAPAA-AIKAPALVELUT

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut sisältävät kirjasto-, kulttuuri-, liikunta-, nuoriso-, nuorten työpaja- ja starttipaja- sekä etsivän nuorisotyön palvelut. Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtajalla on myös kehittämisvastuu yhdessä sivistys- ja hyvinvointijohtajan kanssa kansalaisopiston ja musiikkiopiston toiminnasta Tyrnävällä.

Palvelun yleistavoite

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut edistävät kuntalaisten hyvinvointia, sivistystä ja kotikunnassaan viihtymisen sekä osallisuuden kokemuksia.

Tulosalueen kuvaus

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut tarjoavat kuntalaisille mahdollisuuksia itsensä sivistämiseen ja elinikäiseen oppimiseen sekä virkistymiseen ja kulttuurisiin sisältöihin. Kuntalaisten hyvinvointia ja terveitä elintapoja edistetään mielekkäitä ja tarkoituksenmukaisia toimintaympäristöjä, tapahtumia sekä osallistumisen mahdollisuuksia tarjoamalla.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut edistävät Tyrnävän kunnan elinvoimaa erityisesti luovia aloja ja matkailua kehittämällä.

Päämäärä 2022

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden painopisteiksi vuodelle 2022 oli valittu nuorisotyön kehittäminen, kirjastopalveluiden kehittäminen ja jalkautuvien palveluiden edistäminen, Meijerialueen ja kulttuurimatkailupalveluiden kehittäminen sekä Lukeva kunta ja Liikkuva kunta -ohjelmien toimenpiteiden viestiminen ja jalkauttaminen eri kohderyhmiin. Yhteistyön ja viestinnän kehittäminen yhteisproduktioiden osalta.

Vuoden 2022 keväällä saatiin vahvistusta niin nuoriso- kuin kulttuuripalveluihin, kun nuoriso-ohjaaja ja 50 prosenttisella työajalla kulttuuriohjaaja aloittivat työskentelynsä Tyrnävän kunnan kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa. Perusnuorisotyön resurssi oli 2,5 henkilötyövuotta vuonna 2022. Lisäksi käynnissä olleella ja uusilla haetuilla hankkeilla on haettu niin vahvistusta henkilöresurssiin kuin kehittämistoimenpiteisiin. Nuorisopalveluiden osalta nuorten työpajatoiminnan loppuminen nykyisessä muodossaan, ja muutokset vuoden 2023 alusta henkilöstössä ja työtehtävissä sävyttivät syksyä 2022.

Kirjastopalveluissa on kirjakaappien, Myllykirjaston omatoimikirjastotoiminnan valmistelun ja jalkautuvien palveluiden (kuten terveyskeskukseen, kerhoihin ja tapahtumiin jalkautumalla) myötä tarjottu kirjaston käytön opetusta ja kirjastopalveluja kuntalaisille. Yhteistyö varhaiskasvatuksen ja opetuspalveluiden kanssa on vahvistunut entisestään muun muassa yhteisten hankkeiden kautta.

Liikkuva kunta ja Lukeva kunta -ohjelmien koordinoimiseksi on perustettu työryhmät, joissa on edustajia kunnan eri toimintayksiköistä. Ohjelmien toimenpiteistä raportoidaan Hyte-ryhmän kokouksissa. Kirjasto- ja liikuntatoimien vastuuviranhaltijat vastaavat ohjelmien koordinoinnista, kehittämisestä, viestinnästä sekä raportoinnista.

Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja on ollut kunnan matkailutiimin osana, kehittämässä matkailutoimialaa kunnassa. Tyrnävän kunnan matkailuinfo sijaitsee matkailun kehittämisen alkutaipaleella Myllykirjastossa. Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden henkilökunta on antanut pienimuotoista matkailuneuvontaa jo vuosien ajan. Meijerialueen osalta odotetaan vielä päätöksiä niin Nahkurin alueen peruskorjauksen kuin jokivarren virkistyskäytönkin osalta.

Hankkeet

- **Mobiilikirjastoilla kirjastopalvelut lähemmäs kuntalaisia -hanke**

Tyrnävän kirjaston ”Mobiilikirjastoilla kirjastopalvelut lähemmäs kuntalaisia” -hankkeen tavoitteena oli tuoda kirjastopalvelut lähemmäs kuntalaisia ja lisätä kirjaston saavutettavuutta ja kuntalaisten yhdenvertaisuutta. Tätä tavoitetta lähdettiin toteuttamaan siten, että Temmekselle ja Murtoon hankittiin kirjakaapit. Temmeksen kirjakaappi avattiin asiakkaiden käyttöön marraskuussa 2021 ja Murron kirjakaappi kesäkuussa 2022. Temmeksellä kirjakaappi on palvellut erityisesti ikäihmisiä sekä Temmeksen koulun oppilaita. Murrossa kirjakaappi palvelee alueen lapsiperheitä sekä koulun omia oppilaita.

- Myllykirjasto omatoimikirjastoksi -hanke**
 ”Myllykirjasto omatoimikirjastoksi” -hankkeen tavoitteena on aukioloaikojen ja palvelun laajentaminen omatoimikirjaston avulla. Omatoimikirjastolla halutaan lisätä kuntalaisten asiointimahdollisuuksia ja -aika kirjaston tiloissa. Myllykirjaston omatoimikirjasto otetaan käyttöön 1.3.2023. Tuolloin asiakkaat pääsevät käyttämään kirjastoa normaalien aukioloaikojen ulkopuolella, kello 8–21 välillä, kirjautumalla sisään kirjastokortilla ja siihen liitettyllä pin-koodilla.
- Lukemattomat lakeuden nuoret lukemaan -hanke**
 Tyrnävän kunnan hallinnoiman ”Lukemattomat lakeuden nuoret lukemaan” -hankkeen tavoitteena on innostaa nuoria lukemaan ja lisätä heidän kiinnostustaan kirjoihin kirjailijavierailujen kautta. Hankkeen kohderyhmänä ovat yläkoululaiset. Kolmeen lakeuden kuntaan Tyrnävälle, Liminkaan ja Kempeleeseen on kutsuttu kirjailijavierailijoita, jotka innostavat nuoria lukemaan. Vuoden 2022 aikana yläkouluilla ovat vierailleet Jyri Paretskoi, Salla Simukka ja J.S. Meresmaa.
- Nahkuri - kulttuurin ja luovien alojen keskus Tyrnävällä**
 Nahkurin ja nahkatehtaan asuinrakennuksen peruskorjaukseen haettiin avustusta Opetus- ja kulttuuriministeriöltä toukokuussa 2020. Peruskorjaushanke ”Vanhan nahkatehtaan ja siihen kuuluvan asuinrakennuksen muuttaminen kulttuurikäyttöön” on mukana OKM:n rahoitussuunnitelmassa 2021–2024 750 000 eurolla. Kunnanhallituksen nimeämä Nahkurin käytön suunnittelun työryhmä on työskennellyt marraskuusta 2020 lähtien. Työryhmä teki kunnanhallitukselle esityksensä Nahkurin tulevasta käyttötarkoituksesta keväällä 2022. Nahkurin rakennusten tarveselvitykselle/hanke- ja peruskorjaussuunnitteluun ja toteutukseen on varattu määrärahoja vuosille 2024–2026 Investointiohjelmaan 2023–2027.
- POPNUVA – nuoret osallisiksi ja vaikuttajiksi**
 Hankkeeseen haettiin aluksi valtionavustusta ajalle 1.9.2020–31.12.2021, mutta lopulta hanke jatkui vuoden 2022 loppuun asti. Hanke sai valtionavustusta Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätöksen mukaisesti 36 000 euroa hankkeen kokonaiskustannusten ollessa 40 000 euroa. POPNUVA-hanketta hallinnoi Pohjois-Pohjanmaan liitto ja hanketta yhteistyössä maakuntaliiton kanssa toteutti Tyrnävän kunta.
 Hanke tuki ensimmäisen ja toisen maakunnallisen nuorisovaltuuston järjestäytymistä ja toimintaa kokonaisvaltaisesti. Hankkeessa vahvistettiin nuorten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksia, laadittiin toimintamalleja ja työmenetelmiä muun muassa maakunnallisen nuorisovaltuuston eli POPnuvan toimintasäntö sekä sosiaalisen median ohjeistus. Hankkeessa edistettiin nuorten osallistumista maakunnan suunnitteluun ja kehittämiseen. Vuoden 2023 alusta Pohjois-Pohjanmaan nuorisovaltuusto siirtyi Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen (Pohteen) alaisuuteen, Pohteen ja Pohjois-Pohjanmaan liiton yhteistyösopimuksella.
- Nuorisotyötä yhteisöllisessä ympäristössä -hanke**
 Erityisavustusta kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävän nuorisotyön vahvistamiseen ja kehittämiseen (Pohjois-Suomen AVI) haettiin kaksivuotiselle hankkeelle ajalla 1.12.2020–30.11.2022, mutta rahoitusta saatiin hakijoiden suuren määrän vuoksi vain reilun vuoden hankkeelle. Hankkeessa työskenteli hanketyöntekijä tammi-kuusta 2021 kesäkuuhun 2022 asti. Hanketyöntekijä vaihtui syksyn 2021 aikana. Kouluympäristössä tehty nuorisotyö koettiin merkitykselliseksi niin Kuulammen koulun kuin nuorisotyönkin osalta, ja uutta valtionavustusta koulussa tehtävää nuorisotyötä varten on haettu vuoden 2022 puolella.
- Tuu mukaan! -Harrastamisen Suomen malli -hanke Tyrnävällä**
 Tyrnävän kunta sai rahoitusta Tuu mukaan! - Harrastamisen Suomen malli Tyrnävällä -hankkeelle Opetus- ja kulttuuriministeriöltä 45 000 €, joka on 80 % hankkeen kokonaiskustannuksista. Hankkeen kokonaisbudjetti on 56 250 €. Avustuksen käyttöaika on 1.8.2021–30.6.2022. Suomen Harrastamisen mallin tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä. Lukuvuonna 2021–2022 harrastustoimintaa tarjottiin Tuu mukaan! -hankkeen kautta kaikilla Tyrnävän kouluilla yhteensä noin 30 kerhon muodossa, joista 22 toteutui. Kerhoja järjestetään 1.–9.-luokkalaisille lapsille ja nuorille. Lasten ja nuorten harrastustoiveita on pyritty toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan olosuhteet huomioiden. Toiveita kartoitettiin harrastamisen Suomen mallin koululaiskyselyllä joulukuussa 2020. Lisäksi Tyrnävällä toteutettiin keväällä 2021 koululaisille oma harrastekysely. Lukuvuodelle 2022–2023 on HSM-toimintaan saatu valtionavustusta 58 000 euroa, joten hankkeen kokonaiskustannusten tulee olla vähintään 72 500 euroa. Lukuvuonna 2022–2023 tarjottiin 32 Tuu mukaan! -Harrastamisen Suomen malli -kerhoa, joista 27 toteutui.

Kesätuuli-kesäkerhotoiminta

Tyrnäväläisten lapsiperheiden hyvinvointia haluttiin tukea edullista kesäkerhotoimintaa järjestämällä. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden henkilökunta koordinoi kunnan kesäkerhotoimintaa kesällä 2022. Kesäkerhotoimintaa järjestettiin arkipäivinä aikavälillä 6.6.-22.6.2022 kirkonkylällä, Murrossa ja Temmeksellä. Kesäkerhojen kohderyhmänä olivat 1.–4.-luokkalaiset. Ohjaajina kesäkerhoissa toimivat koulunkäynnin ohjaajat ja apuohjaajina kesätyösetelein 9.-luokan päättäneitä nuoria. Kesäkerhojen edulliseen hintaan sisältyi kerhosisällöt ja -materiaalit, välipala sekä vakuutus.

Osallistujia oli kerhoissa yhteensä 65. Kesäkerhotoiminnan sisältöihin kiinnitettiin erityistä huomiota, ja koulunkäynninohjaajat suunnittelivat monipuoliset kerhoviikot yhdessä kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden henkilöstön kanssa. Kerhosuunnitelmat sisälsivät muun muassa kirjavinkkausta, asuntovaunuteatteria, eläinvierailijoita, askartelua, leikkiä, liikuntaa sekä taidetta. Kesäkerhotoiminnalla tuettiin ennakoivasti ja ennaltaehkäisevästi tyrnäväläisiä lapsiperheitä.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit/ Tavoitetaso	Toteutuminen
Luodaan mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle	Kirjastoa kehitetään joustavaksi ja moderniksi monipalvelukeskukseksi	Ajantasaiset tilat, kokeumat ja välineet sekä osaava ja innostunut henkilökunta. Hakeutuvien ja jalkautuvien kirjastopalveluiden kehittäminen	Kirjastokäynnit, lainausmäärät, ryhmäkäyntien määrä, palaute ja kyselyvastaukset.	Kirjastojen kävijämäärä 32823. Kokonaislainat 97052 kpl. Ryhmäkäynnit 148, joihin 2492 osallistujaa. Henkilöstömitoitus on 4,15, kun suositus on 6,6. Lasten ja nuorten kirjastopolun mukaiset toimenpiteet tarjottu.
	Eri asiakasryhmien tarpeisiin pyritään vastaamaan palvelujen sisältöjä ja saavutettavuutta kehittämällä mm. Lukeva kunta -ohjelma	Syrjäytymisen ehkäiseminen ja osallisuuden edistäminen OUTI-kirjastojen välinen yhteistyö Yhteistyö yli kunnan hallintorajojen ja 3.sektorin kanssa	Digimaailman tietotaidon lisääntyminen senioreilla Medialukutaidon edistäminen Satutunnit ja kirjavinkkaukset Tapahtumat, niiden määrä ja osallistujat	3 digiopastusta, 7 osallistujaa. Tonttukierroksia 1.lk 7 kpl, osallistujia 134. Kirjastonkäytön opetus 55 kpl, osallistujia 991. Kirjavinkkauksia 72 kpl, osallistujia 1287. Satuhetkiä 15 kpl osallistujia 387. Virtuaalisia satuhetkiä 2 kpl, katselukertoja 169. Perhepäivähoitajien aamupäivät 8 kpl, osallistujia 143. Kirjailijavierailu 16 kpl, osallistujia 1475. Kirjaston tapahtumia 29, osallistujia 2386. 2 Lukeva kunta –kokousta.
	Monipuolinen ja helposti saavutettava, mutta sopivasti haastava kulttuuritarjonta. Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihyvinvoinnin verkostotyöhön osallistuminen 15 näyttelyä	Kulttuurikasvatussuunnitelman päivitys ja jalkautus Ammattitaiteilijoiden näyttelyt ja vierailut. Yhteistyö mm. taiteilijaseurojen kanssa.	Kulttuurikasvatussuunnitelma peittävyys Näyttelyiden määrä, laatu ja kävijät Kansalaisopiston, musiikkiopiston ja taiteen perusopetuksen sekä	KuKa-suunnitelman päivistyso aloitettu. Tapahtumissa noin 7500 kävijää. 12 näyttelyä, joista 6 ammattitaiteilijan/-ryhmän. Lisäksi 4 näyttelyä lehtisissä.

		Mahdollisuudet itseil- maisuuun ja taidehar- rastukseen yhteistyön kautta	3.sektorin toimintaan osallistuvat	Yhteistyö mm. Oulun taidemuseon ja taitei- lijaseuran sekä valo- kuvakeskuksen kanssa. Musiikkiopiston kon- sertit Tyrnävällä. Kansalaisopistossa kursseja mm. Lauluun, soiton- ja taiteenope- tukseen. Oppilaspai- kojen lisäksi musiik- kiopistoon. Flyygelin korjaus ja sähköpiano- jen hankinta. Tyrnävä mukana niin Oulu2026-hankkeessa kuin Pohjois-Pohjan- maan liiton Kulttuuri- kenno-hankkeessakin.
	Osallistuminen oman asuinalueen kehittä- miseen	Uusien liikuntapaikko- jen kehittäminen	Liikuntapaikkojen käyttö ja saatu käyttä- jäpalaute	Liikuntatilojen käyttö- aste: ma-su klo 15–21: Kirkkomännikkö 61 %, Kuulampi 79 %, Murto 47 %, Temmes 30 %, Rantarousti 80 % Kuulammen koululle hankittu ulkosaliban- dykaukalo. Kotihal- meen treeniportaati käytössä. Palkin alueen frisbee- golfradan ja kirkonky- län ulkokuntoilupuis- ton työt aloitettu. Harrastusinfo 1 krt. Yhdistysiltoja 1 kpl.
	Palveluiden saatavuus eri ikäryhmille	Liikunnan ohjausta kuntalaisille Liikuntaneuvonta Vertaisohjaajien koor- dinointi	Liikuntaryhmät Osallistujat /kävijä- määrät	Liikuntatoimen Kun- nossa kaiken ikää - ryhmiä (Liikkuva aiku- nen) 9 kpl/ vko. Har- rastamisen Suomen malli -ryhmiä 8 kpl ja muiden toimijoiden järjestämiä (Liikkuva aikuinen) ryhmiä 26. Liikuntatoimen Ikään- tyneiden ohjattuja ryhmiä (Ikiliikkuja) 4 kpl / vko. Urheiluseu- rojen järjestämiä har- joituksia 1472 kpl, joissa 19621 osallistu- jaa.
	Nuorten vapaa-ajan tilat aktiivisesti käy- tössä	Toimipisteiden yllä- pito ja tietoisuus niistä houkuttaa har- rastamaan	Nuorisotilojen kävijä- tilasto Tavoitetut nuoret	Nuorisotilatoimin- nassa tavoitetut nuo- ret 3.–6.lk 280 kävijää,

	Jalkautuva ja digitaalinen nuorisotyö	Uudet toimintamallit		45 toimintapäivänä. 7.lk- 17 v. 657 kävijää, 52 toimintapäivänä. (7.lk-17-vuotiaiden toimintapäivistä yökahviloita 6 kpl.)
	Osallistuminen oman asuinalueen kehittämiseen	Nuorisovaltuusto ja oppilaskunta. Nuvan yleiskokous	Kokouksien määrä, osallistujat, tulokset ja toimenpiteet, kyselyt	Nuorisovaltuusto koontui 8 kertaa. Tehtyjä aloitteita: 0. NuVan edustus valtuustossa sekä 3 lautakunnassa ja 6 eri työryhmässä. NuVa mukana kunnan tapahtumissa (3 kpl). Tyrnäväältä edustus maakunnallisessa nuorisovaltuustossa.
	Etsivä nuorisotyön tavoitteena tavoittaa palvelujen ulkopuolella olevat 15–28-vuotiaat nuoret Palvelunohjaus toisen asteen koulutukseen, työpajoille, työllistämistoimenpiteisiin sekä avoimille työmarkkinoille Vapaa-ajan toiminnoissa tukeminen	Yhteydenotot nuoriin, kotikäynnit, tapahtumissa läsnäolo Matalan kynnyksen toiminnan aloittaminen ja juurruttaminen osaksi toimintaa Yhteistyö kunnan ja sidosryhmien kanssa	Sovari-mittari Some-aktiivisuus Asiakasmäärät PAR-järjestelmä Yhteydenotot Etsivään nuorisotyöhön	41 yhteydenottoa nuoriin liittyen, joista 2 nuorta ei tavoitettu. Koivulan avoimet toiminta- ja liikuntavuorot 60 käyntikertaa
	Työpajan valmentautujien arjen hallinnan parantuminen, taso vähintään valtakunnan tasoa pajajakson päättyessä	Ryhmävalmennukset (elämäntaidot & ART) Työvalmennus Neuropsykologinen valmennus	Sosiaalisen vahvistamisen mittari= sovari Työ- ja toimintakyvyn arviot TSV= työssäselviytymisen arviointi (Nepsy) Kykyviisari kyselyn keskiarvo%	Sovari käytössä. Kyky-viisarikäytössä. Aloitus- ja lähtöhaastattelut. Työkykypassi-pilotissa mukana.
	Pajan asiakkaiden koulutukseen tai työhön hakeutuminen	Koulutus- ja työnhakuvalmennus Opinnollistaminen	Party sijoittumistilastot pajajakson päättyessä Sovari tilastot	Toiminnassa on ollut 17 pajalaista. Party-tilastot käytössä. Paikkojärjestelmä käytössä ja sen osastodistukset
Yhteisestä ympäristöstä pidetään huolta erityispiirteitä arvoستاen	Väestön poikkeuksellisen ikärakenne huomioidaan palveluissa ja niistä viestimisessä Yhteistyö OUTI-kirjastojen kanssa	Kuullaan ja kuunnellaan sekä keskustellaan eri sidosryhmien kanssa Jaetaan hyviä käytänteitä	Palaute Osallistujamäärät tapahtumissa ja seuraajat somessa Uusien käytäntöjen käyttöönotto	Kirjastolla 1796 some-seuraajaa. Tiivis yhteistyö OUTI-kirjastojen kanssa; OUTI-ohjausryhmä, vierailut (AKE ja oma-toimikirjastot)
	Koko kunnan tapahtumia kuten Taiteiden yö	Säännölliset suunnittelukokoukset ja mehengellä toteutetut tapahtumat	Onnistuneet tapahtumat, vaikuttamisen mahdollisuuden ja sitoutumisen tunne	Kesänportti, Taiteiden yö, Perunamarkkinat ja Joulunavaus ja -tori, joulukuusikalenteri ja

	Kuntalaiset ja läpileikkaavasti kuntaorganisaatio suunnittelemaan ja toteuttamaan			Uuden vuoden tulet järjestettiin yhteistyössä kunnan ja 3. sektorin kanssa.
	Liikuntatoimen ja nuorisotoimen yhteistyö muiden kunnan osastojen, järjestöjen ja kuntalaisten kanssa Nuorisotoimen tavoitteena 3 tapahtumaa yhteistyössä osaston kanssa.	Pidetään sidosryhmien ja kuntalaisten kanssa riittävästi yhteyttä Kouluyhteistyö; tapahtumat ja jalkautuminen	Yhteiset tapahtumat, palaverit, koulutukset ja yhteisöillat. Nuorten avoimuus ja luottamus Kyselyt ja niiden tuloksien huomiointi uuden suunnittelussa	Liikuntatoimen koonti liikuntatarjonnasta Tyrnävällä, päivitys kuukausittain. Kuulammen koululla nuorisotyöntekijä 3 pvää/vko (hanke). Tapahtumia 3 kpl
	Ennaltaehkäisevän päihdetyön tavoitteena yhteistyö seudullisesti, muiden kunnan osastojen, järjestöjen ja kuntalaisten kanssa. EPH-toiminta näkyväksi kunnan tapahtumissa.	Parannetaan yhteistyötä oman kunnan ja kuntaorganisaation eri toimijoiden, lähikuntien ja poliisin kanssa	Tapahtumat Ennaltaehkäisevä päihdetyön työryhmän sekä seudullisen ryhmän kokoukset ja toimenpiteet	EPH:n työryhmä koontomiset, 1 kpl - etsivä nuorisotyöntekijä sihteerinä
	Etsivän nuorisotyön aktiivinen yhteistyö kunnan sisällä eri toimijoiden kanssa Toimiva työnjako kuntaorganisaation sisällä Aktiivinen yhteistyö kolmannen sektorin kanssa Yritysyhteistyön syventäminen Viestinnän kehittämisen Toiminta on tunnettu Tyrnävällä ja saadaan uusia asiakkuuksia kenttätöiden ja somen myötä.	Osastopalaverit, verkostopalaverit, tapahtumiin sekä niiden suunnitteluun osallistuminen Nuorten ohjaaminen avoimiin työpaikkoihin, työkokeilut ja palkkatukityöhön ohjaus Tarkoituksen mukainen, tavoitteellinen, kaikkia osapuolia kunnioittava sekä avoin vuoropuhelu nuorisotyön eri muodoista	Alle 29-vuotiaiden työttömyystilastot Koulutuspaikan saaneet Some-aktiivisuus Yhteydenottojen määrä	Etsivän nuorisotyön kautta ohjautui nuoria mm. avoimille työmarkkinoille, toisen asteen opetukseen, työpajalle, harrastustoimintoihin, mielen-terveys- ja päihdepalveluihin sekä te-palveluihin. Instagram, Facebook ja TikTok seuraajia yht. 453. Jalkautuminen Tyrnävällä n.22 kertaa. Tapahtumissa mukana kuusi kertaa.
Yhteisestä ympäristöstä pidetään huolta erityispiirteitä arvoستاen	Meijerialueen kehittäminen monipuoliseen käyttöön Ylpeys elävästä, vanhasta teollisuusympäristöstä	Alueen, sen monipuolisten tilojen, mahdollisuuksien ja historian näkyväksi tekeminen, tuotteistaminen -ja markkinointi	Medianäkyvyys Tunnettuus Vierailujen ja tilaisuuksien määrä Palvelujen ketjuttaminen	Kirjaston tapahtumia järjestettiin Meijerikadulla/Myllykirjastossa 25 kappaletta ja kävijämäärä niissä oli yhteensä 4178. Vierailuja 9 kpl, noin 200 osallistujaa. Hyvä medianäkyvyys mm. Lukemisen edistämisen hankkeiden, elokuun taidenäytteen (Oulun taidemu-seoyhteistyö), Oulu2026 –rauhankoneiden ja Nahkurin osalta

Kirjasto

Kirjastolain mukaan yleisen kirjaston tehtävänä on mm. tarjota pääsy aineistoihin, ylläpää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjota tietopalvelua, tarjota tiloja sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Kirjastossa toteutettiin vuoden 2022 aikana Lukeva kunta -ohjelmaa, jonka tavoitteena Tyrnävällä on edistää ja innostaa kaikenikäisten lukuharrastusta ja lukutaitoa, pääpaino on lapsissa ja nuorissa, mutta myös muut ikäryhmät huomioidaan.

Vuonna 2022 kirjastossa panostettiin erityisesti lasten ja nuorten kirjastotyöhön. Kirjaston ja koulujen välinen yhteistyö onkin kehittynyt ja aktivoitunut kirjavinkkauksien, kirjastonkäytön opetuksien sekä kirjaston tarjoamien kirjailijavierailujen myötä. Myös opetussuunnitelman liitteenä oleva Tyrnävän lasten ja nuorten kirjastopolku on otettu kouluilla hyvin vastaan. Kirjastopolun mukaisesti kirjasto onkin voinut tarjota kirjavinkkauksia ja kirjastokäytön opetusta laajalle ikäryhmälle esikoululaisista nuoriin aikuisiin asti.

Varhaiskasvatuksen puolelle kirjasto on tarjonnut virtuaalisia satutunteja sekä kirjailijavierailuja, myös kirjaston koamat teemakassit ovat olleet päiväkodeilla käytössä.

Tyrnävän kirjaston suunnitelmassa on ollut kirjastopalveluiden laajentaminen ja keskittäminen pääkirjastoon sekä uusien innovatiivisten palveluiden kehittäminen.

”Mobiilikirjastoilla kirjastopalvelut lähemmäs kuntalaisia” -hankkeen tavoitteena oli tuoda kirjastopalvelut lähemmäs kuntalaisia ja lisätä kirjaston saavutettavuutta ja kuntalaisten yhdenvertaisuutta. Tätä tavoitetta lähdettiin toteuttamaan siten, että Temmekselle ja Murtoon hankittiin kirjakaapit. Temmeksen kirjakaappi avattiin asiakkaiden käyttöön marraskuussa 2021 ja Murron kirjakaappi kesäkuussa 2022. Temmeksellä kirjakaappi on palvellut erityisesti ikäihmisiä sekä Temmeksen koulun oppilaita. Murrossa kirjakaappi palvelee alueen lapsiperheitä sekä koulun omia oppilaita.

Suuri muutos kirjastopalveluiden kehittämisessä on pääkirjaston muuttaminen omatoimikirjastoksi. ”Myllykirjasto omatoimikirjastoksi” -hankkeen tavoitteena on aukioloaikojen ja palvelun laajentaminen. Omatoimikirjastolla halutaan lisätä kuntalaisten asiointimahdollisuuksia ja -aikaa kirjaston tiloissa. Myllykirjaston omatoimikirjastoa on valmisteltu syksyn 2022 mittaan ja se otetaan käyttöön 1.3.2023. Tuolloin asiakkaat pääsevät käyttämään kirjastoa normaalien aukioloaikojen ulkopuolella kirjautumalla sisään kirjastokortilla ja siihen liitettyllä pin-koodilla.

Kirjaston toimintaan kuuluvat myös monenlaiset kirjallisuuteen ja lukemisen edistämiseen liittyvät tapahtumat, kuten satutuokiot, perhepäivähoitajien tiistait, kirjailijavierailut ym. unohtamatta myöskään aikuisväestöä ja ikäihmisiä. Vuoden 2022 aikana kirjailijavieraina Myllykirjastossa kävivät: Jenni Räinen, Mikko Ihalainen, Esko Aho ja Tuula Länkinen.

Yläkoululaisten kirjailijavierailuja on järjestetty Tyrnävän kunnan hallinnoiman ”Lukemattomat lakeuden nuoret lukemaan” -hankkeen kautta. Tavoitteena on ollut innostaa nuoria lukemaan ja lisätä heidän kiinnostustaan kirjoihin kirjailijavierailujen kautta. Hankkeen kohderyhmänä ovat yläkoululaiset. Kolmeen lakeuden kuntaan Tyrnävälle, Liminkaan ja Kempeleeseen on kutsuttu kirjailijavierailijoita, jotka innostavat nuoria lukemaan. Yläkouluilla ovat vierailleet: Jyri Paretskoi, Salla Simukka ja J.S. Meresmaa.

Tapahtumiin pyritään saamaan mukaan myös kolmannen sektorin toimijoita, tästä esimerkkinä Pikku kulkuri -kiertue kesäkuussa 2022, jolloin kyläyhdistykset mm. Suutarinkylässä ja Murrossa osallistuivat järjestelyihin.

Kirjastosta on mahdollista saada myös digiopastusta. Kirjaston tarjoama digiopastus on ollut erityisesti ikäihmisten suosima, opastusta on tarvittaessa annettu pienryhmille tai jopa yhdelle henkilölle kerrallaan.

Kulttuuritoimi

Tyrnävän kunta on mukana Oulu2026-kulttuuripääkaupunkihankkeessa Tyrnävän Kehitys Oy:n ja paikallisten perunatalojen kanssa. Kulttuuritoimi jatkoi Oulu2026-hankkeessa mukanaoloa niin kuntatapaamisten, rahoitustyöpajojen, ruoka-alan verkostojen kuin tapahtumienkin kautta. Tyrnävä on mukana Arctic Food Lab -hankekokonaisuudessa niin lähiruoan kuin Perunagalleria2026 -hankkeen kautta. Oulu2026-hanketta on esitelty kuntalaisille niin kyläilloissa kuin osana tapahtumiakin, kuten Perunamarkkinoiden Tyrnävä-pihalla. Elokuussa 2022 Tyrnävän kunta oli Oulun kauppahallissa AFL-hankkeen osastolla, jonka Tyrnävä-päivästä saatiin hyvää palautetta ja jututettiin noin 300 henkilöä. Tyrnävän kunnan edustus osallistui myös AFL-hankkeen Islantiin suuntautuneen ”myynninedistämisen” matkalle syksyllä 2022.

Kunnan taidekokoelmaa on kartoitettu, kuntotarkastettu ja uudelleen kuvattu yhteistyössä Oulun taidemuseon alue-
taidemuseon tutkijoiden kanssa. Elokuun näyttelyä järjestettiin Tyrnävän kunnan taidekokoelmasta kuratoitu näyt-
tely yhteistyössä Oulun Taidemuseon kanssa. Näyttely sai myös hienosti medianäkyvyyttä, joten Tyrnävän kunnan
asema kulttuurikuntana vahvistui. Tyrnävän kunnan näyttelytilassa, Myllykirjastossa, näyttelytoiminta on ollut laadu-
kasta ja koordinoitua. Näyttelytilassa oli vuoden 2022 aikana 12 näyttelyä, joista kuusi ammattitaiteilijan tai taiteilija-
ryhmän. Lisäksi Myllykirjaston lehtisälissä järjestettiin neljä näyttelyä, mm. Tuu mukaan! -harrastamisen malli Tyrnä-
vällä -hankkeen taidekerholaisten ja Oulu2026-hankkeen rauhankoneita Käpytikan päiväkotilapsilta. Kulttuuritoimen
tavoitteena onkin suunnitelmallisuuden lisääminen näyttelyiden, tapahtumien ja kohderyhmien saavutettavuuden
osalta, mikä on haastavaa olemassa olevalla henkilöstöresurssilla. Helpotusta asiaan on tulossa vuonna 2022 kulttuu-
riohjaajan muodossa.

Koronapandemian vuoksi jouduttiin perumaan tapahtumia vain tammikuulta 2022. Tapahtumia, joissa kulttuuritoimi
oli pää- tai osajärjestäjä, järjestettiin 54 kappaletta. Osallistujia tapahtumissa oli yhteensä noin 7500. Taiteiden yö ja
joulunavaus olivat kävijämäärän perusteella erityisen odotettuja tapahtumia. Vuotuisten tapahtumien lisäksi järjes-
tettiin muiden muassa asuntovaunuteatterikiertue kesäkuussa yhteistyössä kirjastotoimen kanssa.

Kulttuuritoimi on mahdollistaja, koordinoija ja viestijä niin kuntaorganisaation sisällä kuin sidosryhmienkin kanssa.
Kulttuuritoimi vahvistui, kun osa-aikainen kulttuuriohjaaja aloitti työskentelyn Tyrnävän kunnassa toukokuussa 2022.
Yksi kulttuuriohjaajan tehtävistä on tapahtumatuotannon lisäksi edistää kulttuurikasvatussuunnitelman päivitystyötä.
Päivitystyö onkin aloitettu loppuvuodesta 2022, ja opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelmien liitteeksi kulttuurikasva-
tussuunnitelma pyritään saamaan vuoden 2023 aikana.

Kulttuuritoimen kautta Tyrnävän kunta on mukana Oulu2026-hankkeen lisäksi Pohjois-Pohjanmaan liiton Kulttuuri-
kenno-hankkeessa, jonka kautta käynnistetään naapurikuntien kanssa Marrastulet-tapahtumaa. Kulttuuri- ja vapaa-
aikajohtaja toimii myös Kulttuurikenno-hankkeen ohjausryhmän puheenjohtajana. Kulttuuritoimi on mukana myös
Kansainvälinen residenssien innovaatioverkosto Pohjois-Pohjanmaalle (KRIPA) 2020–2022 –hankkeessa, mutta mui-
den työkiireiden ja Nahkurin peruskorjauksen epävarmuuden vuoksi KuVa-johtaja ei ole osallistunut hankkeen toimen-
piteisiin.

Kulttuuritoimikunta

Tyrnävän kunnan hallintosäännön (KVALT 7.6.2021) mukaan "Kulttuuritoimikunta tukee kunnan kulttuuripalvelujen
tuottamista ja kehittää paikkakunnan kulttuuritarjontaa sekä vaalii paikallista ja alueellista kulttuuriperintöä. Toimi-
kunta tekee aktiivista yhteistyötä alueen muiden kulttuuritoimijoiden kanssa. Toimikunta käsittelee vapaamuotoi-
sesti kunnan kulttuuritoimintaan liittyviä kysymyksiä ja tukee kulttuuri- ja vapaa-aikajohtajaa paikkakunnan kulttuuri-
toiminnan suunnittelussa sekä tekee kulttuurityön edistämiseen tähtäviä aloitteita".

Kulttuuritoimikunta kokoontui vuoden 2022 aikana kahdeksan kertaa. Toimikunta on kokouksissaan suunnitellut vi-
ranhaltijan tukena tulevia tapahtumia ja toimenpiteitä sekä mahdollisuuksien mukaan osallistunut tapahtumien to-
teutukseen. Kulttuuritoimikunta kokosi myös näkemyksiään Nahkurin alueen peruskorjauksesta. Kulttuuritoimikunta
teki esityksen sivistys- ja hyvinvointilautakunnalle kulttuuripalkinnon saajasta. Palkinto jaettiin esityksen mukaisena
itsenäisyyspäivän juhlassa 6.12.2022.

Kulttuuritoimikunnalla on ollut edustaja Nahkurin käytön suunnittelun työryhmässä ja kulttuurikasvatussuunnitelma-
työryhmässä.

Liikuntatoimi

Tyrnävän seurat järjestivät vuonna 2022 yhteensä 1472 (vuonna 2021; 1531) harjoitusta, joissa 19621 osallistujaa.
Liikuntatoimen vuosiavustuksina kunnanhallitus julisti 14.2.2022 §37 haettavaksi yhteensä 18 000 euroa, josta perus-
avustuksina 10 000 € ja myöhemmin vuoden aikana kohdeavustuksina 8 000 euroa. Liikuntatoimi oli mukana järjestä-
mässä erilaisia hyvinvointitapahtumia (mm. Muista hyvinvointisi -kiertue, Elo ja iloa kylille -tapahtuma) sekä kerhoja
ja kisoja (mm. Kunnanmestaruuskisoja) - kunnan muiden toimijoiden ja 3. sektorin kanssa yhteistyössä. Tyrnäväläisten
ja Tyrnävällä toimivien urheiluseurojen ja muiden yhteisöjen rooli on tärkeä paikkakunnan liikunta- ja urheilumahdol-
lisuuksien tarjoamisessa kuntalaisille. Liikuntasihteeri koordinoi Liikkuva kunta -ohjelmaa.

Nuorisotoimi

Tavoitteena Tyrnävän perusnuorisotyössä oli vuonna 2022 nuorten kohtaaminen erilaisissa ympäristöissä - matalalla
kynnyksellä, jalkautuvan ja digitaalisen nuorisotyön kehittäminen, nuorten osallisuuden huomioiminen, osallistumi-
nen oman asuinalueen kehittämiseen sekä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa. Nuorisotyöllä tavoitellaan yleisesti

nuorten aktiivisen kansalaisuuden edistämistä, nuorten kasvun ja itsenäistymisen tukemista sekä yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja oikeuksien toteutumista.

Perusnuorisotyössä nuoria kohdataan nuorisotilatoiminnassa (vuorot 3.lk-6.lk sekä 7.lk-17 v), koulunuorisotyössä, jalkautumisissa, digitaalisen nuorisotyön sekä retken ja tapahtumien kautta. Nuoria osallistettiin ja kuultiin osana toimintojen sisältöjen suunnittelua.

Kuulammen yläkoululla tehtiin vuonna 2022 koulunuorisotyötä erityisesti Nuorisotyötä yhteisöllisessä ympäristössä -hankkeen avulla. Hanketyöntekijä työskenteli kesäkuuhun 2022, jonka jälkeen syksyllä nuoriso-ohjaajat jatkoivat toimivaksi todettuja välituntitoimintoja. Kuulammen koululla nuoriso-ohjaajat kävivät tiistaisin ruokavälitunnilla pitämässä lautapeliteuokiota ja keskiviikkoisin ruokavälitunnilla tarjoamassa koulukahveja yhteistyössä Tyrnävän seurakunnan nuorisotyön kanssa. Perjantaisin Kuulammen koululla nuoriso-ohjaajat olivat mukana pitämässä etsivän kahveja 9.-luokkalaisten Tyrnävän etsivä nuorisotyöntekijän kanssa. Nuoriso-ohjaajat jalkautuivat myös mukaan koulun erilaisiin tapahtumiin sekä olivat mukana syksyllä ryhmäyttämässä uusia 7.-luokkalaisten.

August Sahlsten lukiolla nuoriso-ohjaajat vierailivat joka toinen viikko koulukahvien merkeissä.

Nuorisotoimi oli mukana järjestämässä muun muassa Temmeksen koko perheen laskiaistapahtumaa, Talvitapahtumaa Koivulassa, Elokuva -picnikä, Tyrnävän kesänporttia, päättäridiscoa alakoululaisille, Kesätuuli-kesäkerhoja, Markkuu Moves -tapahtumaa, Tyrnävän taiteiden yötä, Perunamarkkinoita, kirjastodiscoa ja joulunavausta. Nuorisotoimi järjesti kesän 2022 aikana retken Powerparkeihin Alahärmään.

Yhteistyötä tehtiin vuoden 2022 ajan tiiviisti eri toimijoiden kanssa. Nuoriso-ohjaajat ohjasivat nuoria eri palveluiden, harrastusten ja toimintojen piiriin enenevässä määrin.

Nuorisovaltuusto

Nuorisovaltuustossa vuonna 2022 toimi kauden 2021–2023 nuorisovaltuusto. Nuorisovaltuusto kokoontui vuonna 2022 yhteensä kahdeksaan kokoukseen. Vuoden 2022 puolella välissä nuorisovaltuusto oli täydentänyt itseään niin, että valtuusto oli täysilukuinen (14 jäsentä). Nuorisovaltuusto osallistui vuoden aikana kolmeen eri tapahtumaan Tyrnävän kesänporttiin, Tyrnävän perunamarkkinoille sekä Murron Valo-tapahtumaan.

Nuorisovaltuustolla oli vuonna 2022 puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnan valtuustossa sekä kolmessa lautakunnassa. Edustajia oli myös Pohjois-Pohjanmaan maakunnallisessa nuorisovaltuustossa, ehkäisevän päihdetyön työryhmässä, HYTE-työryhmässä, nuorten asioiden yhteistyöryhmässä, Kirkonseudun asemakaavan palkin muutoksen laadinta työryhmässä, liikenneturvallisuustyöryhmässä sekä perinnetyöryhmässä.

Etsivä nuorisotyö

Etsivä nuorisotyötä toteutettiin koko Tyrnävän kunnan alueella. Yhteydenottoja ja yhteydenottopyyntöjä oli vuonna 2022 yhteensä 41. Yhteydenottojen määrä laski muutamalla vuodesta 2021, myös tavoittamattomien määrä laski yhdellä verrattuna edelliseen vuoteen, vuonna 2022 vain kaksi yhteydenottopyyntöistä jäi siten, ettei nuorta tavoitettu.

Etsivä nuorisotyön tärkeimpinä yhteistyökumppaneina ovat toimineet työ- ja elinkeinosuunnittelija, vastaava nuoriso-ohjaaja, osallisuuskoordinaattori/vastaava nuorten työpajaohjaaja sekä muut nuoriso- ja pajaohjaajat. Lisäksi yhteistyötä on tehty mm. aikuissosiaalityön, mielenterveyspalveluiden, oppilaanohjauksen, koulukuraattorin sekä muiden opetushenkilöstöön kuuluvien kanssa.

Nuoria on vuoden 2022 aikana ohjautunut etsivä nuorisotyön piiriin eniten oppilaitosten (17) ja nuoren oman yhteydenoton kautta (5) kautta. Edelliseen vuoteen nähden oppilaitoksen kautta ohjautuneet ovat pysyneet määrällisesti samana, mutta sosiaali- ja terveyspalveluista ohjautuneet ovat laskeneet kymmenellä asiakkaalla.

Etsivän tuki ja tsemppi, sekä erilainen keskusteluapu on ollut monelle nuorelle tarpeellista. Etsivä auttoi nuoria mm. työpaikan etsimisessä, kouluun tutustumisessa, ansioluettelon laatimisessa ja antoi vinkkejä työhakemuksien tekoon ja työhaastatteluja varten. Etsivä nuorisotyön kautta nuoria ohjautui mm. avoimille työmarkkinoille, toisen asteen opetukseen, nuorten työpajalle, harrastustoimintoihin, mielenterveys- ja päihdepalveluihin sekä TE-palveluihin. Etsivä nuorisotyö on ollut myös mukana tukemassa nuoria heidän siirtyessään toisen asteen opintoihin.

Etsivä nuorisotyö on jatkanut jalkautuvaa työtä oppilaitoksissa, Kuulammen koululla sekä tapahtumissa ja nuorisotilatoiminnassa. Viikoittain etsivä on pitänyt ysien kahveja Kuulammen koululla sekä joka toinen viikko pidetty lukion kahveja. Ysien kahveilla on käynyt viikoittain noin 30–50 9.luokkalaista ja lukiokahveilla on käynyt noin 20–30 lukiolaista. Etsivä nuorisotyö on lisäksi osallistunut ns. katutyöhön perusnuorisotyön kanssa.

Avoimet toiminnot (Koivula-kahvit ja liikuntavuorot) on koettu tärkeiksi ja tarpeellisiksi toiminnoiksi etenkin niille, jotka niihin aktiivisesti osallistuvat. Nämä avoimet toiminnot ovatkin nykyään olennainen osa Tyrnävän etsivää nuorisotyötä. Kävijämäärät eivät ole olleet kovin suuria, mutta osallistuville nämä matalan kynnyksen toiminnot ovat olleet erittäin tärkeitä.

Etsivä nuorisotyöntekijä oli mukana Aikalisä! -ohjaajan roolissa paikkakunnan kutsunnoissa. Etsivä haastatteli kutsunnoissa kaikkineen 73 nuorta. Aikalisä! -ohjaajan tarkoitus on kartoittaa nuoren elämäntilannetta ennen armeijaan astumista, armeijan aikana ja armeijan jälkeen, sekä tarjota tarpeen mukaan etsivän palveluita nuoren tueksi.

Etsivä nuorisotyöntekijä oli viime vuonna mukana useassa eri työryhmässä: oppivelvollisuustyöryhmässä, ennaltaehkäisevän päihdetyön työryhmässä, nuorten työpajan ohjausryhmässä sekä nuorten asioiden työryhmässä (nuorten ohjaus- ja palveluverkosto), jossa etsivä nuorisotyöntekijä toimii sihteerinä. Lisäksi etsivä nuorisotyö osallistuu säännöllisesti eri verkostopalaveriin (mm. Kuulammen yläkoulun) ja kutsuttaessa oppilashuollon palaveriin. Lisäksi etsivä nuorisotyöntekijä osallistui alueellisiin etsivien tapaamisiin, sekä aluehallintoviraston ja Into ry:n järjestämiin koulutuksiin mahdollisuuksien mukaan.

Tyrnävän nuorten Valmennuspaja Polku ja Starttipaja Verso

Tyrnävän Valmennuspaja Polun ja Starttipaja Verson tehtävänä on ollut vuonna 2022 tukea koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle jääneitä alle 29-vuotiaita tyrnäväläisiä nuoria, auttaa heitä saavuttamaan yhteiskuntaan kiinnittymisen edellyttämiä valmiuksia ja toimintamahdollisuuksia. Työn lähtökohtana on kohdata jokainen nuori omana itsenään, ilman arviointia tai luokittelua. Jokaista nuorta kannustetaan ja rohkaistetaan sekä onnistumisia korostetaan. Valmennuksen aikana nuori saa tunteen johonkin kuulumisesta, omasta tärkeydestään ja olemassaolonsa merkityksestä. Näiden avulla nuorta voidaan tukea ammatillisissa valinnoissaan, elämänsä suunnitelmallisessa rakentamisessa sekä yhteiskunnallisen osallisuuden kehittämisessä. Työpajatoiminnalla on myös tuettu nuorten itsenäistymistä, itsetunnon, omien vahvuuksien sekä elämänhallinnan kehittämistä. Toimintamme on jaettu kahteen ryhmään, Valmennuspaja Polkuun ja Starttipaja Versoon.

Työpajan toiminta on koostunut mm. luonto- ja eläinavusteisesta toiminnasta, puutöistä, kädentaidoista, pihatöistä sekä polkupyörien kunnostamisesta. Hankimme myös uusia työkaluita hallille, jossa toteutamme eri työtoimintoja. Lisäksi toiminnassa on harjoiteltu viikoittain erilaisia arjentaitoja kuten päivärytmiin liittyviä taitoja, talouden hoitoa, terveellisiä ruokailutottumuksia, kotitalouden askareita sekä hygienia-asioita. Vuoden aikana toteutimme myös erilaisia itsetutkiskeluun liittyviä tehtäviä. Pajalla on tehty myös pienimuotoisesti erilaisia asiakastöitä. Näitä tehdessään nuoret saivat konkreettisesti nähdä oman työn jäljen, kohdata asiakkaita ja vahvistaa omia sosiaalisia taitojaan. Pajalla tärkeää on ollut myös yhteisen ajan viettäminen. Tärkeä tavoite ja väline on luoda nuorten välille suhteita, auttaa heitä liittymään ja tarvittaessa palaamaan helpommin, niihin yhteisöihin, joita nuorten ympärillä on tai voisi olla. Ryhmän yhteisessä tekemisessä on opittu sosiaalisia ja kognitiivisia taitoja, joita on opeteltu muun muassa yhteisten seurapeleiden avulla ja luontoympäristöjä hyödyntäen. Olemme myös säännöllisesti liikkuneet nuorten kanssa harrastaen eri liikuntamuotoja, sekä olemme tehneet retkiä lähiluontoon hyödyntäen eri liikuntapaikkoja, luontopolkuja sekä partiolaisten leirikämpää.

Ryhmävalmennuksellinen työote on integroitu arjen toimintoihin ja olemme toteuttaneet voimavaralähtöistä yhteisöllistä elämää eteenpäin tukevaa valmennusta. Yksilövalmennuksia on pidetty säännöllisesti kaikille valmentautujille hyödyntäen eläimiä sekä luontoa. Nuorten tavoitteita ja tulevaisuutta on kartoitettu yksilövalmennuksilla sekä reflektoitu nuoren elämäntilannetta, jotta seuraavat askeleet on voitu ottaa mahdollisimman turvallisesti ja oikea aikaisesti.

Nuorten aikuisten kuntouttava työtoiminta siirtyy hyvinvointialueen järjestettäväksi, joten nuorten työpajatoiminta entisessä muodossaan loppui Tyrnävän kunnan toimintana vuoteen 2022.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	236 518	-	236 518	261 535	25 017	110,6
Toimintamenot	-1 005 183	-	-1 005 183	-971 231	33 952	96,6
Toimintakate	-768 665	-	-768 665	-709 696	58 969	92,3

4.7 Tekninen osasto

Palvelun yleistavoite

Teknisen osaston tarkoituksena on turvata kuntalaisille terveellinen, toimiva ja viihtyisä elinympäristö järjestämällä ja ylläpitämällä laadukkaita yhdyskuntapalveluita taloudellisesti ja kestäväen kehityksen periaatteiden mukaisesti sekä digitalisaatiota hyödyntäen.

Kuvaus palveluista ja tarkoituksesta

Tekninen osasto vastaa kiinteistöjen rakennuttamisesta ja ylläpidosta, katujen- ja yleisten alueiden rakennuttamisesta ja kunnossapidosta, rakentamisen ohjauksesta, rakennusvalvonnasta sekä ruoka- ja siivouspalveluista.

	Menot €	Tulot €	Netto €
Tekninen osasto	-5 335 896	4 907 685	-428 211
Hallinto	- 161 891	-	- 161 891
Rakennusvalvonta	- 86 095	40 992	- 45 102
Liikenneväylät ja yleiset alueet	- 895 021	548 515	- 346 506
Kiinteistöt	- 2 501 515	2 478 020	- 23 495
Ruoka- ja siivouspalvelut	- 1 691 375	1 840 157	148 782

Tekninen osasto hallinto	Alkuperäinen Talousarvio €	Talousarvio muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteutuma %
Toimintatuotot	-	-	-	-	-	-
Toimintakulut	-164 474	-	-164 474	-161 891	2 583	98,4
Toimintakate	-164 474	-	-164 474	-161 891	2 583	98,4

Teknisen osaston hallinnon toimialueelle kuuluu teknisen lautakunnan alaisen toiminnan johtaminen sekä investointiohjelmassa rakentamiseen liittyvien hankkeiden suunnittelu, suunnitteluttaminen, kilpailutus sekä toteuttaminen joko ostopalveluna tai omana työnä.

Tekninen lautakunta kokoontui 10 kertaa ja käsitteli 123 pykälää

Tekninen osasto käynnisti ja toteutti vuoden 2022 aikana mm. seuraavat investointihankkeet

- MAL hankkeena toteutettu yhdessä ELY-keskuksen kanssa Vanhatie/keskusta-alueen liikenneympäristön kehittämis- ja katusuunnitelma
- Murron uuden kaava-alueen 1. vaihe tehty ja 2. vaiheen suunnittelu käynnistetty
- Päälystyskohteina oli Mestarintie
- Murron 2. vaiheen katuvalosaneeraus toteutettu
- Katuvalaistusta vaihdettiin LED-valaisimiksi Puujaakolassa
- Leikkikenttien ja leikkipaikkavarusteiden uusimiset
- Rakennusvalvonnan paperiarkistojen digitointi jatkui vuonna 2022
- Väentuvan kattoremontti toteutettu
- Kunnantalon pihan parkkialueen muutostyöt toteutettu
- Pytinkitien peruskorjaus ja KLV:n rakentaminen
- Murron koulun ja päiväkodin pihojen leikkivälineiden uusiminen
- Kiinteistöjen kuntotutkimuksia 3 kpl
- Vanhainkoti Kotolan sisäilmakorjaustyöt
- Temmeksen asuntoremontti

Teknisen osaston henkilöstössä tapahtui vuoden 2022 aikana mm. seuraavia muutoksia

1. Uusi tekninen johtaja aloitti 1.9.2022
2. Uusi rakennustarkastaja aloitti 1.6.2022
3. Uusi kunnallistekniikkapäällikkö aloitti 1.5.2022
4. Kiinteistöpäällikön tehtävä lakkautettiin 31.10.2022 ja tehtävät jaettiin kunnallistekniikkapäällikölle ja tekniselle johtajalle.
5. Kunnallistekniikkapäällikön nimike muutettiin yhdyskuntatekniikan päälliköksi 1.11.2022

RAKENNUSVALVONTA

Palvelun yleistavoite

- Rakentamisen ohjaus ja neuvonta
- Rakentamiseen liittyvien lupien käsittely ja päätöksenteko

Kuvaus palveluista ja tarkoituksesta

Rakennusvalvonnan tehtävänä on valvoa kaavojen noudattamista, huolehtia rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelystä sekä niihin ja niiden mukaiseen rakentamiseen liittyvästä ennako-ohjauksesta, neuvonnasta ja valvonnasta. Rakennusvalvonta tekee tiiviistä yhteistyötä maankäytön ohjauksessa kehittämispäällikön kanssa. Rakentamiseen liittyvät luvat haetaan sähköisesti lupapiste.fi palvelun kautta, joka on auki 24/7, luvat arkistoidaan sähköisesti.

Rakennusvalvonnan asiakkaat ovat tyytyväisiä tuotettuihin palveluihin sekä nopeaan ja sujuvaan sähköiseen lupaprosessiin. Huomioimme myös niiden tarpeet, joille sähköinen lupahakemusprosessi on liian haasteellinen.

Rakennusvalvonnalla on tarkoitus digitoida vuosien 2022–2023 aikana rakennusluvut vuosilta 1990–2017. Aikaisempi tavoite oli digitoida kaikki vanhat paperiset lupahakemukset sähköiseksi. Digitoitavia lupia on 3352 kpl, vuoden 2021 aikana digitointiin noin 750 kpl ja vuonna 2022 noin 863 kpl.

Rakennusvalvonnassa on otettu 2016 käyttöön sähköinen asiointi. Sähköisen asioinnin, rakennuslupien digitoinnin ja käyttöön otettavan lupa-arkiston myötä on avattu lupapistekauppa, josta kuntalaiset, kiinteistönvälittäjät ja muut niitä tarvitsevat voivat käydä ostamassa tarvittavat lupakuvat. Lupapistekauppa vapauttaa kunnan paperiarkistointitilaa ja samalla vapauttaa myös jonkin verran resursseja muuhun työhön. Sähköinen arkistointi otettiin käyttöön 1.4.2017.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit / Tavoitetaso	Toteutuminen
Hyvinvointia koulutuksella	Ammattitaitoinen henkilöstö, jonka osaaminen on hyvä Rakennus- ym. lupien sekä asiakaspalutteen nopea käsittely määrittelyssä tavoiteajoilla	Ajankohtaisiin koulutuksiin osallistuminen Rakennuslupien käsittelyaika 1kk. Poikkeamis- ja suunnittelu- tarvehakemusten valmistelu 3 kk	Koulutuksissa käymien ja niistä saadun tiedonsiirto omaan työhön Käsittelyaikojen seuranta	100 % 100 %
Avoin ja kuuleva vuorovaikutus Yhteistyön aloittaminen	Kaikki rakentamiseen liittyvät luvat haetaan sähköisesti. Mittaustoimen yhteistyön jatkaminen sekä rakennusvalvonnan yhteistyön aloittaminen naapurikuntien kanssa	Tiedotetaan ja ohjataan rakentamiseen liittyvien lupien hakijoita käyttämään Lupapistepalvelua Jatketaan mittastoimen ja aloitetaan rakennusvalvonnan kanssa yhteistyötä. Osallistuminen seudullisiin palavereihin.	Lupapistepalvelun käyttäjät. Mittaustoimen suoritukset Rakennusvalvontojen yhteistyön kehittämisen yhteisten toimintamallien kautta	100 % luvista haettiin Lupapisteen kautta. Yhteistyö jatkui sopimusten mukaisesti.
Vastuullinen ja pitkäjänteinen taloudenpito	Toiminta on talousarvion ja toimintasuunnitelman mukaista	Talouden ja toiminnan toteutumista seurataan kuukausittain Rakennuslupaohjelman arviointi ja puitesopimusten neuvotteluoikeuden hyödyntäminen Tonttimyynnissä ollaan vieläkin asiakaskeskeisempiä.	Osavuosiraportit Ohjelmamenojen säilyvät ennallaan Lupamäärät säilyvät ennallaan	Cloudpermitin palvelumaksut kasvoivat n. 10 % aiemmasta vuodesta ohjelmistokehityksen vuoksi. CGI Oy:n maksut tuplaantuivat huoneistojen sääntöuudistuksen myötä tulleesta ohjelmiston päivitystarpeesta Lupamäärät kokonaisuudessaan laskivat hieman edelliseen vuoteen verrattuna

Rakennusvalvonta	Alkuperäinen Talousarvio €	Talousarvio muutokset €	Talousarvio muu- tosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteutuma %
Toimintatuotot	60 000	-	60 000	40 992,36	-19 007,64	68,3
Toimintakulut	-97 569	-	-97 569	-86 094,15	11 474,49	88,2
Toimintakate	-34 569	-	-34 569	-45 102,15	-7 533,15	120,1

Rakennuslupien myöntämisvaltuus on rakennustarkastajalla. Rakennustarkastajan tekemiä viranhaltijapäätöksiä oli yhteensä 152 (vuonna 2021 yhteensä 160 kpl).

Tekninen lautakunta toimii Tyrnävän kunnan rakennusvalvontaviranomaisena. Hallintopakkoa ja oikaisuvaatimusta koskevat asiat kuuluvat aina toimielimen toimivaltaan.

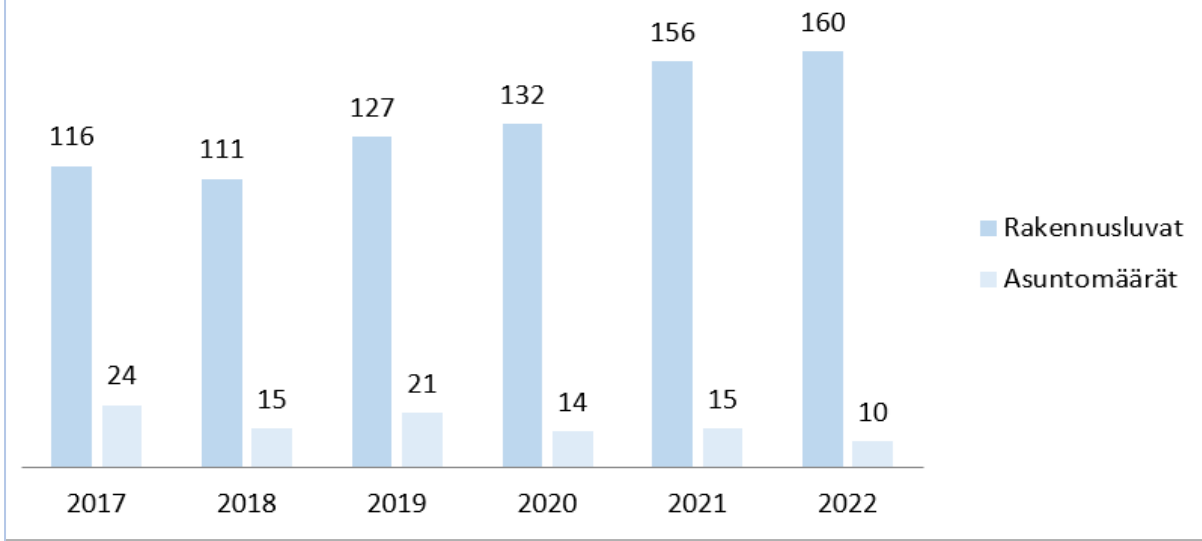
Rakennustarkastajan ja kehittämispäällikön valmistelusta kunnanhallitus käsitteli yhteensä 2 kpl suunnittelutarveratkaisuja ja poikkeamishakemuksia. Päätökset olivat myönteisiä.

Rakennustarkastajat hoitavat kunnissa joitakin sellaisia tehtäviä, joita ei ole lainsäädännössä osoitettu rakennustarkastusviranomaiselle vaan yleisesti kunnalle. Tällaisia tehtäviä ovat muun muassa: rakennus- ja huoneistotietojen ilmoittaminen väestörekisterikeskukselle, rekisterinpitäjänä oleminen väestörekisteritietojen osalta, korjaus- ja energia-avustuksiin liittyvät neuvontatehtävät, maisematyöluvista päättäminen. Rakennustarkastaja valmistelee kehittämispäällikön lausunnon perusteella kunnanhallitukselle poikkeamis- ja suunnittelutarveratkaisut.

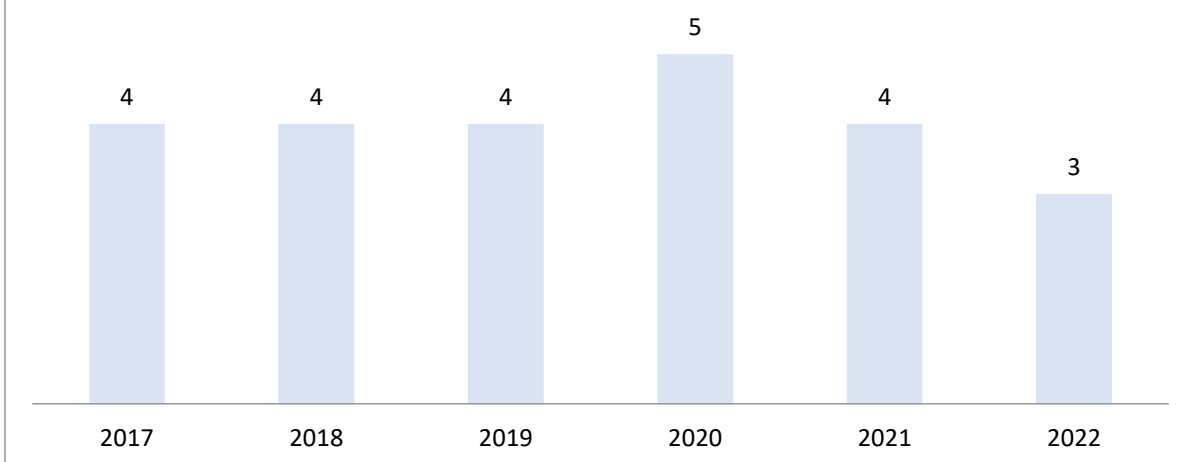
Myönnetyt luvat	v. 2022
Asuinrakennukset, joista	7
- Asemakaava-alueelle	3
- Haja-asutusalueelle	4
Teollisuus-, maatalousrakennukset	2
Saunarakennukset, grillikodot	11
Talousrakennukset (autotalli)	6
Toimenpideluvat ja -ilmoitukset	43
Maisematyöluvat ja -ilmoitukset	22
Purkamisluvat ja ilmoitukset	2
Laajennukset, muutostyöluvat	10
Työnjohtajien hyväksymiset	56
Jatkoaikapäätökset	1

Katselmukset	v. 2021	v. 2022
Aloituskokous	22	10
Sijainnin merkitseminen	11	6
Rakennekatselmus	24	17
Hormikatselmus	2	3
Käyttöönottokatselmus	28	38
Loppukatselmus	43	66
Yhteensä	130	140

Myönnetyt rakennusluvut ja asuntomäärät vuosina 2017-2022

Pientalotonttien vuokrasopimukset 2017-2022

Pientalotonttien vuokrasopimuksia tehtiin vuonna 2022 yht. 3 kpl
Pientalotontteja myytiin vuoden 2022 aikana 9 kpl

LIIKENNEVÄYLÄT JA YLEISET ALUEET

Palvelun yleistavoite

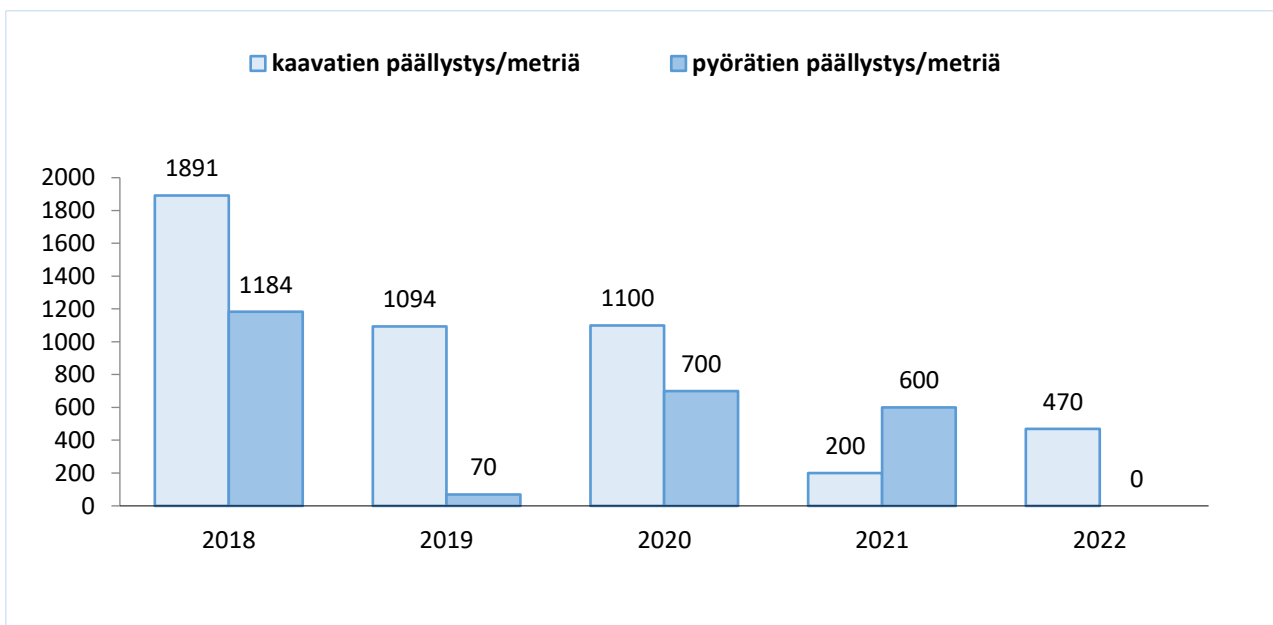
Liikenneväylät ja yleiset alueet kuuluvat osana tekniseen osastoon ja tuottaa kuntalaisille katujen ja puistojen rakentamis- ja kunnossapitopalveluja.

Kuvaus palveluista ja tarkoituksesta

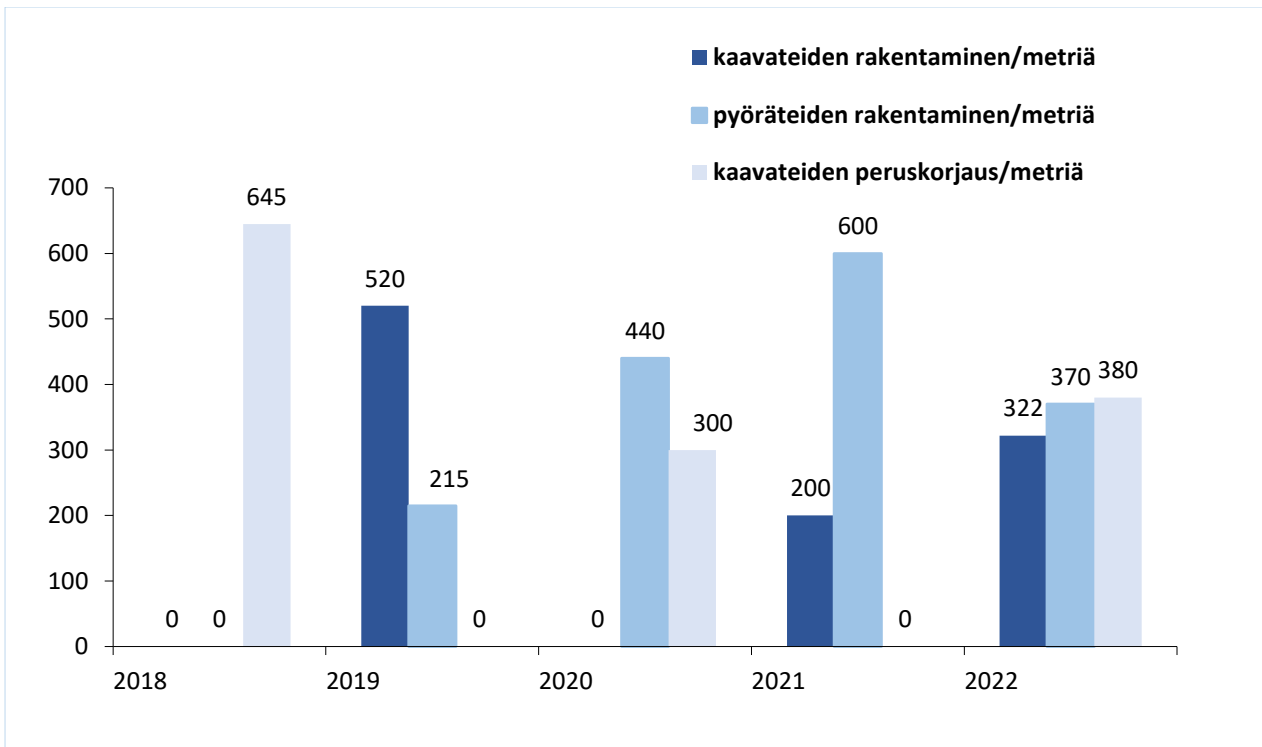
Liikenneväylät ja yleiset alueet tulosalueen vastuualueina ovat investointikohteiden suunnittelu- ja rakennuttamistehävät, katujen, leikkipuistojen ja puistojen kunnossapitotehtävät. Päämääränä on, että liikenneväylät ja yleiset alueet tuottavat kunnan palvelutuotantoon liittyviä rakentamis- ja kunnossapitopalveluja laadukkaasti ja kustannustehokkaasti.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit / Tavoitetaso	Toteutuminen
Hyvinvointia koulutuksella	Ammattitaitoinen henkilöstö, jonka osaaminen on hyvä		Ajan tasalla olevat työturvallisuustodistukset	Ei tarvetta, kortit voimassa
Avoin ja kuuleva vuorovaikutus	Laadukas ympäristö ja viihtyisät asuinalueet Hoidetut viheralueet	Asemakaava-alueiden katuverkon rakentaminen ja ylläpito Viheralueiden hoidon toteuttaminen	Pyöräteiden rakentaminen Päällystykset	370 m 460 m Leikkivälineiden uusiminen Niittoleikkurin hankinta
Vastuullinen ja pitkäjänteinen taloudenpito	Toiminta on talousarvion ja toimintasuunnitelman mukaista	Talouden ja toiminnan toteutumista seurataan kuukausittain Toimintojen arviointi, omana työnä tai ostopalveluna	Osavuosisiraportit Enemmän aikaansaannosta samalla taloudellisella panoksella	2 kpl
Omaleimainen, mielenkiintoinen ja houkutteleva	Päivitetyn metsänhoitosuunnitelman toteuttaminen	Kunnan metsiä ja taajamametsiä hoidetaan päivitetyn metsänhoitosuunnitelman mukaisesti	Saadut myyntitulot	56 030 €

Liikenneväylät ja yleiset alueet	Alkuperäinen Talousarvio €	Talousarvio muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteutuma %
Toimintatuotot	541 000	-	541 000	548 515	7 515	101,4
Toimintakulut	-1 043 180	-	- 1 043 180	-895 021	148 159	85,8
Toimintakate	-502 180	-	-502 180	-346 506	155 674	69,0

Asemakaava-alueiden katuverkon rakentaminen ja ylläpito

Kunta myöntää vuosittain tiekunnille kunnossapitoavustuksia ja peruskorjausavustuksia valtuuston hyväksymien perusteiden mukaisesti ja talousarviossa varattujen määrärahojen puitteissa.

PUISTOT JA YLEISET ALUEET

Puistotyönjohtaja aloitti toistaiseksi voimassa olevassa toimessa 1.5.2021. Puistotyönjohtajan tehtäviin kuuluvat mm. viheralueiden hoidon organisointi, nuorten kesätyöntekijöiden ohjaus, viheralueiden ja leikkipuistojen suunnittelu sekä em. kohteiden rakennuttaminen ja kehittäminen.

Leikkipaikoilla uusittiin tarvittavia leikkivälineitä. Viheralueita hoidettiin suunnitelmien mukaan. Niittyjen hoitoon hankittiin uusi murskaava niittoleikkuri.

Kokonaisvaltaisen Tyrnävän asemakaava-alueella koskevan maisemanhoitosuunnitelman tekeminen aloitettiin viheralueiden katselmointina.

Tapulipuiston istutusalueiden puureunuksien ja torin alueen kalusteiden sekä lavan peruskorjaustyöt aloitettiin. Korjaukset jatkuvat seuraavana vuonna.

JÄTEHUOLTO

Vuoden 2019 alusta Limingan, Muhoksen, Tyrnävän ja Utajärven kuntien jätehuollon operatiivisten palveluiden tuottajana aloitti Kempeleen Jätekuljetus Ky. Tyrnävällä jäteasema sijaitsee osoitteessa Mestarintie 12.

Jätehuoltoviranomaisena toimi Lakeuden EKO lautakunta, johon kuuluu kaksi jäsentä kustakin kunnasta. Tyrnävän kunnan edustajina toimivat Anu Suutari sekä Visa Törmä. Teknisellä johtajalla oli oikeus osallistua kokouksiin asiantuntijana. Lautakunnan puheenjohtajana toimi isäntäkunta Limingasta Tuomas Ahola. Lakeuden EKO-lautakunnan asioiden valmistelusta ja hoitamisesta sekä asiakaspalvelusta vastasivat ympäristösuunnittelijat Pihla Hasa ja Tanja Sarkkinen.

Jätetaksat on hyväksytty 18.11.2020 ja ne astuivat voimaan 1.1.2021. Jätehuoltomääräykset on päivitetty 26.8.2020.

Tyrnävän kiinteistöjen jätehuoltourakoitsijana toimi vuonna 2022 Lassila & Tikanoja Oy.

LIIKUNTAPAIKAT

- Liikunta-alueiden rakentaminen, kunnossapito ja hoitotyö toteutetaan teknisen osaston toimesta,
- Ampumaradan uimapaikalle hankittiin ja asennettiin liukumäki ja vaijerirata.
- Latualueiden hoitoon hankittiin kilpailutuksen kautta moottorikelkka.

KIINTEISTÖT

Palvelun yleistavoite

Taata käyttäjille terveelliset ja turvalliset tilat panostamalla suunnitelmalliseen kiinteistöjen kunnossapitoon sekä kehittämiseen.

Kuvaus palveluista ja tarkoituksesta

Tulosalueen vastuualueina ovat pienten investointikohteiden suunnittelu- ja rakennuttamistehtävät, kunnan omistamien kiinteistöjen peruskorjaussuunnittelu ja rakennuttaminen sekä kunnan omistuksessa olevien rakennusten kiinteistönhoito, kunnossapito ja vuokraus.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit / Tavoitetaso	Toteutuminen
Hyvinvointia koulutuksella	Ammattitaitoinen henkilöstö, jonka osaaminen on hyvä	Henkilöstön koulutus- suunnitelman laatiminen	Ajan tasalla olevat työturvallisuustodistukset Koulutuksen määrä	100 % Ei kuluvana vuonna
Avoin ja kuuleva vuorovaikutus	Yhteistyö muiden osastojen kesken Kiinteistöjen sähköisen huoltokirjan tehokas käyttö (BEM)	Kiinteistökierrokset Sähköiset palvelupyynnöt kohteittain kaikille käyttäjille kunnan netin kautta	Kiinteistökierrosten kattavuus Sähköisten palvelupyyntöjen määrä	Toteutettiin sähköpostilla Toteutuneet (kpl) (v. 22, 695) (v. 21, 1135) (v. 20, 799) (v. 19, 842) (v. 18, 871)
Vastuullinen ja pitkäjänteinen taloudenpito	Toiminta talousarvion ja toimintasuunnitelman mukaista Kiinteistöjen kokonaisvaltainen käyttösuunnitelma Energiankulutuksen hillitseminen	Talouden ja toiminnan toteutumista seurataan kuukausittain Aloitetaan laatimaan kiinteistökohtaiset huolto-ohjelmat sekä kunnossapito- ja pitkäntähtäimen suunnitelmat Toimialakohtaiset toimitilojen tarveselvitykset Kiinteistöjen toiminnan mukainen energiankulutuksen hallinta 50–50 energiansäästökampanja kouluissa	Osavuosisiraportit Kiinteistöjen kehittämissuunnitelma Toimintakohtaisen energiankulutuksen vertailu aikaisempien vuosien kulutuksiin, HINKU, Väre	2 kpl Laadittiin kuntoarviot sekä PTS:t Käpytikan päiväkotin, Toukovakan päiväkotin ja Vanha paloaseman

Kiinteistöt	Alkuperäinen Talousarvio €	Talousarvio muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteutuma %
Toimintatuotot	2 141 392	-	2 141 392	2 478 019,86	336 627,86	115,7
Toimintakulut	-2 248 863	-	-2 248 863	-2 501 515,35	-252 652,35	111,2
Toimintakate	-107 471	-	-107 471	- 23 495,49	83 975,51	21,9

Kunnan jätehuolto (kiinteistöjen jätteet, sakat ja lietteet, pakkausmuovit ja erityis- ja vaaralliset jätteet sekä tietoturvamateriaalit) kilpailutettiin 1.4.2022-31.3.2024 väliselle ajalle. Sopimukset sisältävät myös jätehuollon kehittämisen asiantuntijapalvelua. Kehittämistyön tavoitteena on parantaa kiinteistökohtaisten jätteiden lajittelua, materiaalien kierrätysastetta ja vähentää polttokelpoisen jätteen määrää sekä nostaa erilliskerättyjen jätejakeiden laadun taso mahdollisimman korkeaksi. Kiinteistöjen jätehuollosta vastaa L&T Oy, sakoista ja lietteistä PS-Pinnoitus Oy, pakkausmuoveista PTP Luttinen Oy. Erityis- ja vaarallisista jätteistä sekä tietoturvamateriaaleista vastaa Kempeleen jätekujitus Oy.

Kuluvana vuonna uusittiin Väentuvan vesikatto ja korjattiin sisäilmaongelmia Kotolan vanhainkodissa sekä remontoitiin asunto Temmeksellä.

Väentuvan päiväkodille, Toukovakan päiväkodille ja vanhalle paloasemalle laadittiin kuntoarviot. Kuntoarvioraportit sisälsivät myös kiinteistöjen pitkäntähtäimen suunnitelmat (PTS). Päiväkodeille kuntoarviot laadittiin Sitowise Oy:n toimesta ja paloasemalle A-Insinöörit Oy:n toimesta.

Aikaisemmin tehtyjen tutkimusten ja korjausehdotusten pohjalta suoritettiin sisäilmakorjauksia Kirkkomännikön koululla, Kuulammen koululla, kunnantalolla, Kotolassa sekä Temmeksen koululla.

Murron koulun pihalle rakennettiin uusi leikkipaikka ja Päiväkoti Käpytikan piha-alueen leikkivälineitä uusittiin.

RUOKA- JA SIIVOUSPALVELUT

Palvelun yleistavoite

Tuottaa laadukkaita ja kustannustehokkaita ruoka- ja siivouspalveluita vauvasta vaariin.

Kuvaus palveluista ja tarkoituksesta

Ruoka- ja siivouspalvelujen tavoitteena on tuottaa laadukkaita tukipalveluja kouluille, päiväkodeille ja hoitolaitokselle. Kotona asuville ikäihmisille tuotetaan palveluja ateriapalvelun muodossa. Ruokalistat laaditaan valtion ravitsemusneuvottelukunnan suosituksen mukaisesti. Ruokapalvelujen tavoitteena on lähiruoan ja kasvisruoan suosiminen ja vakiinnuttaminen ruokalistoille. Siivoussopimukset laaditaan asiakkaan tarpeiden mukaisesti kustannustehokkaasti ja laadukkaasti.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit / Tavoitetaso	Toteutuminen
Hyvinvointia koulutuksella	Ammattitaitoinen henkilöstö, jonka osaaminen on hyvä	Koulutukset Seudullinen koulutus	1–2 krt / vuosi.	100
Työntekijän tukeminen työssä ja vapaa-ajalla	Työssä jaksaminen parantuu	E-passi ja virkistyspäivät Avoin ja vuorovaikutuksellinen työyhteisö, säännölliset palaverit. Työohjeet ovat ajantasaaiset	Työntekijän työssä jaksaminen paranee, kuormitus vähenee 1 / 6vko henkilöstöpalaveri	
Avoin ja kuuleva vuorovaikutus	Palvelun laadun kehittäminen	Asiakastyytyväisyyskyselyt siivouspalveluissa: päiväkodit Ruokapalvelut Yhteiset ruokalapalaverit SIHY- ja SOTE –osastojen kanssa Ruokailutilojen ja ruokailun sujuvuuden ja	Asiakaspalautteet Ruokalatoimikunta / ruoka-agentti (Kuulampi)	100 100 80

		viihtyvyyden kehittäminen Jamix-tuotannonohjauksen järjestelmän hyödyntäminen	Tuotannonohjauksen järjestelmien tehokas käyttäminen	80
Vastuullinen ja pitkäjänteinen taloudenpito	Toiminta on talousarvion ja toimintasuunnitelman mukaista	Talouden ja toiminnan toteutumista seurataan kuukausittain	Osavuosi- ja kuukausiraportit	Talousarviossa pysyminen Uuden oppiminen ja työn mielekkyys
Terveellinen ja turvallinen lähiruoka	Lähiruokaa tarjotaan vähintään yhdellä aterialla. Kasvisruoka-päivä keran viikossa kouluissa ja päiväkodeissa. Toive-/lähiruoka-/perinneruokapäivä	Lähiruokapäivät. Lähiruokatuottajien tunnettavuuden lisääminen	Lähiruokapäivä 2 krt/6 vkoa. Lähiruokatuotteita esille kouluissa	100

Ruoka- ja siivouspalvelut	Alkuperäinen Talousarvio €	Talousarvio muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteutuma %
Toimintatuotot	1 905 567	-	1 905 567	1 840 157	-65 410	96,6
Toimintakulut	-1 806 124	-	-1 806 124	-1 691 375	114 749	93,6
Toimintakate	99 443	-	99 443	148 782	49 339	149,6

Palvelualueen keskeiset muutokset ja toimenpiteet 2022

Ruoka ja siivouspalvelut

Vuoden 2022 aikana jatkettiin Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen (HVA) valmistelutyötä tukipalveluiden osalta. Toukokuussa 2022 Kunnanhallitus linjasi, että Tyrnävän ruoka- ja siivouspalvelut eivät ole mukana Inhouse-mallin jatkoselvitystyössä. Tämä päätös tarkoitti sitä, että ruokapalvelut tullaan jatkossa järjestämään kunnan omana palveluna. Siivouspalveluiden osalta selvitystyötä tullaan jatkamaan ja tulevaisuudessa siivouspalvelut tullaan tuottamaan joko kunnan omana palveluna tai yksityisen toimijan johdosta. Valmistelujen lopputulemana tukipalveluiden SOTE-kohteet ja asiakkaat sekä Kotolan keittiö siirtyvät 1/2023 alkaen HVA:lle. Ruoka- ja siivouspalveluiden henkilöstöstä kolme kokonaista työntekijää, yksi kokki ja kaksi laitoshuoltajaa siirtyvät vanhoina työntekijöinä HVA:lle.

Toukokuun päätöksen jälkeen ruoka- ja siivouspalveluissa aloitettiin toimintojen ja henkilöstön sopeuttaminen muutokseen, joka tulee voimaan 1/2023 alkaen. Osana YT-prosessia vs. siivoustyönesimiehen avointa työpaikkaa ei täytetty vaan paikka täytettiin sisäisellä siirrolla. Ruokapalveluissa ei täytetty avointa kokin paikkaa.

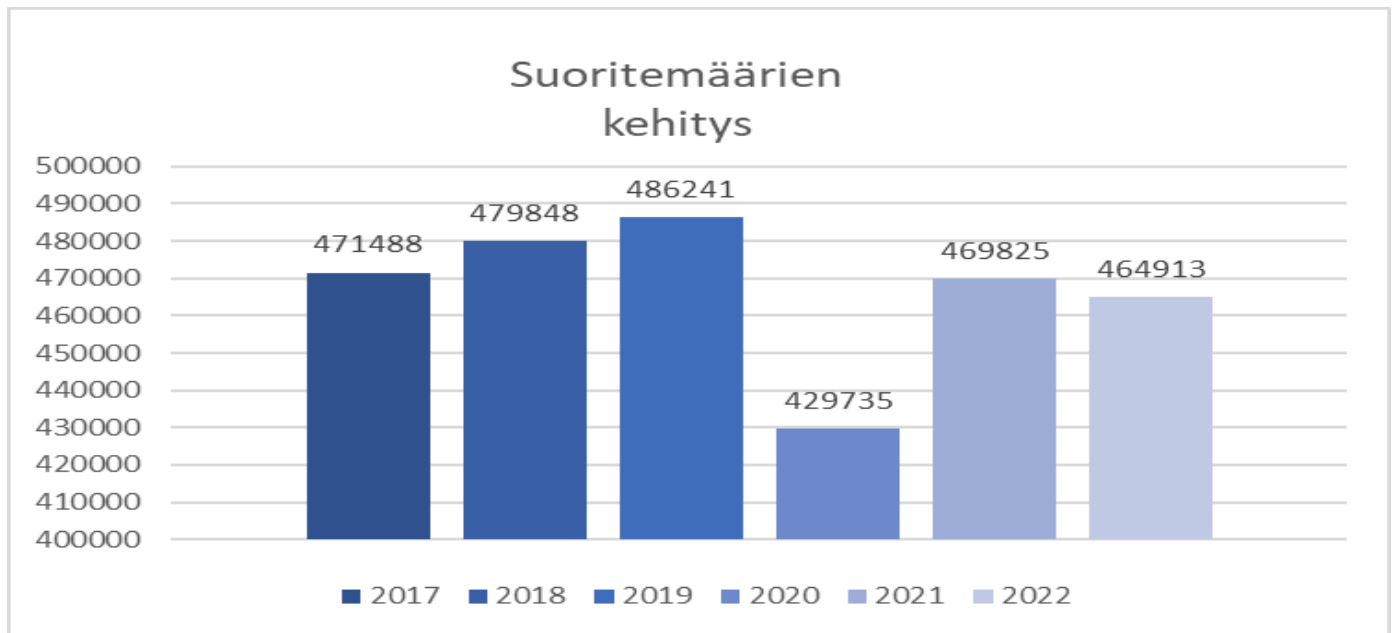
Kevään aikana toteutettiin asiakastytyväisyyskyselyjä kotipalveluateria-asiakkaille, koulujen 3lk:n, 5lk:n, 8lk:n ja lukion 2. vuosikurssin oppilaille. Saatua palautetta ja kehitysideoita on otettu huomioon ruokalistasuunnittelussa ja toteuttamisessa. Lounaslistoja on muokattu enemmän asiakaslähtöiseen suuntaan ja tarpeeseen. Hyväksi havaittuja yhteistyömalleja on jatkettu ruokalapalaverien muodossa koulujen ja päiväkotien välillä. Elintarvikehankinnoissa pyrittiin käyttämään lähialueen tuottajia ja toimittajia niin paljon kuin mahdollista. Keväällä toteutettiin Vilkas viikko -ruokateema ja syksyllä Lähiruokapäivä.

Siivouspalvelut

Siivouspalvelut huolehtivat 20 kohteen puhtaanapidosta ja siivottavaa pinta-alaa n. 25 000 m². Kohteissa aloitettiin siivoustyön mitoitukset, ja kokeiltiin vaihtoehtoisia työaikoja. Maaliskuussa 2020 alkanut Covid 19 pandemia heijastui toimintaan vielä kevään ja kesän ajan. Kesän jälkeen palattiin uuteen arkeen. Henkilöstömitoitusta kevennettiin terveydenhuollon toimipaikoissa. Siivouspalveluissa on ollut henkilöstöressurssivajetta, mihin haettiin ratkaisua myös henkilöstövuokrausyritykseltä, tuloksetta. Henkilöstön työssäjaksamiseen kiinnitettiin korostetusti huomiota. Henkilöstön työssäjaksamisen tueksi on työtehtäviä räätälöity, kokeiltu vaihtoehtoisia työaikoja ja annettu mahdollisuus osa-aikaiseen työhön. Henkilöstöpalaverikäytäntöihin tehty parannuksia.

Suoritemäärien kehitys

Alla olevassa kuvassa näkyy suoritemäärien kehitys vuodesta 2017 vuoteen 2022. Suoritemäärän lasku vuodesta 2021 vuoteen 2022 selittyy osittain Covid 19 -pandemiasta johtuvista poissaoloista kouluissa ja päiväkodeissa, mutta myös pienentyneistä ikäluokista.

5. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

5.1 Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet

Tilinpäätöslaskelmia ovat tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase ja konsernitase. Tilinpäätöslaskelmien laatimisessa sovelletaan kirjanpitolakia ja –asetuksia kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeiden ja laskelmakaavojen mukaisesti.

Kustakin tuloslaskelman ja taseen erästä on esitetty vertailutieto edelliseltä vuodelta.

5.2 Tyrnävän kunnan tuloslaskelma

Tuloslaskelma

Toimintatuotot	1.1.– 31.12.2022		1.1.– 31.12.2021	
Myyntituotot	598 256,83		705 881,65	
Maksutuotot	1 925 095,17		1 943 779,91	
Tuet ja avustukset	1 965 751,62		1 010 207,59	
Muut toimintatuotot	1 165 358,58	5 654 462,20	1 291 603,45	4 951 472,60
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-17 089 725,34		-16 028 929,01	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-3 455 350,41		-3 212 170,23	
Muut henkilösivukulut	-334 388,79		-727 783,34	
Henkilöstökorvaukset ja muut				
Palvelujen ostot	-21 524 598,56		-20 610 279,83	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 888 409,33		-2 448 922,87	
Avustukset	-1 743 918,22		-1 642 156,98	
Muut toimintakulut	-675 949,08	-47 712 339,73	-663 687,67	-45 333 929,93
Toimintakate		-42 057 877,53		-40 382 457,33
Verotulot		22 109 796,18		21 577 980,71
Valtionosuudet		22 401 451,00		21 352 948,00
Rahoitustuotot ja kulut yhteensä				
Korkotuotot	12 621,39		20 528,84	
Muut rahoitustuotot	25 884,75		28 094,72	
Korkokulut	-277 054,94		-247 845,46	
Muut rahoituskulut	-18 725,03	-257 273,83	-22 275,90	-221 497,80
Vuosikate		2 196 095,82		2 326 973,58
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-1 996 668,98		-2 121 473,76
Arvonalentumiset				
Satunnaiset erät				
Tilikauden tulos		199 426,84		205 499,82
Poistoeron lisäys (-) ja vähennys (+)				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		199 426,84		205 499,82

5.3 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma

Toiminnan rahavirta	1.1. – 31.12.2022	1.1. – 31.12.2021
Vuosikate	2 196 095,82	2 326 973,58
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	-136 829,12	-295 942,25
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 720 783,98	-1 261 702,01
Rahoitusosuudet investointimenoihin	15 000,00	15 000,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	220 184,34	326 129,63
Toiminnan ja investointien rahavirta	573 667,06	1 110 458,95
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		22 770,42
Antolainauksen lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset		22 770,42
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 000 000,00	4 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 061 683,34	-3 109 183,17
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	-1 000 000,00	- 2 000 000,00
Tyrnävän kuitu Oy osakaslaina	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	163 668,62	553 321,97
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0,00	0,00
Vaihto-omaisuuden muutos	-4 067,23	-3 958,24
Saamisten muutos	-224 968,37	117 874,40
Korottomien velkojen muutos	796 931,36	439 405,81
Rahoituksen rahavirta	-493 787,58	-533 090,79
Rahavarojen muutos	79 879,48	577 368,16
Rahavarat 31.12.	2 226 614,03	2 146 734,55
Rahavarat 1.1.	2 146 734,55	1 569 366,39
Rahavarojen muutos	79 879,48	577 368,16

5.4 Kunnan tase

Kunnan tase

VASTAAVAA	2022	2021	VASTATTAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT	46 790 959,13	47 165 199,35	OMA PÄÄOMA	14 573 172,26	14 373 745,42
Aineettomat hyödykkeet	1 193 257,83	1 229 470,06	Peruspääoma	11 245 843,00	11 245 843,00
Aineettomat oikeudet	80 983,37	51 445,44	Muut omat rahastot	0,00	0,00
Muut pitkävaikutteiset menot	1 112 274,46	1 178 024,62	Edellisten tilikausien ali/ylijäämä	3 127 902,42	2 922 402,60
Ennakkomaksut			Tilikauden ali/ylijäämä	199 426,84	205 499,82
Aineelliset hyödykkeet	40 733 301,28	41 105 938,13	POISTOERO JA VAPAA-EHTOISET VARAUKSET		
Maa- ja vesialueet	5 837 546,62	5 848 554,44	Poistoero	0,00	0,00
Rakennukset	30 658 040,36	31 396 571,08	PAKOLLISET VARAUKSET		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 889 556,71	3 562 475,17	Muut pakolliset varaukset	0,00	0,00
Koneet ja kalusto	186 287,75	163 827,38	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	94 602,68	94 198,22
Muut aineelliset hyödykkeet	35 453,87	35 453,87	Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	126 415,97	99 056,19	Lahjoitusrahastojen pääomat	995,23	995,23
Sijoitukset	4 864 400,02	4 829 791,16	Muut toimeksiantojen pääomat	93 607,45	93 202,99
Osakkeet ja osuudet	4 493 109,40	4 493 109,40	VIERAS PÄÄOMA	35 968 777,02	36 233 529,00
Muut lainasaamiset	0,00	0,00	Pitkäaikainen	25 365 451,94	25 702 135,28
Muut saamiset	371 290,62	336 681,76	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	25 365 451,94	25 702 135,28
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	93 607,45	93 202,99	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00	Lyhytaikainen	10 603 325,08	10 531 393,72
Muut toimeksiantojen varat	93 607,45	93 202,99	Joukkovelkakirjalaina	0,00	1 000 000,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 751 985,38	3 443 070,30	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 774 183,34	3 499 183,34
Vaihto-omaisuus	51 661,59	47 594,36	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Ennakkomaksut	0,00	0,00	Ostovelat	2 602 666,52	2 455 357,40
Muu vaihto-omaisuus	51 661,59	47 594,36	Muut velat	697 410,39	516 857,05
Saamiset	1 473 709,76	1 248 741,39	Siirtovelat	3 529 064,83	3 059 995,93
Pitkäaikaiset saamiset	320 285,88	331 906,00	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	50 636 551,96	50 701 472,64
Lainasaamiset	320 285,88	331 906,00	TASEEN TUNNUSLUVUT	2022	2021
Muut saamiset	0,00	0,00	Omavaraisuusaste %	28,78	28,35
Lyhytaikaiset saamiset	1 153 423,88	916 835,39	Suhteellinen velkaantuneisuus	71,70	75,67
Myyntisaamiset	558 991,37	551 828,55	Kertynyt yli/alijäämä €	3 327 329,26	3 127 902,42
Muut saamiset	594 432,51	365 006,84	Kertynyt yli/alijäämä €/ asukas	507,14	474,50
Siirtosaamiset	0,00	0,00	Lainat 31.12. €/asukas	4 441,00	4 582,00
RAHAT JA PANKKISAAMISET	2 226 614,03	2 146 734,55	Lainakanta 31.12.	29 139 635,28	30 201 318,62
VASTAAVAA YHTEENSÄ	50 636 551,96	50 701 472,64	Lainat ja vastuut 31.12.	29 603 886,06	30 720 235,34
			Lainat ja vastuut €/asukas	4 512,09	4 660,23
			Lainasaamiset	320 285,88	331 906,00
			Kunnan asukasmäärä	6 561	6 592

5.5 Konsernilaskelmat

Konsernin tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma	1.1.– 31.12.2022	1.1.– 31.12.2021
Toimintatuotot	16 848 291,07	16 552 829,74
Toimintakulut	-60 514 381,33	-57 918 146,88
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	-18 997,41	28 533,81
Toimintakate	-43 685 087,67	-41 336 783,33
Verotulot	22 109 796,18	21 577 980,71
Valtionosuudet	24 488 521,84	23 327 024,06
Rahoitustuotot ja kulut	-287 068,49	-223 112,03
Korkotuotot	15 430,82	22 205,43
Muut rahoitustuotot	36 845,30	39 562,74
Korkokulut	-310 636,78	-260 112,44
Muut rahoituskulut	-28 707,83	-24 767,76
Vuosikate	2 626 161,86	3 345 109,41
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 036 525,60	-3 199 772,39
Omistuksen eliminointierot	24,34	-29,45
Arvonalentumiset	-1 242,29	
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	-411 581,69	145 307,57
Tilinpäätössiirrot	8 822,21	31 806,97
Tilikauden verot	-19 719,14	-6 962,36
Laskennalliset verot	-95,20	-784,72
Vähemmistöosuudet	-2 208,70	-434,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-424 782,52	168 933,46

Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2022	2021
Toimintatuotot/Toimintakulut %	27,84	28,58
Vuosikate/Poistot %	86,48	104,54
Vuosikate euroa/ asukas	400,27	507,45
Asukasmäärä	6 561	6 592

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernin rahoituslaskelma	1.1. – 31.12.2022	1.1. – 31.12.2021
Toiminnan rahavirta		
..Vuosikate	2 626 161,86	3 345 109,41
..Satunnaiset erät		
..Tulorahoituksen korjauserät	-152 453,28	-407 471,99
..Tilikauden verot	-19 719,14	-6 962,36
Investointien rahavirta		
..Investointimenot	-5 422 339,00	-4 350 892,42
..Rahoitusosuudet investointimenoihin	22 670,54	25 413,40
..Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	287 557,30	402 328,63
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 658 121,72	-992 475,33
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antosaamisten lisäykset		
Antosaamisten vähennykset		22 770,42
Lainakannan muutokset	1 413 961,01	671 335,47
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 733 600,00	6 053 600,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 309 303,64	-3 353 704,53
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 010 335,35	-2 028 560,00
Oman pääoman muutokset		200 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-444,38	-14,92
Vaihto-omaisuuden muutos	-1 876,62	-10 340,10
Saamisten muutos	-236 366,29	215 694,48
Korottomien velkojen muutokset	1 005 200,01	743 503,26
Rahoituksen rahavirta	2 184 226,97	1 842 948,61
Rahavarojen muutos	-473 894,75	850 473,28
Rahavarat 31.12.	4 081 238,50	4 555 133,25
Rahavarat 1.1.	4 555 133,25	3 704 659,95
Rahavarojen muutos	-473 894,75	850 473,30

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut	2022	2021
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta €	-4 912 799,60	-8 831 079,85
Investointien tulorahoitus	48,64	77,34
Laskennallinen lainanhoitokate	0,6	1,00
Lainanhoitokate	0,64	0,73
Kassan riittävyys pv	6	7

Konsernitase

VASTAAVAA	2022	2021	VASTATTAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT	62 132 059,06	59 896 580,30	OMA PÄÄOMA	18 392 249,36	18 820 465,89
Aineettomat hyödykkeet:	1 513 988,18	1 490 032,40	Peruspääoma	11 245 843,00	11 245 843,00
Aineettomat oikeudet	401 713,72	312 007,78	Säätiöiden ja yhdistysten	2 287,36	2 287,36
Muut pitkävaikutteiset menot	1 112 274,46	1 178 024,62	Muut omat rahastot	399 186,54	402 758,75
Ennakkomaksut	0,00	0,00	Edellisten tilikausien ali/ylijäämä	7 169 714,98	7 000 643,33
Aineelliset hyödykkeet:	57 500 582,49	55 461 592,80	Tilikauden ali/ylijäämä	-424 782,52	168 933,45
Maa- ja vesialueet	5 833 238,62	5 841 576,26	VÄHEMMISTÖOSUUDET	673 087,75	649 646,64
Rakennukset	38 682 306,70	39 372 256,46	PAKOLLISET VARAUKSET	399 227,27	417 195,11
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 265 898,16	3 939 159,14	Muut pakolliset varaukset	399 227,27	417 195,11
Koneet ja kalusto	1 057 190,45	1 036 309,80	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	276 162,86	286 867,76
Muut aineelliset hyödykkeet	51 339,71	48 932,19	Valtion toimeksiannot	66 971,41	82 909,26
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	7 610 608,85	5 223 358,95	Lahjoitusrahastojen pääomat	6 933,15	6 662,69
Sijoitukset:	3 117 488,39	2 944 955,10	Muut toimeksiantojen pääomat	202 258,30	197 295,81
Osakkuusyhteisöosuudet	1 585 207,01	1 446 791,74	VIERAS PÄÄOMA	50 632 874,57	48 197 457,08
Muut osakkeet ja osuudet	1 052 772,16	1 053 263,00	Pitkäaikainen	36 801 503,04	34 827 368,07
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	0,00	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	34 494 948,33	32 533 843,16
Muut lainasaamiset	343,10	343,10	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Muut saamiset	479 166,12	444 557,26	Liittymismaksut ja muut velat	2 275 513,58	2 240 303,58
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	275 071,69	285 332,22	Siirtovelat	22 275,40	44 550,80
Valtion toimeksiannot	66 971,41	82 909,26	Laskennalliset verovelat	8 765,73	8 670,53
Lahjoitusrahastojen erityiskate	5 848,76	5 553,93	Lyhytaikainen	13 831 371,53	13 370 089,01
Muut toimeksiantojen varat	202 251,52	196 869,03	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	7 966 471,06	8 189 720,03	Pitkäaikaisten lainojen lyhytaikainen osuus	4 210 856,14	3 757 995,14
Vaihto-omaisuus:	385 747,83	387 624,45	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Aineet ja tarvikkeet	193 732,54	230 430,18	Saadut ennakot	312,27	363,82
Keskeneräiset tuotteet	1 323,27	1 099,25	Ostovelat	3 629 682,46	3 331 861,73
Valmiit tuotteet	139 030,43	108 500,66	Joukkovelkakirjalainat	0,00	1 000 000,00
Muu vaihto-omaisuus	51 661,59	47 594,36	Muut velat	928 898,36	712 231,27
Ennakkomaksut	0,00	0,00	Siirtovelat	5 061 622,30	4 567 637,05
SAAMISET	3 499 484,73	3 246 962,33	Laskennalliset verovelat	0,00	0,00
Pitkäaikaiset saamiset:	321 723,48	333 423,40	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	70 373 601,81	68 371 632,48
Lainasaamiset	320 285,88	331 906,00	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2022	2021
Muut saamiset	627,41	627,41	Omavaraisuusaste %	26,14	27,52
Siirtosaamiset	810,19	889,95	Suhteellinen velkaantuneisuus	100,93	78,42
Lyhytaikaiset saamiset:	3 177 761,25	2 913 538,97	Kertynyt ylijäämä €	6 744 932,46	7 169 576,79
Myyntisaamiset	1 624 017,70	1 533 295,04	Kertynyt ylijäämä € /asukas	1028,03	1 087,62
Lainasaamiset	362 832,51	484 117,73	Konsernin lainat €/asukas	5 899,38	5 657,14
Muut saamiset	945 470,60	647 985,36	Konsernin lainakanta	38 705 804,47	37 291 838,30
Siirtosaamiset	245 440,44	248 140,84	Lainat ja vastuut 31.12.	39 617 304,00	38 325 209,46
Rahoitusarvopaperit	126 730,51	218 715,26	Lainat ja vastuut € /asukas	6 038,30	5 813,90
Osakkeet ja osuudet	142,33	142,33	Konsernin lainasaamiset	362 832,51	484 117,73
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	126 588,18	218 572,93	Kunnan asukasmäärä	6 561	6 592
Rahat ja pankkisaamiset	3 954 507,99	4 336 417,92			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	70 373 601,81	68 371 632,48			

6 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen liitetietojen tarkoituksena on täydentää laskelmien muodossa esitettyä tilinpäätösinformaatiota oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Tilinpäätöksen liitetietoja koskevat säännökset ja ohjeet

Liitetietojen sisällöstä on säädetty pääosin kirjanpitolaisissa ja -asetuksissa. Kunnan tilinpäätöksen liitetietojen laatimissa noudatetaan soveltuvin osin kirjanpitolain 3 luvun sekä kirjanpitoasetuksen 2 ja 4 luvun säännöksiä.

Kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Liitetietojen ryhmittely

Kunnan tilinpäätöksen liitetiedot ryhmitellään tilinpäätöksessä tilinpäätöksen laatimista, tuloslaskelmaa, taseen vastaavia ja vastattavia, vakuuksia ja vastuusitoumuksia, henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskeviin liitetietoihin.

Kunnan konsernitilinpäätöksen liitetietoina esitetään soveltuvin osin vastaavat tiedot kuin kunnan tilinpäätöksen liitetietoina.

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja –menetelmät

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennen 1.1.2013 hankituissa hyödykkeissä vanhan poistosuunnitelman mukaisesti ja 1.1.2013 jälkeen hankituissa hyödykkeissä uuden poistosuunnitelman mukaisesti.

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon.

Rahoitusomaisuus on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Suomalaisessa kirjanpitoikäytännössä nykyisin aikaisempien tilikausien virheet ja laskentaperiaatteiden muutokset kirjataan aikaisempien tilikausien ylijäämän oikaisuksi.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tytäryhteisöt Tyrnävän Kehitys Oy ja Tyrnävän Vesihuolto Oy on yhdistelty konsernitilinpäätökseen, kuntayhtymät omistussuuden suhteessa ja osakkuusyhteisöistä Hirsijärven Vesi Oy ja Tyrnävän Kuitu Oy pääomaosuus-menetelmällä. Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät katteet on vähennetty.

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty hankintamenomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

KILA:n kuntajaosto on päivittänyt konsernitilinpäätöksen yleisohjetta joulukuussa 2015. Merkittävimmät muutokset koskevat poistoeron ja vapaaehtoisten varausten käsittelyä.

Kunnan taseessa oleva poistoero ja vapaaehtoiset varaukset merkitään konsernitilinpäätöksessä omaan pääomaan. Tytäryhteisöjen poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset merkitään konsernitaseeseen jaettuna omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Muutoksen myötä pyritään antamaan parempi kuva kuntakonsernin omasta pääomasta huomioiden kuntalain perusteella tehtävät konsernitilinpäätökseen perustuvat alijäämäisyystarkastelut.

Tilikausien vertailtavuus sekä tilikauden päättymisen jälkeiset merkittävät tapahtumat

Tammikuussa 2022 käynnistyi toinen hakukierros koskien loppuvuoden 2021 koronaepidemian kustannuksia. Hakuaika päättyi helmikuussa 2022. Kunta sai kyseistä avustusta 491 344,00 euroa, mikä on kirjattu vuodelle 2022.

6.1 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksina

Euroa	Konserni 2022	Konserni 2021	Kunta 2022	Kunta 2021
Yleishallinto	456 928,47	319 826,23	406 446,48	260 726,56
Sosiaali- ja terveystalvet	11 506 552,35	11 128 336,76	2 730 858,73	2 165 544,52
Opetus- ja kulttuuripalvelut	1 512 708,86	1 536 865,40	1 263 931,00	1 055 360,96
Yhdyskuntapalvelut	2 262 907,59	2 371 749,01	1 253 225,99	1 411 605,69
Muut palvelut	1 109 193,80	1 196 052,34	0,00	0,00
Kunnan toimintatuotot yhteensä	16 848 291,07	16 552 829,74	5 654 462,20	4 893 237,73

Verotulojen erittely

Verotulojen erittely	2022	2021
Kunnan tuloverot	20 276 379,61	19 943 141,96
Osuus yhteisöveron tuotosta	847 034,10	702 706,32
Kiinteistövero	986 382,47	932 132,43
Verotulot yhteensä	22 109 796,18	21 577 980,71

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely	2022	2021
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	20 126 338,00	19 548 807,00
<i>Sitä:</i> Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)	7 287 996,00	7 249 092,00
<i>Sitä:</i> Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0,00	0,00
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-1 013 557,00	-929 087,00
Verotulomenetysten korvaus	3 288 670,00	2 733 228,00
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	22 401 451,00	21 352 948,00

Kunnan palvelujen ostojen erittely

Palvelujen ostojen erittely	2022	2021
Asiakaspalvelujen ostot	16 228 976,90	15 824 413,74
Muiden palvelujen ostot	5 295 621,66	4 785 866,09
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	21 524 598,56	20 610 279,83

Suunnitelman mukaiset poistot

Poistot tase-erittäin	2022	2021
Aineettomat oikeudet	13 814,79	4 917,44
Poistot muista pitkävaikutteisista menoista	65 750,16	65 750,16
Rakennukset	1 141 083,70	1 234 664,90
Kiinteät rakenteet ja laitteet	695 198,32	760 576,91
Koneet ja kalusto	80 822,01	55 564,35
Yhteensä	1 996 668,98	2 121 473,76

Aineettomat hyödykkeet	tasapoisto	5 v
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	tasapoisto	40 v
Tehdas- ja tuotantorakennukset	tasapoisto	20 v
Talousrakennukset	tasapoisto	15 v
Vapaa-ajanrakennukset	tasapoisto	20 v
Asuinrakennukset	tasapoisto	40 v
Kiinteät rakenteet ja laitteet, kadut, tiet, torit ja puistot	menojäännös-poisto	15 %
Koneet ja kalusto	tasapoisto	5 v

Valtuuston hyväksymän poistosuunnitelman perusteiden pohjalta kunnanhallitus hyväksyy aineettomien hyödykkeiden osalta ja aineellisissa hyödykkeissä rakennusten ja rakennelmien sekä kiinteiden rakenteiden ja laitteiden osalta hyödyke- tai hyödykeryhmäkohtaiset poistosuunnitelmat, jotka pohjautuvat arvioon hyödykkeiden taloudellisesta käyttöajasta ottaen huomioon esim. rakennuksen tai rakennelman käyttötarkoituksen ja rakentamistavan tai muita käyttöaikaan olennaisesti vaikuttavia seikkoja.

Tyrnävän kunta

Poistosuunnitelma 1.1.2013 jälkeen hankittuihin hyödykkeisiin

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

Kehittämismenot	2–5 vuotta*	tasapoisto
Aineettomat oikeudet	5–20 vuotta*	tasapoisto
Liikearvo	2–5 vuotta*	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot		
Atk-ohjelmistot	2–5 vuotta*	tasapoisto
Muut	2–5 vuotta*	tasapoisto

*) erityisestä syystä voi olla enintään 20 vuotta

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20–50 vuotta	tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20–30 vuotta	tasapoisto
Taloussrakennukset	10–20 vuotta	tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset	20–30 vuotta	tasapoisto
Asuinrakennukset	30–50 vuotta	tasapoisto

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Kadut, tiet, torit ja puistot	15–20 %	menojäännöspoisto
Sillat, laiturit ja uimalat	10–25 %	menojäännöspoisto
Muut maa- ja vesirakenteet	10–20 %	menojäännöspoisto
Vedenjakeluverkosto	7–10 %	menojäännöspoisto
Viemäriverkko	7–10 %	menojäännöspoisto
Kaukolämpöverkko	10–15 %	menojäännöspoisto
Sähköjohdot, muuntoasemat ja ulkovalaistuslaitteet	15–20 %	menojäännöspoisto
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	20–22 %	menojäännöspoisto
Maakaasuverkko	12–15 %	menojäännöspoisto
Muut putki- ja kaapeliverkot	15–20 %	menojäännöspoisto
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	15–25 %	menojäännöspoisto
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15–20 %	menojäännöspoisto
Liikenteen ohjauslaitteet	20–25 %	menojäännöspoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	20–25 %	menojäännöspoisto

Koneet ja kalusto

Kuljetusvälineet	4–7 vuotta	tasapoisto
Muut liikkuvat työkoneet	5–10 vuotta	tasapoisto
Muut raskaat koneet	10–15 vuotta	tasapoisto
Muut kevyet koneet	5–10 vuotta	tasapoisto
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5–15 vuotta	tasapoisto
Atk-laitteet	3–5 vuotta	tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	3–5 vuotta	tasapoisto

Muut aineelliset hyödykkeet

Luonnonvarat	käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa	

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa	

Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Muut pakolliset varaukset 1.1.*)	0,00	0,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 31.12 *)	0,00	0,00	0,00	0,00
Kaatopaikan maisemointivaraus 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Kaatopaikan maisemointivaraus 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1. (ky)	417 195,10	429 036,89	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	12 001,51	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	29 969,34	11 841,79	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12. (ky)	399 227,27	417 195,10	0,00	0,00
Yhteensä	399 227,27	417 195,10	0,00	0,00

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Muut toimintatuotot	0,00	0,00	0,00	0,00
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	137 084,13	279 457,26	136 829,12	279 457,26
Rakennusten myyntivoitot	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut myyntivoitot	0,00	82 864,94	0,00	16 484,99
Myyntivoitot yhteensä	137 084,13	362 322,20	136 829,12	295 942,25
Muut toimintakulut	0,00	0,00	0,00	0,00
maa- ja vesialueiden myyntitappio	0,00	0,00	0,00	0,00
rakennusten myyntitappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
muut myyntitappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
Myyntitappiot yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

6.2 Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Maa- ja vesialueet erittely	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Maa- ja vesialueet	5 403 215,75	5 403 648,53	5 407 523,75	5 418 531,57
Kiinteistöjen liittymismaksut	430 022,87	437 927,73	430 022,87	430 022,87
Muut maa- ja vesialueet	0,00	0,00	0,00	0,00
Maa- ja vesialueet yhteensä	5 833 238,62	5 841 576,26	5 837 546,62	5 848 554,44

Pysyvien vastaavien hyödykkeet

Pysyvien vastaavien hyödykkeet €	Aineettomat hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet				Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	
Poistamaton hankintameno 1.1	1 229 470,06	1 229 470,06	5 848 554,44	31 396 571,08	3 562 475,17	163 827,38	35 453,87	99 056,19	41 105 938,13
Lisäykset tilikauden aikana	43 352,72	43 352,72	10,00	402 552,98	1 022 279,86	118 282,38		27 359,78	1 570 485,00
Rahoitusosuudet tilikaudella						15 000,00			15 000,00
Vähennykset tilikauden aikana			11 017,82						11 017,82
Siirrot erien välillä									
Tilikauden poisto	79 564,95	79 564,95		1 141 083,70	695 198,32	80 822,01			1 917 104,03
Arvonlennukset ja niiden palautukset									
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 193 257,83	1 193 257,83							
Arvon korotukset									
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 193 257,83	1 193 257,83	5 837 546,62	30 658 040,36	3 889 556,71	186 287,75	35 453,87	126 415,97	40 733 301,28

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset €	Osakkeet ja osuudet			Jvk-, muut laina ja muut saamiset				Yhteensä	
	Osakkeet tytäryhteisöt	Kuntayhtymä osuudet	Osakkeet osakkuus ja muut omist.yht	Muut osakkeet ja osuudet	Saamiset tytäryhteisöt	Oulun kaupungin jätehuolto	Palautus kelpoiset liittymismaksut		Saamiset muut yhteisöt
Hankintameno 1.1.		2 483 714,28	1 165 932,41	843 462,71			336 681,76		4 829 791,16
Lisäykset							34 608,86		34 608,86
Vähennykset									
Hankintameno 31.12.									
Arvonlennukset ja niiden palautukset									
Arvonkorotukset									
Kirjanpitoarvo 31.12.		2 483 714,28	1 165 932,41	843 462,71			371 290,62		4 864 400,02

Omistukset muissa yhteisöissä

Tyrnävän Vesi Oy on kunnan 68 %:sti omistama tytäryhteisö, joka on yhdistetty Tyrnävän kuntakonserniin.

Vuonna 2021 kunta on perustanut 100 % omistamansa tytäryhtiön Tyrnävän Kehitys Oy:n, joka on yhdistetty Tyrnävän kuntakonserniin.

Hirsijärven Vesi Oy ja Tyrnävän Kuitu Oy on yhdistetty pääomaosuusmenetelmällä konsernitaseeseen.

Asunto-osakeyhtiöitä ei ole yhdistelty konsernitaseeseen. (Eivät ole suuruudeltaan olennaisia)

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %	Omasta pääomasta €	Vieraasta pääomasta €	Tilikauden voitto/tappio €
Tytäryhteisö						
Tyrnävän Vesihuolto Oy	Tyrnävä	68 %		1 349 132,06	1 996 063,59	44 482,23
Tyrnävän Kehitys Oy	Tyrnävä	100 %		5 999,16	19 247,11	-150 242,78
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä						
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	Oulu	1,36 %		2 210 961,01	11 276 893,99	-484 693,96
Pohjois-Pohjanmaan liitto	Oulu	1,05 %		20 637,78	13 788,97	885,60
Oulun seudun koulutuskuntayhtymä OSAO	Oulu	2,70 %		2 300 546,45	846 713,03	-88 813,19
Asunto Oy						
Asunto Oy Kirstinkuja	Tyrnävä	39,50 %		165 622,64	23 482,11	17,78
Asunto Oy Tyrnävän Murto	Tyrnävä	30,80 %		164 425,08	4 796,07	-4 297,43
Hirsijärven Vesi Oy	Muhos	46,80 %		475 528,78	59 119,25	31 837,99
As Oy Murron Miinanmutka	Tyrnävä	28,50 %		152 146,58	4 437,92	-3 976,52
As Oy Temmeshovi	Tyrnävä	30,38 %		120 996,05	211,18	279,45
As Oy Kotipesä	Tyrnävä	22,79 %		127 539,40	3 744,64	-598,50
As Oy Tyrnävän Koivupuisto	Tyrnävä	25,21 %		134 377,79	373,73	0,00
As Oy Temmeksenrivi	Tyrnävä	33,30 %		34 295,70	293,26	7,25
Tyrnävän Kuitu Oy	Tyrnävä	49,00 %		219 583,80	983 796,33	1 401,94

Saamisten erittely

Saamisten erittely	2022		2021	
	Pitkäaikaiset €	Lyhytaikaiset €	Pitkäaikaiset €	Lyhytaikaiset €
Saamiset tytäryhteisöltä				
Myyntisaamiset	0,00	8 825,97	0,00	5 618,88
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	8 825,97	0,00	0,00
Saamiset kuntayhtymistä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	2 905,78	0,00	2 718,38
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	2 905,78	0,00	0,00
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset yhteensä	0,00	11 731,75	0,00	8 337,26

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät €	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Etukäteen maksetut vuokratulot	810,18	889,94	0,00	0,00
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	810,18	889,94	0,00	0,00
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät	0,00	0,00	0,00	0,00
Tasausrahastolaskutus	0,00	45 314,35	0,00	0,00
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	91 306,69	85 800,42	60 000,00	60 000,00
EU-tuet ja avustukset	19 295,93	25 939,46	0,00	0,00
Muut tulojäämät	194 837,82	151 086,59	0,00	0,00
Tulojäämät yhteensä	305 440,44	308 140,83	0,00	0,00
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	305 440,44	308 140,83	60 000,00	60 000,00

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoman erittely €	Konserni 2022	Konserni 2021	Kunta 2022	Kunta 2021
Peruspääoma 1.1.	11 245 843,00	11 245 843,00	11 245 843,00	11 245 843,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	11 245 843,00	11 245 843,00	11 245 843,00	11 245 843,00
Osuus ky:n oman pääoman lisäyksestä				
Arvonkorotusrahasto 1.1	2 287,36	2 287,36	0,00	0,00
Arvonkorotusten lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotusten vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 31.12.	2 287,36	2 287,36	0,00	0,00
Muut omat rahastot				
Muun oman rahaston pääoma 1.1.	402 758,75	284 565,71	0,00	0,00
Siirrot rahastoon tilikaudella	0,00	118 193,04	0,00	0,00
Siirrot rahastosta tilikaudella	3 572,21	0,00	0,00	0,00
Muun oman rahaston pääoma 31.12.	399 186,54	402 758,75	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	7 000 643,33	5 664 193,16	2 922 402,60	1 946 144,32
Edellisen tilikauden virheen oikaisu				
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	7 169 714,98	7 000 643,33	3 127 902,42	2 922 402,60
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-424 782,52	168 933,45	199 426,84	205 499,82
Oma pääoma yhteensä	18 392 249,36	18 820 465,89	14 573 172,26	14 373 745,42

Pitkäaikaiset velat (Eräntyvät viiden vuoden kuluttua)

Pitkäaikaiset velat €	2022	2021
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12 452 999,00	12 876 600,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	0,00
Muut velat	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00
Pitkäaikaiset velat yhteensä	12 452 999,00	12 876 600,00

Vieras pääoma

Vieras pääoma	2022		2021	
	Pitkäaikainen	Pitkäaikainen	Pitkäaikainen	Pitkäaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	4 869,83	0,00	0,00
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	4 869,83	0,00	0,00
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	662 017,35	0,00	616 471,33
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	662 017,35	0,00	616 471,33
Velat osakkuus tai muille omistusyhteisöille				
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Vieras pääoma yhteensä	0,00	666 887,18	0,00	616 471,33

Shekkilimiitti

Shekkilimiitti €	2022	2021
Tyrnävän osuuspankki FI14 5483 0120 0000 34		
Luotollisen shekkilimin limiitti 31.12.	168 187,93	168 187,93
Käyttövara 31.12.	168 187,93	168 187,93

Joukkovelkakirja lainat

Joukkovelkakirjalainat	2022	2021
Kuntatodistuslainat, alle 1 v.	0,00	1 000 000,00
Joukkovelkakirjalainat yhteensä	0,00	1 000 000,00

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	883 648,72	363 617,50	818 545,02	302 057,00
Menojäämät	0,00	0,00	0,00	0,00
Palkkojen ja henkilöstökulujen jaksotukset	3 137 585,05	3 052 830,76	2 080 304,12	2 052 775,20
Korkojaksotukset	105 997,33	36 453,72	82 736,22	33 433,98
Muut menojäämät	934 391,20	1 114 735,07	547 479,47	671 729,75
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	5 061 622,30	4 567 637,05	3 529 064,83	3 059 995,93

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Velkojen vakuudet, kiinnitykset kiinteistöihin				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00	0,00	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

Vuokravastuiden määrä

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Vuokravastuut				
Toimitilojen vuokravastuut	232 597,42	321 824,77	0,00	0,00
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	534 386,40	601 774,16	464 251,06	518 916,34
Maa-alueiden vuokravastuut	14 602,95	14 380,79	0,00	0,00
Muut vuokravastuut	129 912,76	95 391,44	0,00	0,00
Vuokravastuut yhteensä	911 499,53	1 033 371,16	464 251,06	518 916,34
Siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	402 086,12	445 920,88	231 354,43	250 885,35
Siitä PPP-hankkeet	0,00	0,00	0,00	0,00
Siitä sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet	0,00	0,00	0,00	0,00
Siitä kuntakonsernin sisäiset vuokravastuut	0,00	0,00	0,00	0,00

Leasingsopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.

Vastuusitoumukset

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Vastuusitoumukset				
Järjestelyjen tarkoitus				
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	840 800,00	885 680,00	800 000,00	800 000,00
Jäljellä oleva pääoma	454 576,00	508 836,00	425 032,00	483 288,00
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	1 802 151,97	1 842 951,97	1 802 151,97	1 802 151,97
Jäljellä oleva pääoma	392 167,08	516 490,81	392 167,08	486 946,81

Muut taloudelliset vastuut

Muut taloudelliset vastuut	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Sopimusvastuut				
Rantaroustin koulun ylläpitosopimus 2017–2037	4 900 057,50	5 237 992,50	4 900 057,50	5 237 992,50
Sopimusvastuut yhteensä	4 900 057,50	5 237 992,50	4 900 057,50	5 237 992,50
Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
Sitoumukset avustukseen OSAO	108 341,49	113 585,17	0,00	0,00
Muut sopimusvastuut OSAO	430 471,42	430 471,42	0,00	0,00
Arvonlisäveron palautusvastuu	2 113 850,61	2 581 199,20	1 984 254,06	2 366 387,57
Perustamishankkeiden valtionosuudet	3 520 747,20	3 520 747,05	3 520 747,05	3 520 747,05

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2022	2021
Kunnan vastuu takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	49 913 086	46 684 659
Kunnan vastuu takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	28 864	30 581

Tilintarkastajan palkkiot €	2022	2021
Tarkastusyhteisö A		
Tilintarkastuspalkkiot	21 326,96	17 756,63
Muut tilintarkastajalle kuuluvat tehtävät	0,00	0,00
Tarkastuslautakunnan avustaminen	0,00	0,00
Muut palkkiot	0,00	0,00
Palkkiot yhteensä	21 326,96	17 756,63

Luottamusmiehiltä perityt puolueverot €	2022	2021
Tyrnävän Kokoomus ry	2 528,00	1 663,50
Tyrnävän Perussuomalaiset ry	1 332,00	729,00
Tyrnävän Sosiaalidemokraatit	1 830,00	1 487,50
Suomen Keskusta Tyrnävän paikallisosasto	11 071,50	8 064,75
Yhteensä	16 761,50	11 944,75

Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat

Tilikauden aikana käytetyt kirjanpito tase-erittelyiden sisältö

	Säilytyspaikka
Päivä- ja pääkirjat	Kunnantalo/Väliarkisto
Myyntireskontra	Kunnantalo/Väliarkisto
Ostoreskontra	Kunnantalo/Väliarkisto
Tase-erittely, saldonselvitykset	Kunnantalo/Väliarkisto
Tase-erittelyn liiteosa, saldonselvitysten liitteet	Kunnantalo/Väliarkisto
Tilinpäätös erittely	Kunnantalo/Väliarkisto
Tilinpäätöstä täydentävät tiedot	Kunnantalo/Väliarkisto
- paperilla	
- 10 v	
Atk-kirjanpito	Sähköiset järjestelmät
ProEconomica - käyttöomaisuuskirjanpito	Sähköiset järjestelmät
Konserni-ohjelma	Sähköiset järjestelmät
- Atk-ohjelmaa koskevat tiedot, menetelmäkuvauskirjat	TK/Päätarkisto
- 10 v. sen tilikauden päättymisestä, jota menetelmä koskee	
Palkkaluettelo/palkkakortit	TK/Päätarkisto
- Paperilla	
- 50 v	
Tasekirja	TK/Päätarkisto
Tase-erittely	TK/Päätarkisto
- Sidottuna	
- Säilytetään pysyvästi(sp)	
Käytetyt tositelajit ja tositenumerot	TK/päätarkisto
- sisältyy tasekirjaan	
- sp.	

Tyrnävän kunta						
Tositelaji	Alaraja	Yläraja	Käytetty 2022	Alaraja	Yläraja	Käytetty 2023
001	001001	002999	001963	001001	002999	001121
002	005001	005999	005022	005001	005999	005000
003	003001	003999	003116	003001	003999	003010
006	006001	006999	006000	006001	006999	006000
007	007001	007999	007000	007001	007999	007000
008	008001	008999	008000	008001	008999	008000
009	009000	009999	009001	009000	009999	008999
010	100001	199999	100000	100001	199999	100000
011	012001	012999	012000	012001	012999	012000
151	021001	024000	022015	021001	024000	021170
221	050001	059999	051119	050001	059999	050225
301	030001	030999	030147	030001	030999	030024
404	615001	635000	615000	615001	635000	615000
450	450001	459999	450528	450001	459999	450110
490	049001	049999	049163	049001	049999	049000
601	610001	601999	610000	610001	601999	610000
602	611001	614999	611708	611001	614999	611218
603	639500	639999	639524	639500	639999	639499
604	640001	649999	640132	640001	649999	640000
605	650001	659999	650090	650001	659999	650000
606	660001	669999	660000	660001	669999	660000
608	680001	689999	680000	680001	689999	680000
609	690001	699999	690111	690001	699999	690012
611	710001	719999	710044	710001	719999	710000
614	720001	729999	720000	720001	729999	720000
617	730001	739999	730020	730001	739999	730001
618	740001	749999	740688	740001	749999	740067
620	750001	759999	750263	750001	759999	750123
622	760001	769999	760000	760001	769999	760000
623	770001	779999	770088	770001	779999	770000
624	780001	789999	780340	780001	789999	780001
625	790001	799999	790054	790001	799999	790005
626	800001	809999	800539	800001	809999	800000
627	810001	819999	810104	810001	819999	810007
628	820001	829999	820250	820001	829999	820018
629	830001	839999	831798	830001	839999	830178
630	840001	841999	840014	840001	841999	840000
640	870001	879999	870000	870001	879999	870000
654	840001	849999	840000	840001	849999	840000
661	850001	859999	857925	850001	859999	850000
682	860001	869999	861518	860001	869999	860000